

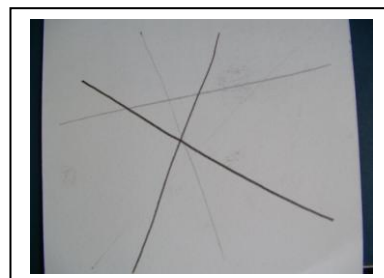
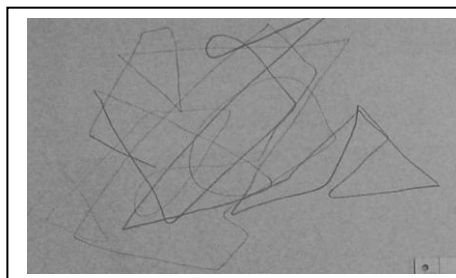
1.1.1. Kiegészítő feladatok 6. o.

(Vissza a tartalomjegyzékhez: vonalakkal)

1.1.1.1. Játék a vonalakkal

Cél: A látvány utáni rajz keresgélő vonalainak előkészítése.

Próbáljunk különböző erősségű vonalakat húzni egy lapra. A lehető leghalványabbtól a lehető legerősebbig. Kanyarogjunk szabadon, ne akarjunk semmit ábrázolni, csak a nyomáserősség változására figyeljünk. Csukott szemmel is megoldható a feladat.

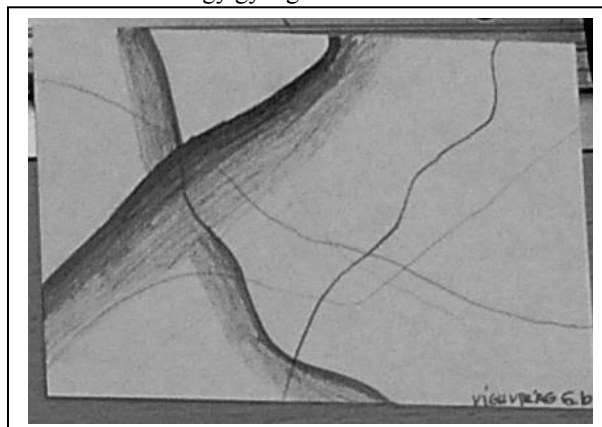
Most próbáljunk meg egymást metsző vonalakat, formákat rajzolni a lapra, különböző erősséggel.

Tegyük meg ugyanezt, a ceruza felemelése nélkül, ábrázoló jellegű motívumokat rajzolva.

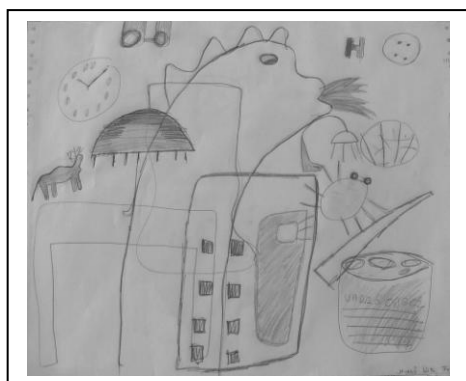

Végül tüntessünk el úgy néhány vonalat, hogy átalakítjuk egy azonos tónusértékű felület szélévé.

A felület lehet homogén, vagy fokozatosan erősödve, gyengülve folytathatjuk a következő vonalig, annak tónusértékévé erősítve vagy gyengítve a foltot.

Szepesi Attila: Limlomok. Ceruzarajz

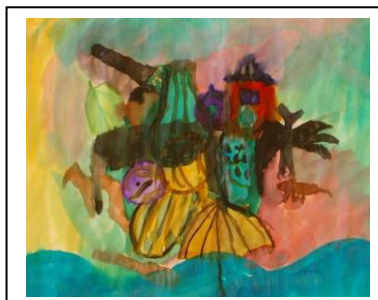
Egy verset fogok felolvasni, a versben

megjelennek különböző tárgyak, élőlények, esetleg ábrázolható

fogalmak.

Próbáljatok mindent megrajzolni, különböző erősségű vonalakkal, egymásra rajzolva, mintha a tárgyokról átlátszó fóliára készült fotókat dobálnánk egymásra egy fiókba. A feladat csukott, vagy bekötött szemmel is megoldható. A vonalrajz elkészülte után ezt is tónusozzuk a fenti módon.

Akvarell is készülhet valamelyik korábbi munkáról.

Ha van másoló papírunk, a vonalrajzot erre készítjük, majd a másolatot festjük ki.

Jel karakter tábla KIEG /HATOD / kieg6298.doc

(Vissza a tartalomjegyzékhez: tábla)

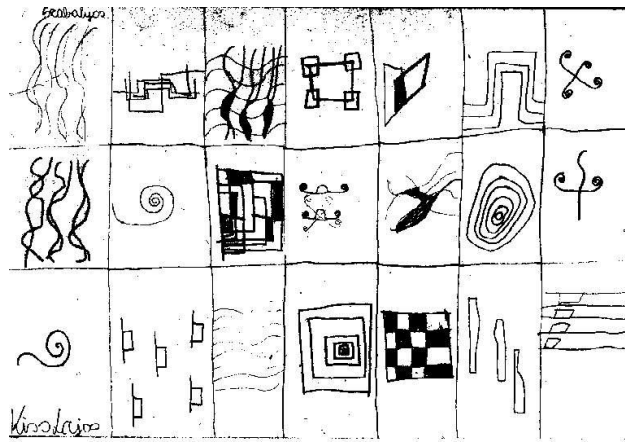
A képi jelek karaktereit vizsgálhatjuk az önálló formatanulmányok előtt, vagy azok befejezésekképpen. A tábla megalkotása lehet önálló, kiscsoportos vagy nagycsoportos munka eredménye.

(Legszerencésebb, ha önállóan kezdünk dolgozni, azután kiscsoportos munkában összesítjük az eredményeket, végül a kiscsoportok eredményei nagy közös táblára kerülnek.

Megnézhetünk néhány képet (lásd: kontrasztok) vagy kezddhetjük keresgéléssel

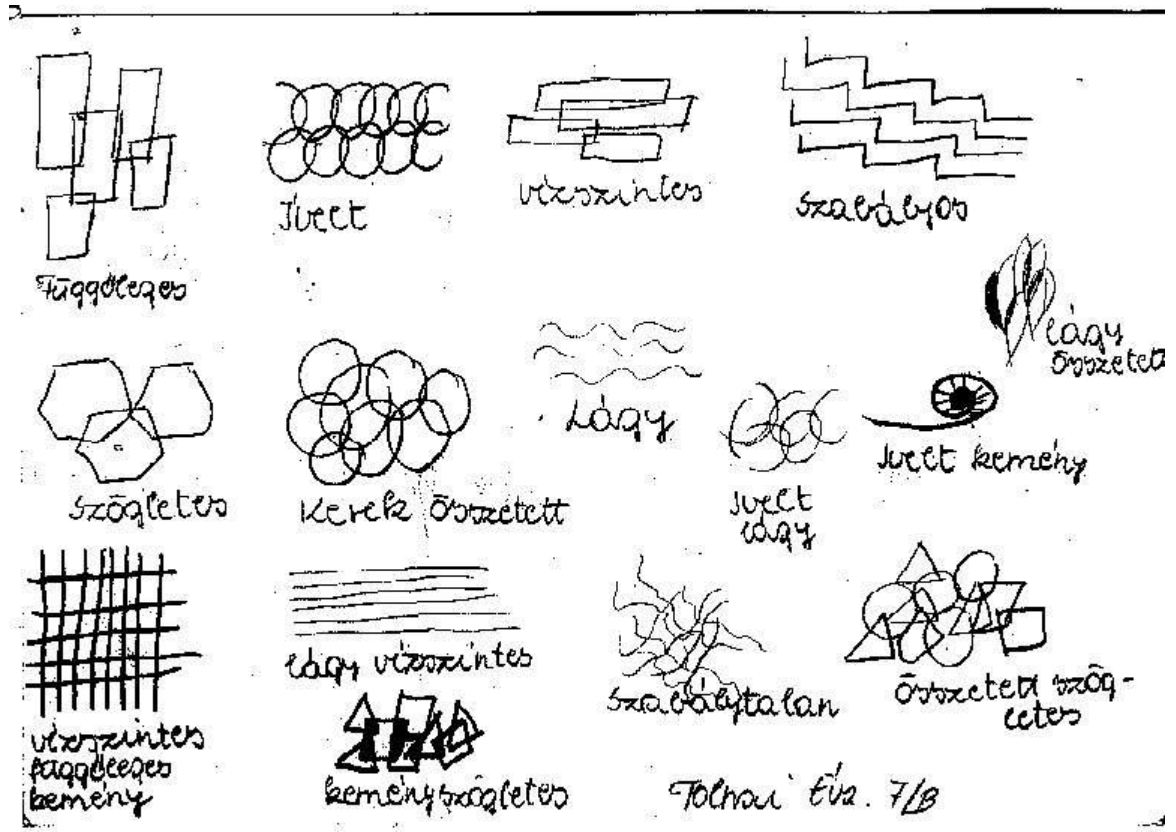
A formaszármaztatás lehet csapongó gyűjtögetés.

Keress karakteresen különböző foltokat, vonalakat!

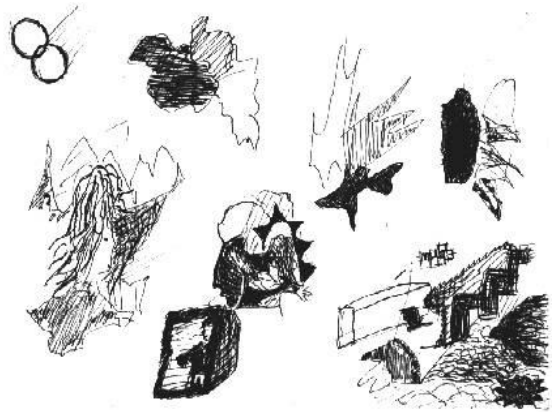
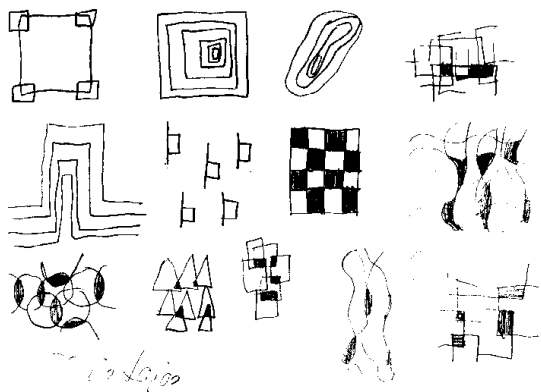

Másik lehetőség a szisztematikus feldolgozás.

Rajzoljatok fel magatoknak egy alapformát, aztán próbáljatok meg ebből minél többféle másodlagos formát származtatni. Akkor lesz legkönnyebb a munkátok, ha kis lépésekkel haladtok. A formaváltozás lényegét szöveggel is el kell látnunk.

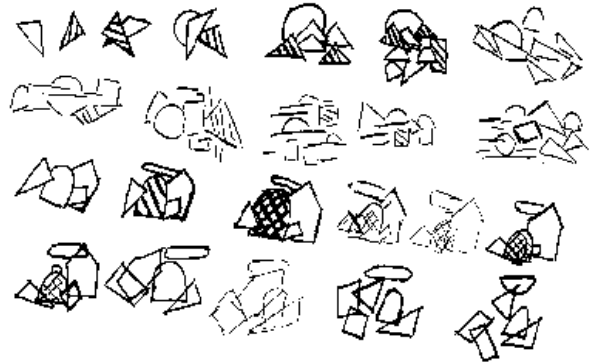
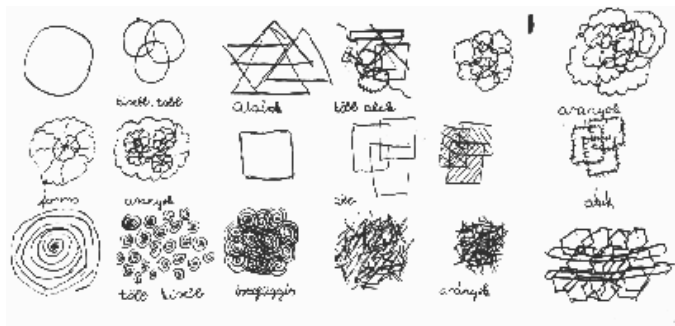

A

Jó képességű, bátor, felszabadult gyerekeknél rögtön lehet szövegeztetni is, általában azonban lassítja, sablonosítja a munkát. Inkább utólag, közösen szövegezzünk.

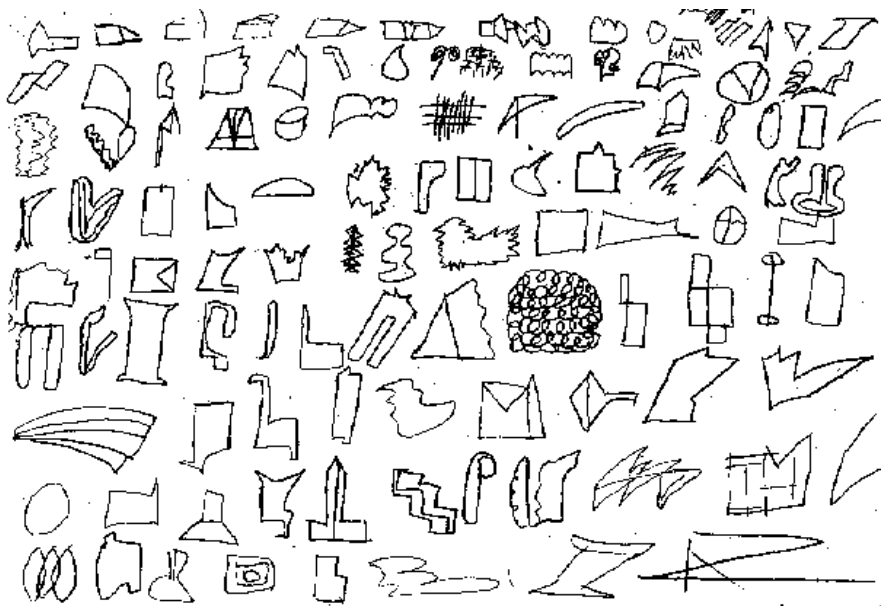
Másik változatban a lap közepére teszünk fel egy alapformát, körbe vesszük egy-egy változattal, majd ezeket is tovább variáljuk.

Ehhez kijelölhetjük a fejlesztés irányait. Szögletes, ívelt, szabályos, szabálytalan, lendületes, bizonytalan, stb.

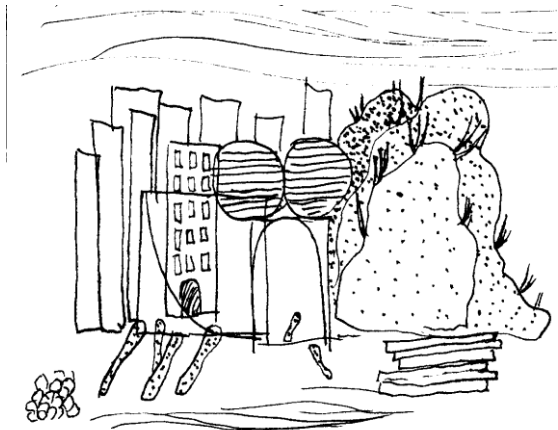
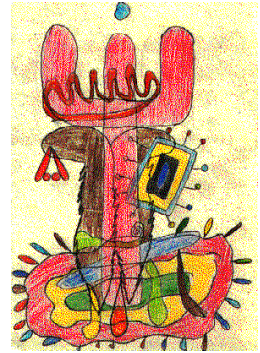
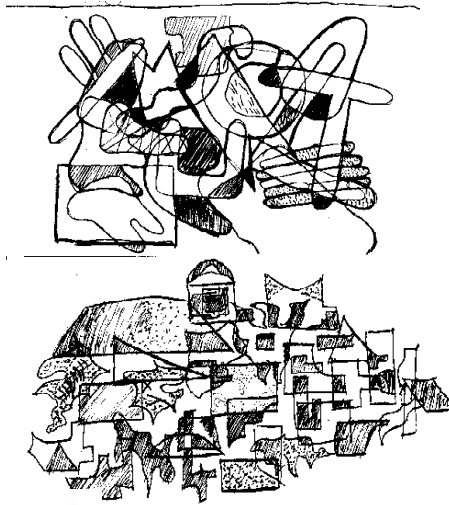
Leggyakoribb formajegyek:

Szabályos	szabálytalan
szögletes	ívelt
egy forma	összetett forma
homogén	heterogén
lendületes	bizonytalan
finom	durva
zárt	nyitott
súlyos	lebegő
tömör	áttört

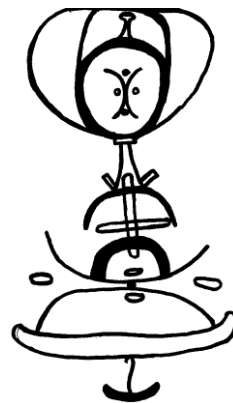
Befejezésül készítsünk nonfiguratív, vagy nonfiguratívból figuratívba tartó kompozíciókat a jelekből, az alábbi szabályok betartásával:
Csak a papíron levő jeleket lehet használni.

A jeleket pontosan kell felmásolni, csak nagyítás, kicsinyítés, elforgatás, többszörözés, takarással történő formaváltozás, faktúra - tónusváltoztatás és egymásba illesztés engedélyezett.
 A képalkotás lehet szabad, esetleg támpontként segédcímeket adhatunk. Különös város, különös élőlény, stb.

Készülhet variációs sorozat egyetlen jelre, főleg ha már megtartottuk a változatok óráát, vagy épp annak előkészítéseként.

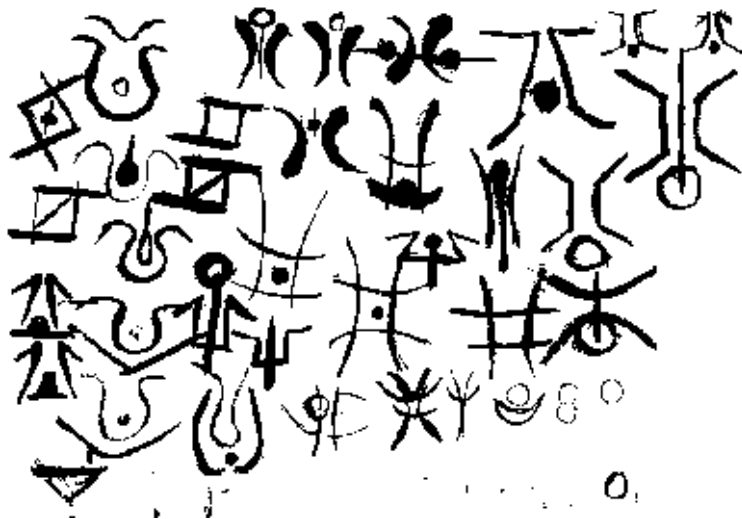
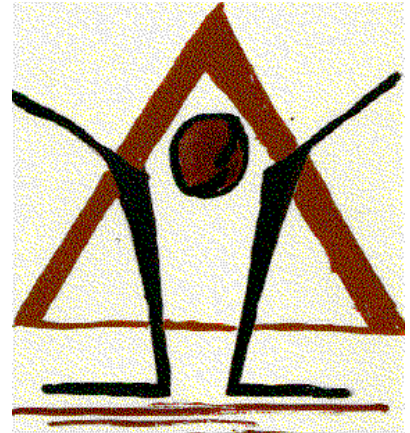
Egy sorozat képei. Gyűjtőlap és variációk.

A megtalált jelekből készülhetnek térkompozíciók, vagy ékszerek is.

Szép alakú lapos kövekre festhetjük vékony retus ecsettel a jeleket. Akrilt célszerű használni. A megfestett kő

A művészeti iskola makett műhelyében fa ékszerek készültek.

Szemléltetés: táblai rajz, esetleg: Diasorozat: tematikus diák / kontrasztok

csúcsára drótból, vagy vékony fémlemezről hajlított foglalatot ragasztunk, bőrszíjra fűzzük. Hőre keményedő gyurmából mintázhatunk ékszereket. Kis kagylókba festhetjük jeleinket.

Várható nehézségek:

Látszólag egyszerű óra, de a bizonytalanabb gyerekek könnyen begörcsölnek, nehezen keresgélik a jeleket, nem értik meg a feladatot, nagy ugrásokkal haladnak, a képépítésnél görcsösen törekednek valami figuratív forma felé.

Jelstaféta

Az előzőhöz hasonló feladat, akár követheti, vagy előkészítheti a jel karakter tábla, vagy a formavizsgálatok óráát. Kiadhatjuk egyéni, vagy páros feladatként, de nagyobb csoportokkal, akár az egész osztállyal is megoldhatjuk. A megoldás lehet gyorsabb, spontánabb, játékosabb, vagy elmélyültebb, komolyabb.

Páros játékban az egyik gyerek letesz egy nonfiguratív jelet a lapra, a másik megismétli, de úgy hogy egyik elemét megváltoztatja. alá is írhatjuk is a változtatás szempontjait. A másik felel rá. Mindig csak egy karakter változzon! Felrajzolok a táblára egy példasort. Ki kell hangsúlyozni, hogy csak nonfiguratív jelről lehet szó.

Ugyanez láncba kapcsolódva úgy történik, hogy mindenki elindít egy jelet, továbbadja a szomszédjának. Az változtat rajta, majd továbbadja. Addig tart, míg mindenkihez vissza nem kerül a saját lapja. (Ha az egész osztály láncba kapcsolódik, jó, ha mindenki felírja a nevét a lapjára. Így nincs vita.

További feladatok:

Figuratív jelekkel játszunk.

Szöveges üzeneteket küldünk.

Üzenetek egy falon

Elképzeljük, hogy a papír egy nagy fal, amin gyerekek üzenetnek egymásnak. Célszerű kikötni, hogy ezek csak jólnevelt gyerekek lehetnek, mert másképp a dolog kreativitása általában abban merül ki, hogy trágárságokat irkálnak a falra. A falra a jelek kerülhetnek szabadon egymás mellé, egymásra, de azt is játszhatjuk, hogy mindenki sötétben rajzol, tehát nem látja azt, ami a falon van. Esetleg valóban csukott szemmel rajzolunk.

Láncmese

Mesét írunk a körbeküldött lapokra, mégpedig úgy, hogy egy másik lappal mindig eltakarjuk a már megírt szöveget, így nem tudni, mihez írjuk a folytatást. (Lásd még szürrealista óra.)

Nehéz játékok, alkalmazkodó képességet, és persze komolyságot, vagy épp derűs egymásra hangoltságot kívánnak. A játékok végén - az előző órához hasonlóan - újabb feladatot adhatunk.

Tervezetek képet a játék során felbukkant elemekből, úgy, hogy csak a nagyítást, kicsinyítést, összemontírozást illetve sokszorozást használhatjátok. A téma lehet megadott (Város, élőlény, táj, stb.) vagy szabadon választott. A szöveges üzenetekhez pedig illusztrációkat rajzolhatunk. A képek készülhetnek egyénileg, a gyűjtött anyagból, vagy a korábbihoz hasonló láncmódszerrel.

Staféta rajz kötött vonalakkal

8-12 fős csoportokat alkotunk. Minden csoporttag kap egy kis papírlapot, amire rá van írva valami: szabályos szögletes, szabálytalan szögletes, szabályos nem szögletes, szabálytalan nem szögletes, sok kis apró szabályos forma, sok kis apró szabálytalan forma, függőlegesen elnyújtott formák, vízszintesen elnyújtott formák, nagy formák, stb.

Jelstafétát játszunk, de mindenki csak a cédulája megengedte vonalakkal dolgozhat. A cél egy figuratív kép építése.

C A gyűjtőlap

Néhány kompozíció

B A kompozíció

Az alapelemek (Vázlatos)

Az alapelemek vizsgálata meglehetősen ismert, kidolgozott a szakirodalomban. (Saját gyakorlatomban ritkán jelenik meg önálló feladatként, noha ezek az önálló formavizsgálati órák igen erősek, felszabadító hatásúak lehetnek. Ennek oka részben a komplexebb feladatokhoz való vonzódásom, részben a testnevelés tagozatos iskola gyerekeinek realista felfogása. Nem nagyon kedvelik az elvont feladatokat. Középiskolában, vagy pl. a művészeti iskola 7. osztályában azonban jó kezdő feladatsor lehet, feltéve persze, hogy nem a hatodikos tanulmányok mechanikus ismétlése.

Az alapelemek vizsgálatát végezhetjük az óra kiemelt feladataként, vagy egy-egy témához kapcsolódva. Előbbi módszert főleg akkor alkalmazom, ha új osztályt veszek át, akik eddig még nem kaptak megfelelő képzést.

Az önálló forma tanulmányokat három módszerrel szokás bevezetni:

- Látvány utáni tanulmányokból kiindulva, vagy azok előkészítéseként.) Mondrian, Barcsay Jenő nyomán /
- Absztrakt formaproblémákból kiindulva (Klee, vagy a konstruktív iskola (
- Érzelmi, hangulati előkészítés után. (Kandinszkij) Idetartozik az is, ha egy illusztrációs feladat előkészítéseként vizsgáljuk a formai elemek hangulatkeltő hatását.

(Nagy ritkán találkozhatunk még a technikai ügyeskedésekkel indított formatanulmányokkal. Pl.

festékcsoportos monotípiás óra vezetni be a vonalvizsgálatokat. A szabad csorgatás, mázolás után megpróbálunk szerkesztettebb képeket készíteni.)

Mindig az osztályok beállítottsága dönti el melyik módszert használom, nyolcadikban pedig valamennyit kipróbáljuk.

Az első módszer a jól rajzoló, festő gyerekeknek való, a nyugodt szemlélődés, alkotás örömeit nyújtja, és a legbiztosabb fogódzót adja, a gondos alapozás nem képzelhető el e nélkül.

A második az értelmes, jó képességű, de megfelelő alapok híján lévő osztályokban használható leginkább. Végül a gyenge képességű, absztrakt gondolkodásra kevésbé hajlamos, rossz alapokkal rendelkező osztályokban a harmadik módszer lehet sikeres. Ez persze nem jelenti azt, hogy ne lehetne mindhárom módszert használni, vagy hogy előzetes terveink menet közben ne módosulhatnának. Időnként elég egyetlen gyerek az osztályban, aki vonzódik mondjuk a gyors, spontán munkához, és máris átszínezheti az egész osztály érdeklődését. Absztrakt tanulmányok látványból indítva. Feldolgozhatunk egy, vagy több modellt.

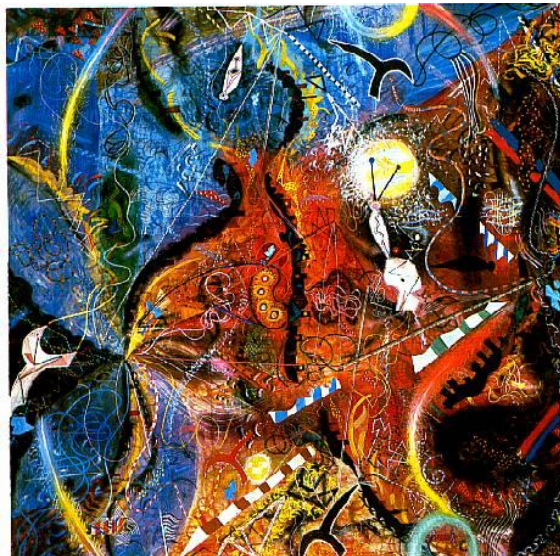
A feldolgozandó modell lehet egyszerű vagy összetett.

A feldolgozáskor általában először a látvány utáni rajzot készítjük el, ezt követi az absztrakt problémák kibontása, de gyengén rajzoló gyerekeknél indokolt lehet a fordított sorrend.

Ha nem látványból indítunk, akkor többnyire a végén kapcsoljuk valamiféle látvány, vagy tematikus feladathoz.

Ez a kapcsolás történhet minden alapelem vizsgálata után, vagy a legvégén.

Ha fotózunk is, akkor a fotózás során nyilván nem csak nonfiguratív fotók készülnek.

15 Losonczy Tamás: *Vihar*. *Művészet*, 89/6.

Alapelemek vizsgálata gesztenye látvány utáni rajzából kiindulva. (Boros Anikó diplomamunkája alapján¹.)

A gesztenye

A padokat csoportokban helyezük el, a modellek a közepén lévő rajztáblákra kerülnek. A látvány utáni rajz modelljeit, ha több osztályban is használni szeretném, kis ragasztóval stabilizálom, vagy óvatosan kezelem. A szétesett gesztenyét utólag már nehéz összerakni.

A látvány utáni rajz előtt megbeszéljük a problémákat. (A tüskék elhelyezkedésének visszaadása, (AF8), árnyékolással segített modellálás)

Tusrajzokat, akvarelleket készítünk a:

gesztenyeről, a héjból kilátszó gesztenyeről, a fűrtről, és a felület mintázataról.

A tustechnika gyorsabb, bátrabb alakítást eredményez, és jó kiindulópontja lehet a későbbi motívumkeresésnek. Ha összetettebb feldolgozást választunk, kiegészíthetjük a levelek, a rügyek, az ágak tanulmányrajzával is. Már itt felhívjuk a figyelmet a körvonalak karakterére, ennek pontos rögzítésére.

A termés elegánsan vagy tétován ívelődő, az ág görcsös, reszketeg vonalaira.

A következő feladat lehet a vonalak, minden jelentés nélküli önállósítása. Figyeljük meg a jellegzetes vonalkaraktereket, rajzoljuk meg őket egy papírra, szabályos ismétlődésben vagy rendezetlen helyzetben.

Rajzunk lehet egy vagy többszínű, készülhet azonos eszközzel, vagy különböző technikákkal.

Majd újra elővehetjük korábbi rajzainkat, és ismét megrajzoljuk, megfestjük a látványt, de most más karakterű vonalakat használunk. Reszketeg, bizonytalan vonalakkal rajzoljuk meg a belsőt, és elegánsan íveljük, mértanivá formáljuk a külsőt.

De akinek jobban tetszik, az mértanivá stilizálhatja a formát.

Síkba viheti. Kiemelhetünk egyes elemeket. Megszorozhatjuk őket. Átrendezhetjük az elemeket.

Emeljük ki a forma jellegzetes szerkezeti elemeit!

) A fűrt középről szétágazó szára, a gömbök egymásba épülő körei, a rekesszel kettéválasztott héj, a levelek sugarai, stb.)

Származtassunk az eredeti motívumokból másodlagos, leegyszerűsített, vagy gazdagított formákat.

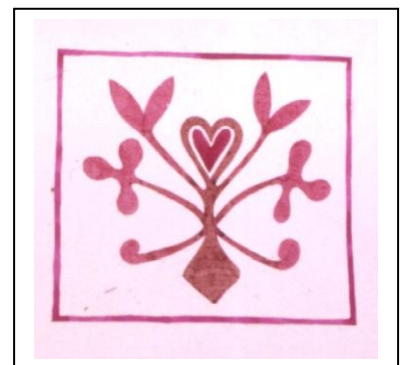
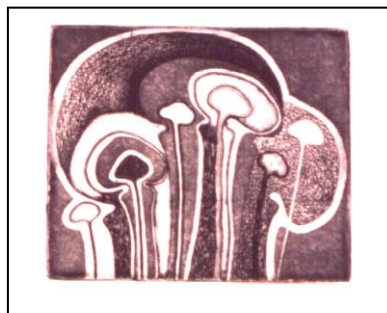
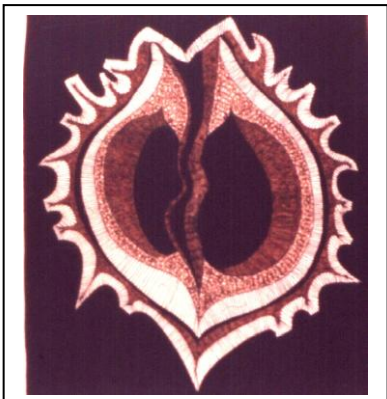
Rakjuk rá ezeket a vázszerkezetre.

Vagy szabadon alakítsuk.

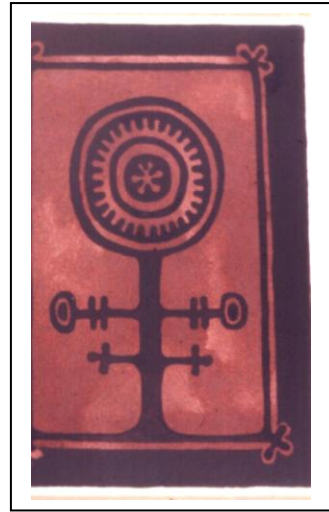
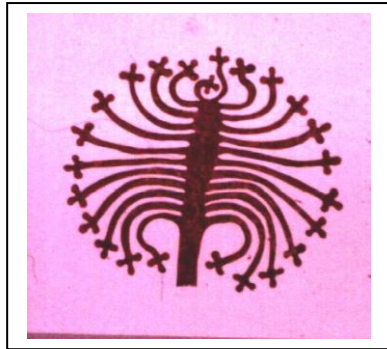
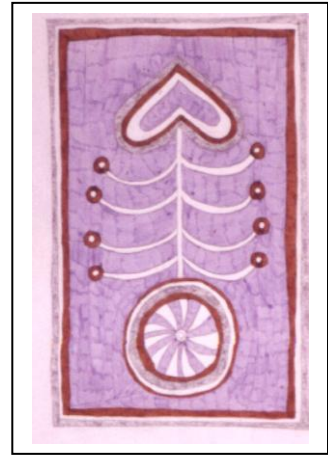
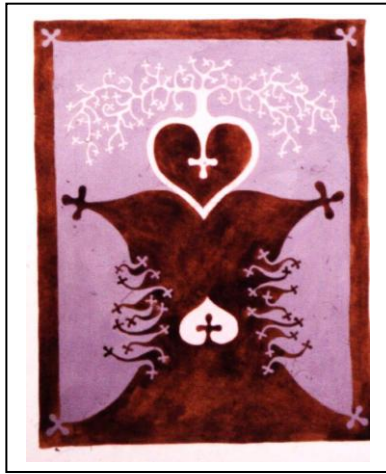
Keressünk további hasonlatokat, készítsünk változatokat a témára.

Próbáljunk meg különféle gondolatokat, hangulatokat megfogalmazni, ugyanazon motívumkörben.

Néhány kép a diplomamunkából

¹ A szombathelyi Tanárképző Főiskolán készítette valamikor az 1990-es évek derekán.

Tanulmánylap termésekről, szerkezeti tanulmányokon át. Szabad formakeresés.

Tanulmánylap

Készítsünk egy tanulmánylapot terméseket hordozó ágakról. (Hólyagfa, juhar, stb.)

Első rajzunk ábrázoljon egy szép, plasztikus részletet, majd nagyobb csoportokat, a rajzok részletezése a vonalvázlatól a tömegvázlatig terjedhet. Ügyeljünk a tanulmánylap arányos kitöltésére!

Szerkezeti tanulmányok

Készítsünk szerkezeti tanulmányokat az egyes terméscsoportok, levelek térbeli elhelyezkedéséről. Itt a terméseket, leveleket már csak leegyszerűsített módon rajzoljuk meg.

„Síkba lapítás”

Terítsük ki képzeletben síkban a terméscsoportot, leveleket. Ha nem tökéletes a terméscsoport, esetleg valóságosan is rendezzük síkba. Rajzoljuk meg!

Kompozíciós tanulmányok

Tervezzünk szabadon mindenféle más lehetséges síkbeli elrendezéseket!

Variációk

Gazdagítsuk most a formát az eredeti forma rendszerhez illeszkedő, hasonló elemekkel.

Tabló

Készítsünk újabb tanulmánylapot, vagy rendezzük eddigi munkáinkat egy tablóra, amelyen bemutatjuk az utat a látvány utáni tanulmánytól a vonalas rajzon, tömegvázlaton át a szerkezeti vázlatokig, majd az új szerkezetekig. Ha új rajzokat készítünk, használjunk különböző technikákat!

Diasorozat: tematikus diák / formatanulmányok / Boros Anikó sorozata

Petes Vera munkája a Művészeti iskolából. 5. O. Györe Zoltán osztálya.

Alapelemek elvont vizsgálatai

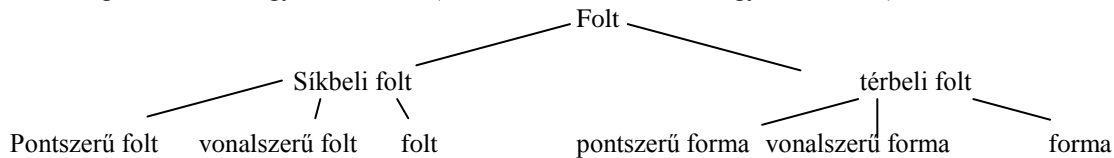
A pont

(Kínos ugyan beismerni, de a mértani értelemben vett pont nem vizsgálható, hisz aminek kiterjedése van, az már folt, ha meg két vonal metszésével jelöljük ki, már vonalat látunk. Pont alatt a képzőművész mindig kicsi foltot ért, ami aztán bizonyos - általa meghatározott méret után már foltnak neveztetik.

Kockázatos lehet két órán át a pontokkal (apró foltokkal) foglalkozni. Ha valaki elkezd rászerezgetni, biztos el lesz vele egy darabig. Akinek nem ment, elindíthatja a pontot a síkon, vonallá változtatja, vagy folttá terjesztheti ki, átlép a következő feladatokra.)

A mai órán a pontokkal fogunk játszani. Nem a mértani értelemben vett ponttal, mert annak nincs kiterjedése, nem is láthatjuk, csak két egyenes metszéspontjaként tudjuk meghatározni. Ha vonalat, pontot rajzolunk, akkor tulajdonképpen kis foltot, illetve keskeny sávot rajzolunk. De ezeket a képzőművészetben mégis pontnak és vonalnak nevezzük.

Itt esetleg vázolhatunk egy kis törzsfát. (Sokféle törzsfá létezik, ez egy a sok közül)

A mindennapi szóhasználatban természetesen pontokról, vonalokról, foltokról beszélünk.

Ezek az alapelemek nem határolhatók el élesen egymástól, még a síkforma sem tudjuk határozottan elkülöníteni a térformától, hisz a legtöbb festékanyag bizonyos térbeli kiemelkedést is létrehoz, sokkal fontosabb ennél azonban az a tény, hogy látásunk a síkformákat is térbelivé emeli. A síkformákat tehát kezelhetjük látszólagos térformaként is.

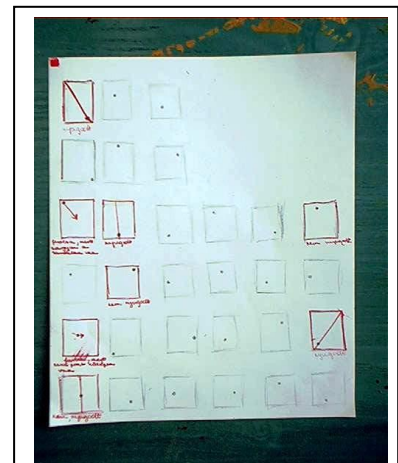
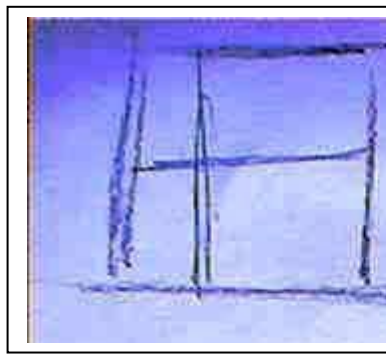
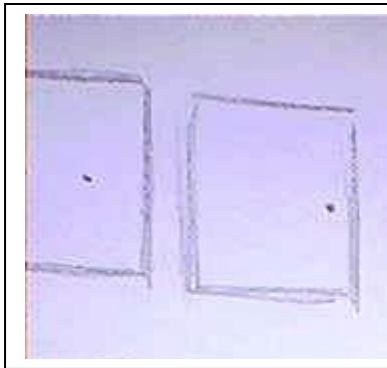
Pont játékok

Érzékelő játék.

Bemutatom, ahogyan két pontot egynek érzékel egy bekötött szemű gyerek. Két hegyes ceruzával nyomom a kezét, mindig mondja hány nyomást érez.

Pontok, pöttyök a tojásokon. Szeplők. Tetoválás pontjai.

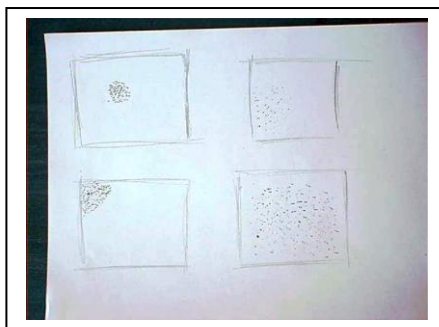
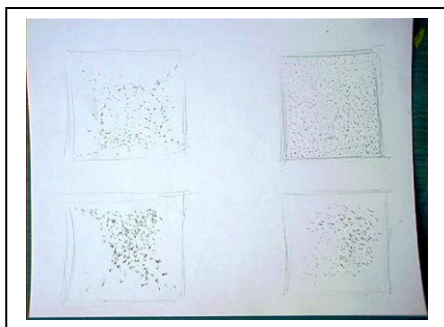
Pont helyzete a síkon

Beszélgünk arról, vajon miért éreztük ezeket a helyeket kitétetett helynek. Miért ide kerültek a pontok, Melyik pontot érezzük stabilnak, melyik labilis?

Jelöljük meg a sok pont közül a legkarakteresebb helyet elfoglalókat, írjunk pár szavas magyarázatokat.

Építsünk különböző halmazokat pontokból! Legyenek nyugodt, laza, szilárd, fegyelmezett, stb. ponthalmazok.

Egy kicsi pont
Szabad feldolgozás
Fotózzunk kicsi
pontokat.

Váljunk kicsi ponttá!

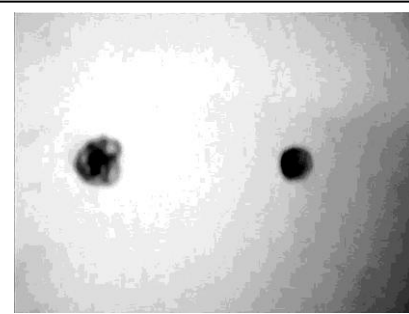
Keressünk jelentéktelen mondatokat.

Végül szabad fantáziarajzot is készíthetünk.
Itt nem szoktam szemléltetni, hisz épp a szabad
képzeltetés a cél. ha mégis muszáj, akkor valami
friss nonfiguratívval, vagy Kii Kogelnikkel
szemléltetek.

*Képszerkesztő programmal erősítjük a kis
pont hatást.*

**Diasorozat: tematikus
diák /
formatanulmányok /
pont**

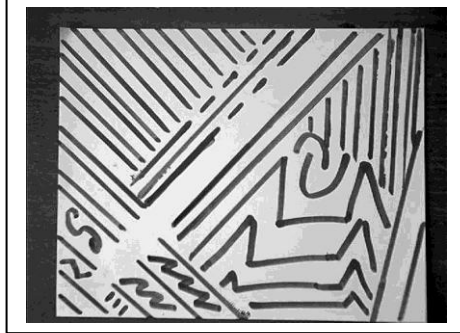
A vonal

Vonalak húzása különböző vonalképző eszközökkel.

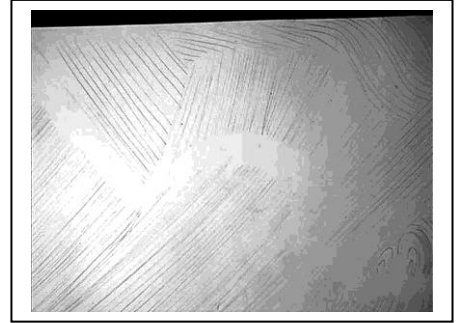
(Golyóstoll, ceruza, rajztoll, nádtoll, stb.)

Vonalkarakterek

Beszélgessünk a vonalak karakteréről. (Lendületes, bizonytalan, finom, durva, stb.)

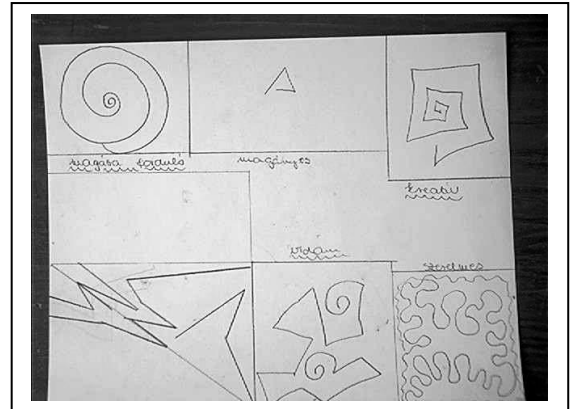
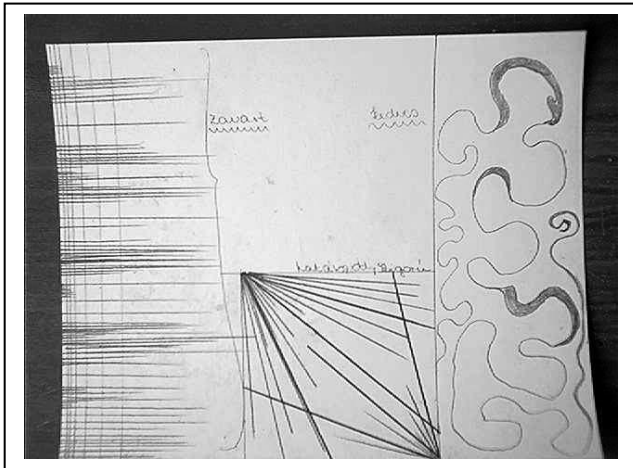

Keressünk különböző karakterű vonalakat!

Érzelmek.

Próbáljunk meg a vonalakkal érzelmeket kifejezni. (Esetleg zenére.)

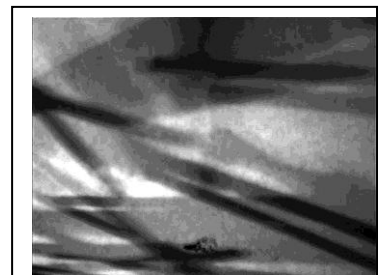
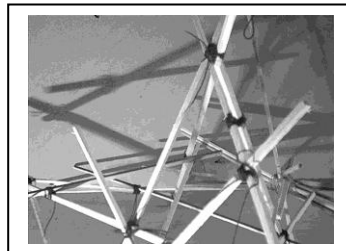
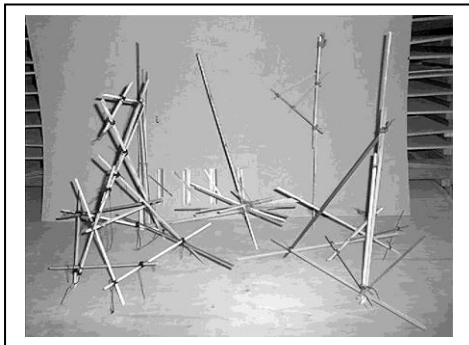

Próbáljunk meg nonfiguratív vagy figuratív kompozíciókat építeni, a vonalak néhol persze foltta zárulnak, de próbáljuk elkerülni,

korlátozni.

Térkonstrukciók

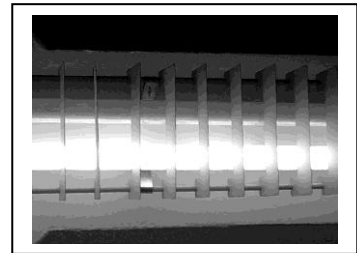
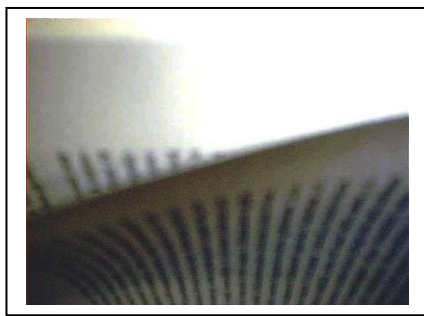
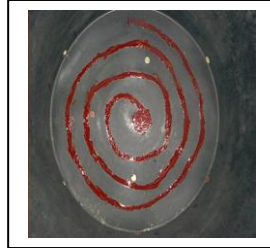
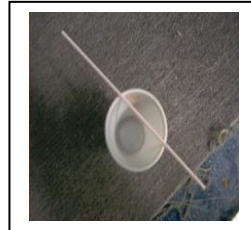
Térbeli kompozíciókban is megpróbálhatjuk mindezeket, pálcika, vagy drót plasztikákkal.

Árnyékfotók. A konstrukciók alaplára vetülő árnyékát fényképezve újabb vonalkompozíciókat kapunk.

A vonal mint fotótéma.

Keressünk az iskolában vonalas fotótémákat! A téma lehet természetes, és mesterségesen alakított látvány.

Várszegi Tibor: Hírnökök

Vonalak mesélik

Kiadhatjuk a feladatot szabad képalkotó munkaként, vagy pl. egy fotó előzményeinek és/vagy következményeinek megalkotásaként szabad technikával egy képben – plasztikában, előadásban vagy sorozatban.

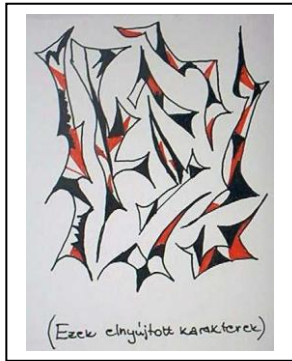
Diasorozat: tematikus diák / formatanulmányok / vonal

A folt

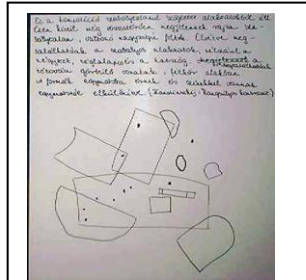
Ha nem akarunk újabb tartalmakat vizsgálni, egyszerűen megismételtjük a vonal óra feladatait, de most folttá záródó vonalakkal.

Formakarterek keresgélése.

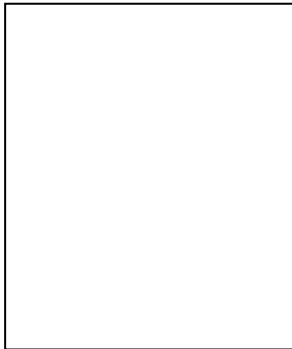
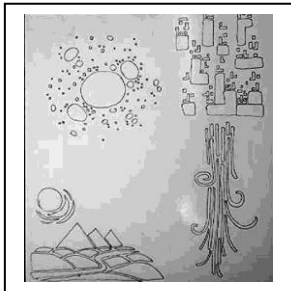

(Ezek elnyújtott karakterek)

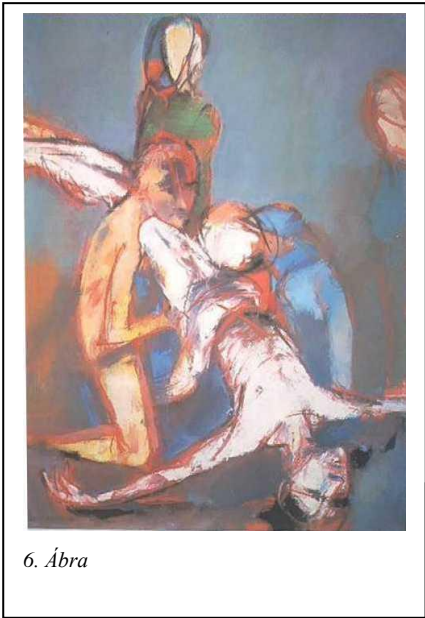

Zsófcsák Ági munkája a művészeti iskolából.

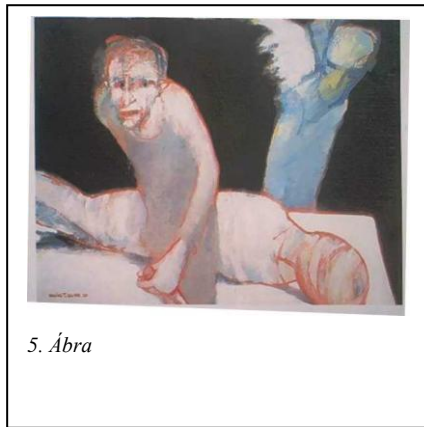
Egy kép karaktereinek újraalkotása.
Keress egy karakteres nonfiguratív munkát, írd le, miféle karaktereket találtál, majd alkoss új kompozíciót hasonló karakterű foltokból.

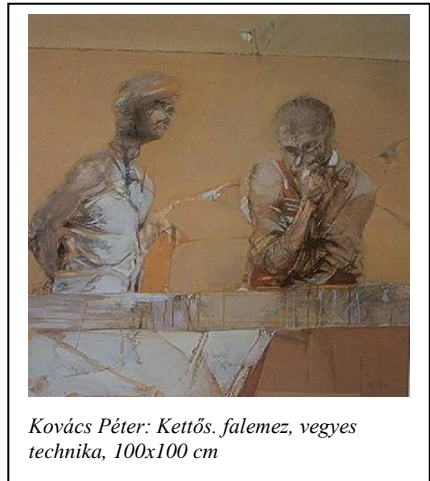
Diasorozat: tematikus diák / formatanulmányok / folt

6. Ábra

5. Ábra

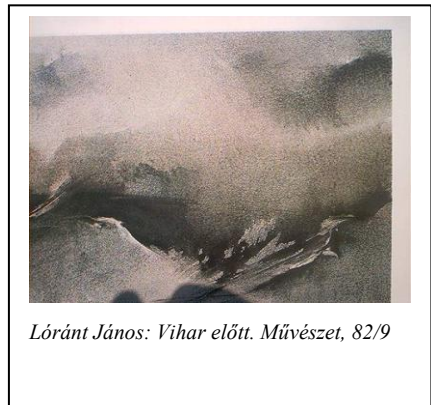
Kovács Péter: Kettős. falemez, vegyes technika, 100x100 cm

Kovács Péter: Penészesek (Sárga) Katalógus

Martyn Ferenc: Írországi partok Művészet85/10

Lóránt János: Vihar előtt. Művészet, 82/9

A térbeli falt

Térbeli munkákat korábban a feladatba illesztettünk (vonalkonstruciók), a térbe emelkedő foltra esetleg külön órát szánhatunk.

Látszólagos teret érzékeltető faltok

Hogyan tudunk egymást fedő faltokkal egyre erőteljesebb térélményt adni.

A síkgeometriai megoldásoktól fokozatosan haladjunk a plasztikus, perspektív rajzok felé.

A térbe emelkedő falt.

Plasztikai megoldások papírból, agyagból, egyéb anyagokból.

A jelentést hordozó falt.

Készítsünk újabb gyűjteményt, a lehető legtöbb formakarakter használatával, majd ismételjük meg a formákat, bizonyos ábrázoló jellegű faltok felé mozdulva.

Kompozíció jelentést hordozó faltokból.

Ezzel a korábbi törzsfeladat sorra térünk... \.. \TORZS\HATODIK\Tor64a198.doc - Kompozíció

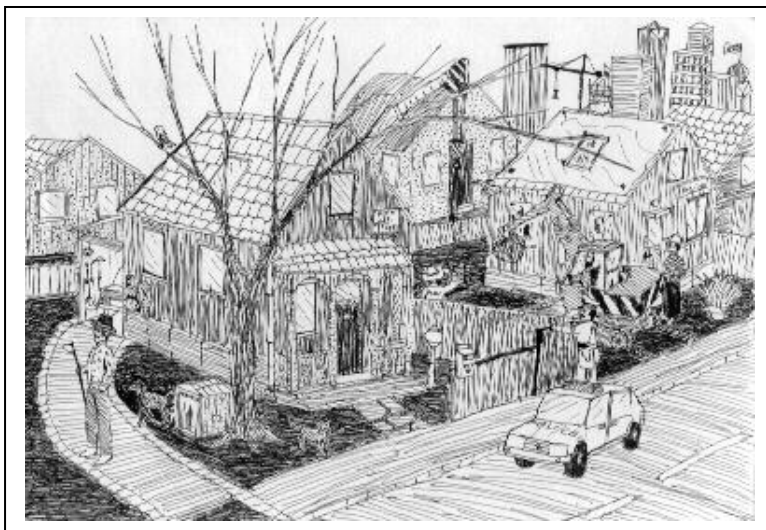
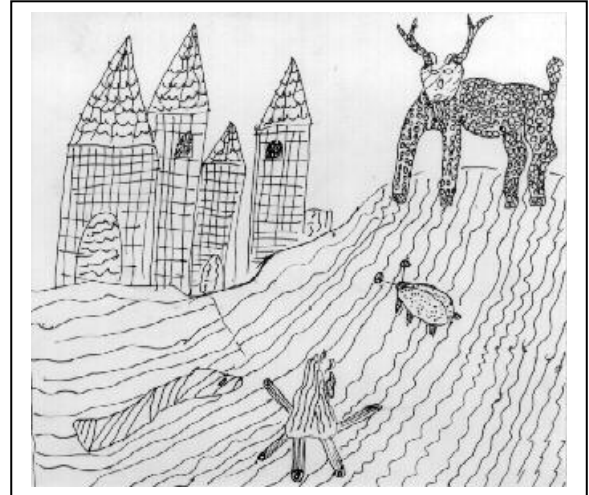
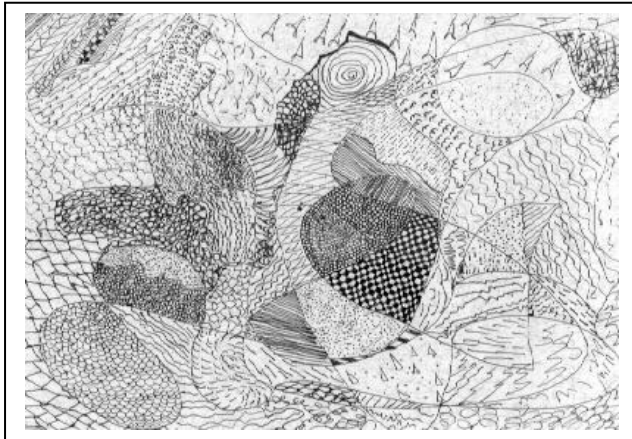
Diasorozat: tematikus diák / síkból a térbe

A faktúrák

Két idegen szó jelentésével kell megismerkedjünk. Textúrának nevezzük az anyagokat felépítő szerkezeti elemek, szálak, részecskék elhelyezkedési módját. Például egy textil szövete, egy kőzet felépítése.

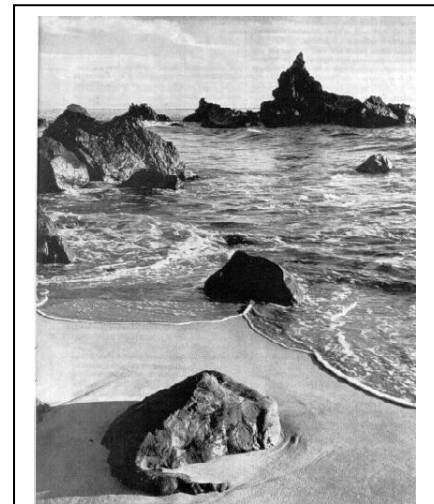
Faktúrának pedig azt nevezzük, ahogyan az ecsetünkkel, vagy rajzeszközeinkkel visszaadjuk ezt a textúrát, érzékeltetjük az anyag felépítését. Általában felületet vagy grafikai felületet szoktunk mondani faktúra helyett.

A „fakturális” tanulmányokat (felületalakítási tanulmányokat) frottázs játékkal vagy szőlőtöke, esetleg más gazdag textúrájú modell tanulmányrajzával szoktam bevezetni. Ezek után egy lapon megpróbáljuk létrehozni a látott felületeknek megfelelő mintázatokat, majd szabadon tervezünk. (Vagy képalakítás kötött témára).[ALT FEL.DOC](#)
[- Képalakítás meghatározott motívumokkal](#)

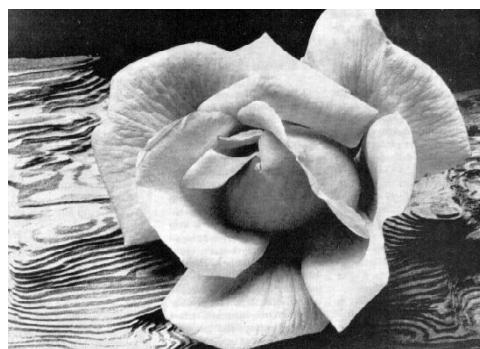
Tanulmányfóto faktúra témára

A cél kontrasztok, vagy finoman modulált hasonlatok keresése lehet.

Ansel Adams: Sziklák és dűne Fotó 86/8.

**Diasorozat: tematikus diák / formatanulmányok /
faktúrák ill: faktúrákból indított kép**

Ansel Adams: Rózsa és uszadékfa. Fotó 86/8.

A színek

A színekkal ekkorra már nyilván foglalkoztunk, ha most önálló témává emeljük ki, az eddig tanultak határozzák meg az óra felépítését.

Van olyan osztály, ahol esetleg csak most kezdjük tanulmányozni a színekört, színpiramisokat készítünk, másutt Horváth Dénes játékeit játszuk, színszobát tervezünk, vagy mesei fordulatokat illusztrálunk nonfiguratív kompozíciókkal.

Diasorozat: tematikus diák / formatanulmányok / szín (hiányos)

Kontrasztok

Így kiemelve, önmagában igen ritkán használom, inkább külön veszem a forma, szín, tömeg, stb. kontrasztokat. Új osztályok átvételekor azonban indokolt lehet egy gyors, sűrített tanulmány.

Diasorozat: tematikus diák / kontrasztok

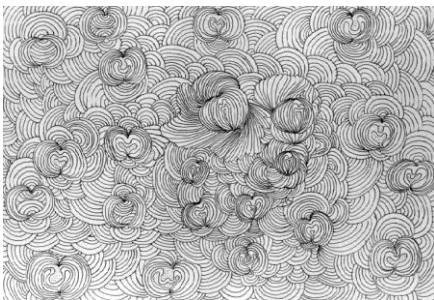
Bullás József: Ornamentális kompozíció, 200x140 cm, vegyes technika, 1990, Stúdió 90 Katalógus, Ernst Múzeum

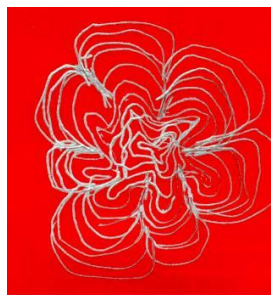
Selényi Károly István, Stúdió 90 Katalógus, Ernst Múzeum

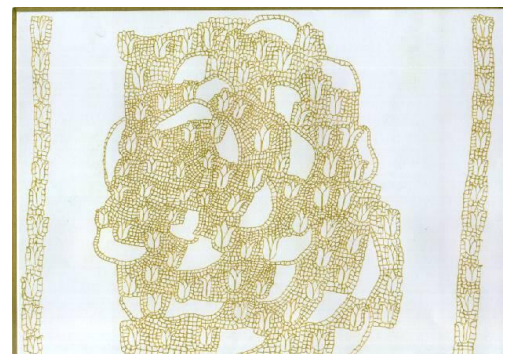
Bak Imre: Ellentétek akril, vászon, 200x150 cm 1983 Katalógus, Velencei Biennálé Magyarország, 1986

Bertalan Zsófia 6. o. Ligárt Márta osztálya

Berényi Tibor 3. o Ligárt Márta osztálya

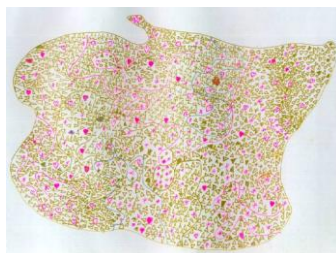

Ligárt Márta osztálya

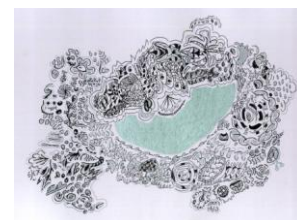
Kontrasztok változatos eszközhasználattal

Ha a vonal – folt feldolgozásakor már használtunk fa – textil, stb. anyagokat, fényképeztünk, akkor itt már nem kell különösebben felvezetni a feladatot.

Ha nem, akkor kioszthatunk néhány papír, textil, falapot, szegeket, fonalakat. Készítsenek kontrasztosan eltérő karakterű plasztikákat! (Párok) (Kisímitva, összegyűrve, stb)

Jenei Ditta 2.ob. Ligárt Márta osztálya

Barta László Ligárt Márta osztálya (A rajzok zselés tollal készültek)

Kompozíció vázának újraalkotása

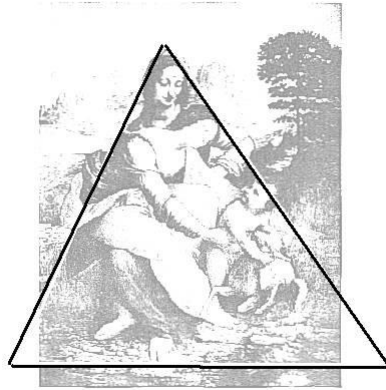
Az elemzések készülhetnek egyénileg, vagy közös munkával. Utóbbi esetben felrajzszögezek a vetítőtáblára annyi fehér papírlapot, ahány képet elemezni szeretnénk. Kivetítem az első képet, a papírra megrajzoljuk a kompozíció szerkezetét.

Ezek az elemzések természetesen nagyon sok szubjektív elemet alkalmaznak, egy-egy képnek többféle értelmezése is lehetséges.

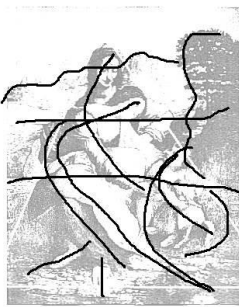
Elemezhetjük a kompozíció fő tömegeit, szabályos vagy szabálytalan

19 Leonardo: Szent Anna harmadmagával.

formákkal, különböző részletességgel.

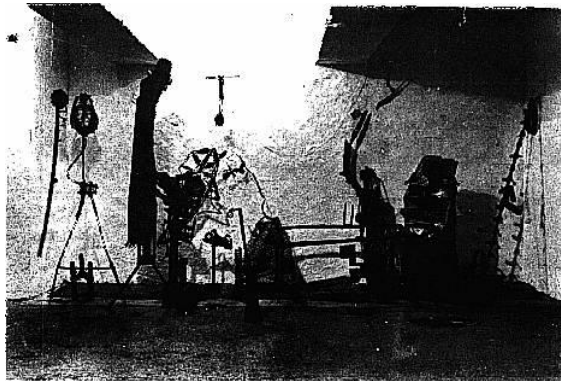
G Vagy a kép erővonalait

A következő lépésben tárgyakat, eszközöket is használunk.

Papírgyűrűssel is előállítjuk, majd talált tárgy kompozíciókat készítünk.

Ezután élőképen hozzuk létre ugyanezt a kompozíciós szerkezetet.

Az élőképet megmozdíthatjuk, lassú mozgással átrendezzük a kompozíciót (zenére (majd a végén visszatérünk az eredeti beálláshoz).

20 Fekete Balázs - Várnagy Tibor: Siralomház. Hazám - Hazám sorozat. II. Stúdió 86 katalógus.

A kompozíciókról fotók, illetve video felvételek készülnek .

Úgy is megtarthatjuk az órát, hogy minden csoport más technikával próbálkozik, és óra végén egy kiállításon mutatják be a munkáikat.

**Diasorozat: Művészettörténet / reneszánsz /
reneszánsz olasz / Leonardó**

Művészettörténet / kortárs / Fekete Balázs

Várnagy Tibor

Ill. Egyéb diák

22 Széchy Beáta: Mária és Erzsébet találkozása. Papírplasztika.
Művészet, 84/2.

A montázs

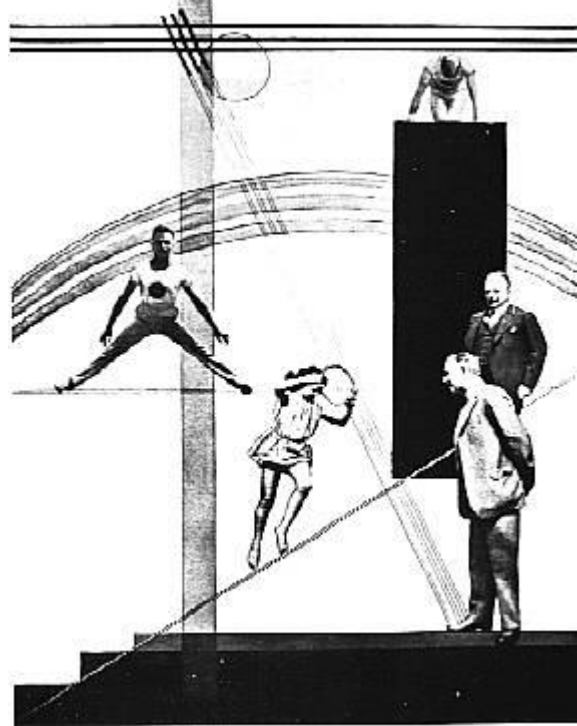
Vissza a módszertani fejezethez: [..\BEVEZET\modszer98.doc](#) - lásd: [Montázs](#)

Hatodikban is megoldható feladat, de igazán sikeres inkább nyolcadikban szokott lenni. (Lásd: szurrealista montázsok) Igazság szerint többnyire valamilyen feladatmegoldás során vezetjük be, önálló technikaként még nem tanítottam.

Megnézünk néhány montázst: Diasorozat: tematikus diák / montázs

24 Tematikus montázs. Esztergály Keve: Fotomontázs a Nomád nemzedék könyv képanyagából. Művészet 82/5.

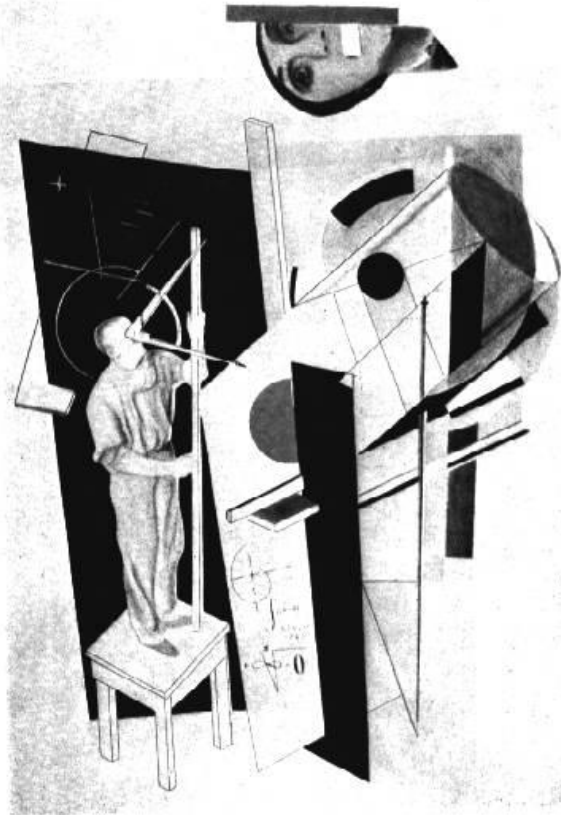
H Moholy-Nagy: Cirkusz és varietéplakát. (Moholy-Nagy László: Festészet, fényképészet, film. Corvina, 1967.

I montázsok. Moholy Nagy: Militarizmus Uo.

J
pá

L Liszickij: Tatlin szerkeszt (Főleg nyolcadikban, illetve középiskolában érdemes hosszabban beszélgetni a képről. Tatlin körül elvont, puritán mértani formák, egy világépítő munka kellekei, tágra nyitott, aggódó tekintetű nő szája leragasztva.)

lécek, szegletek.

H Resch: Másnap

D Bauer: Quo vadis?

Juhász Miklós: Szmog és virág (fotó)

M Schober: Kontraszt

O Nagytógép alatt készült montázs.
Liszickij: A gátfutó?

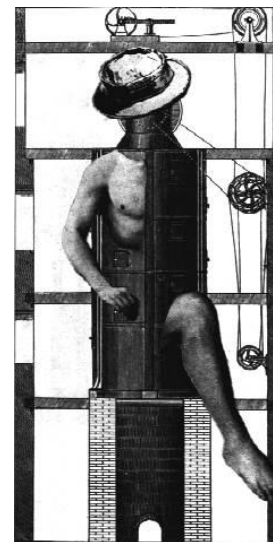

K A tematikus montáztól a kollázshoz közelítő munka.
Citroen/Bauhaus: A város. (Moholy-Nagy) László: Főzetézet

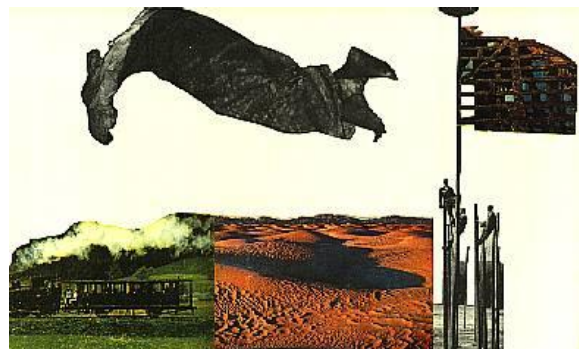
Egyéb diák:

Vajda Lajos: Párduc és lilium.

Vajda Lajos: Fejek,

M
Ország Lili: Nyomatcollázs

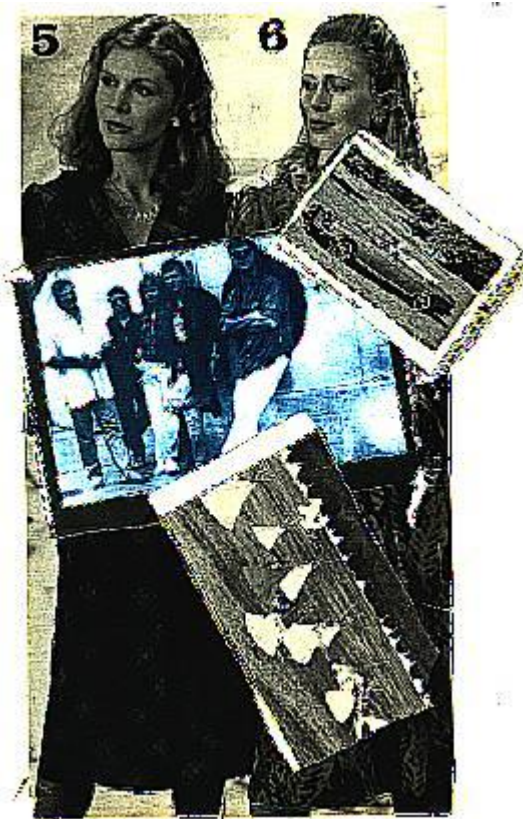
22 N Báltint Endre: Vonattal ki a világból 1959 Egy formai hasonlóságból indul ki, a vonat füstje a sivatag dombjaiban folytatódik. Vigyázat, ha ez az elem hiányozna, képeslap gyűjtemény lenne!

Megbeszéljük a montázkészítés különböző módjait.

Mivel az órát általában a kollázs óra után tartom, nagyon egyszerű a montázs-kollázs elkülönítése. A kollázs kubista találmány, a képre ragasztott anyagok, fotó darabok formai tulajdonságaik miatt kerülnek oda, míg a montázs inkább asszociációk révén, azaz tartalmi tulajdonságok szerint szerveződik, persze a két módszer között nincs éles határ.

Montázunkat a szabad képzettársítás módszerével állítjuk össze, tehát nem törekszünk tematikus montázsokra. Ilyenkor ugyanis a téma már megköti a kezünket. Feladatunk: izgalmas tömegelrendezésű kompozíciókat alkotni.

- Kiválaszthatunk egy képet, amit háttérként használunk, és elé rendezzük a kompozíciót. A kiválasztott kép lehet figuratív, vagy egy nagyobb kép érdekes faktúrájú részlete.
- Több képből is montírozhatjuk a hátteret.
- Használhatunk fehér hátteret is.
- Használjuk az eddig tanult kompozíciós módszereket! (A nagy háttérfoltokból induló építkezést, vagy a

- *P Ami szinte biztosan unalmas képet eredményez: a képeslapgyűjtés. Azt nevezzük így, amikor szépen egymás mellé ragasztgatunk különböző képeket.*

- *Q A másik biztos út az unalomhoz a tematikus montázs. Környezetvédelem. Állatok, stb. Természetesen lehet tematikus montázsokat készíteni, de azért nagyon meg kell dolgozni, erre nem elég két óra.*

kompozíciós vonalakra rendeződő formákat.)

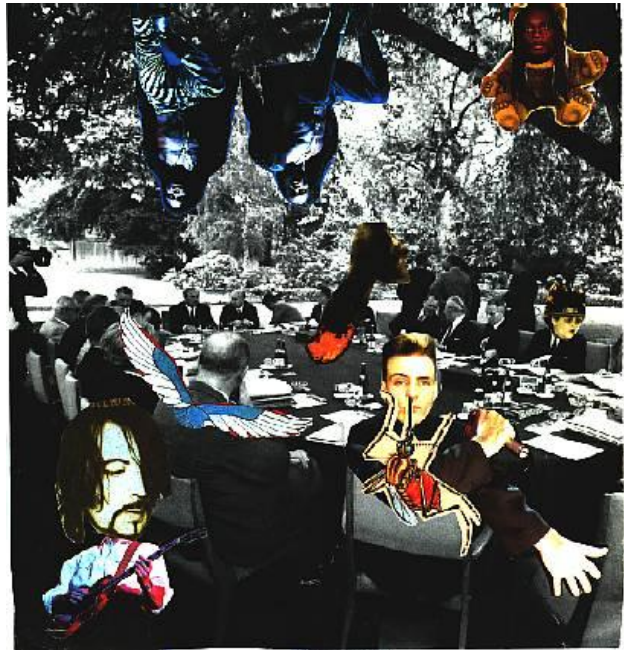
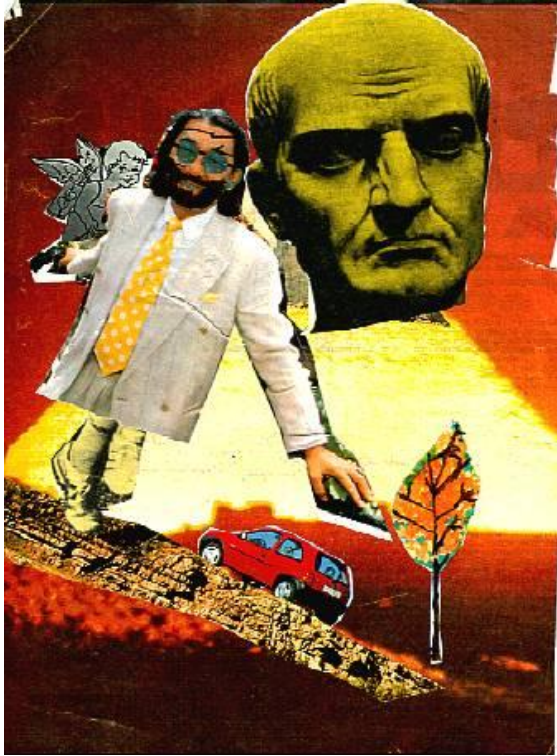
A másik technikai problémát a nagy mennyiségű nyersanyag kezelése jelenti. Banános dobozokban tároljuk a képes magazinokat, vagy még jobb, ha mozik kidobásra ítélt filmfotóiból tudunk szerezni. Az anyagot kisebb csomókra osztjuk. (Ezeket a kisebb csomókat egy - egy nagyobb lappal fogjuk össze, az összefogó lapokon nagy számok. Néhány csomóval több van, mint a legnagyobb létszámú osztály.) Mindenki elvisz egy ilyen csomót, ha átnézte, szépen visszarendezi a gyűjtőlapba, visszahozza, leteszi egy nagyobb asztalra (tábla alá, fal mellé, stb), szépen egymás mellé, másikat visz helyette. Így biztosítható a lapok átnézése, anélkül, hogy papirkárosz keletkezne.

Nehezebb osztályokban a képek keresésekor nem szabad egymásnak mutogatni a leleteket. Jobb osztályokban viszont megengedett a talált képek egymásnak ajánlgatása, felmutatása. A válogatásnak ésszerű határidőt kell szabni.² Először még csak kitépik, vagy durván körbevágják a kiválasztott lapokat, a finom kivágás csak a

² A csoporthelyzet függvényében vezetem az órát, a nehezebb osztályok most kell megtanulják, hogyan maradjanak magukra egy élménnyel, egy képpel, ők ezért nem mutogathatják.

ragasztás előtt történik, hisz általában többet választanak ki, mint ami képre kerül. A kivágás előtt érdemes megnézni a kép hátoldalát, hátha az még jobb.

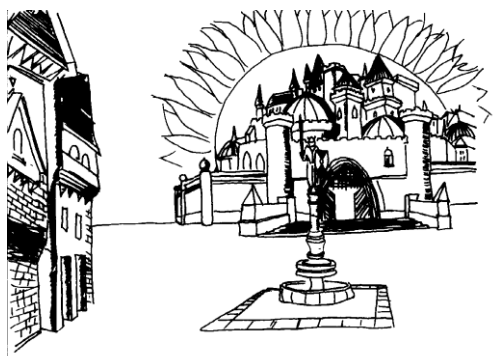
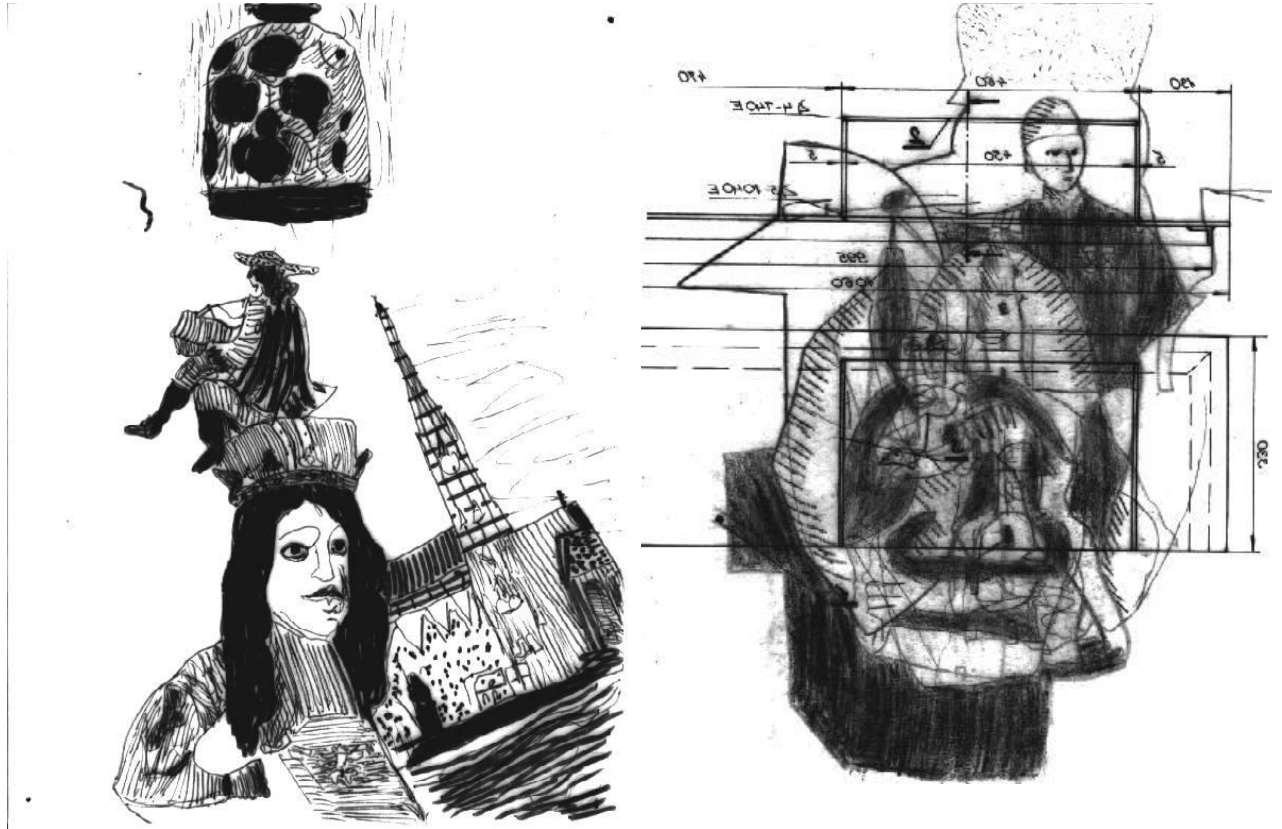
Ha valaki összerakta a kompozíciót, szól, megnézem, korigálok, aztán jöhet a ragasztás. (Lásd még 8. o. kieg. f.) Sajátos probléma az aktfotóké. Éretlenebb osztályok anyagát nem árt cenzúrázni. A filmfotókkal is baj lehet, a kedvenc filmszínészeket mindig szeretnék hazavinni. Mutogatják egymásnak, gyűjtögetnek órákon át, legjobb, ha előre megadjuk a gyűjtésre szolgáló időt.

Pauz montázs

Ha olyan könyvekből szeretnénk fotókat használni, amelyeket sajnálunk szétvágni, akkor pauz papírra szedjük össze a montázs motívumait. A munkát befejezhetjük a pauzon is, vagy átdörzsölhetjük valami lapos tárggyal (kanál, vésőnyél, stb.) egy fehér papírra, és itt fejezhetjük be a munkát. Megint más hatást ad, ha fénymásolóval visszük át a rajzot egy fehér lapra. Üres pauz mellett leselejtezett műszaki rajzokat is szoktunk használni. Ki is színezzhetjük. Figyelmeztessük a gyerekeket a tiszta munkára, ne rajzoljanak erősen a pauzra, nehogy átnyomódjon a könyvre.

(A montázs egyéb átdolgozási lehetőségeit a nyolcadikos montázs feldolgozás sorozatban mutatom be.)

RLados Emil 8. o.

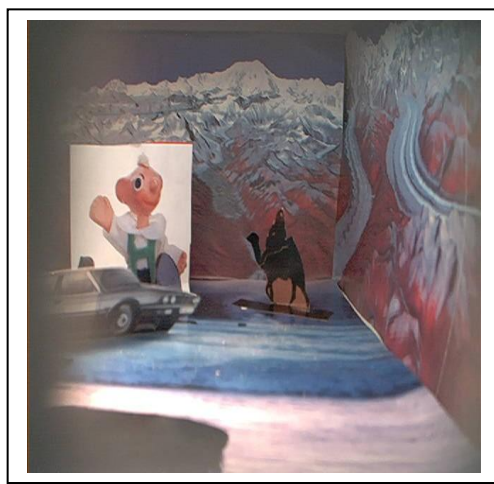
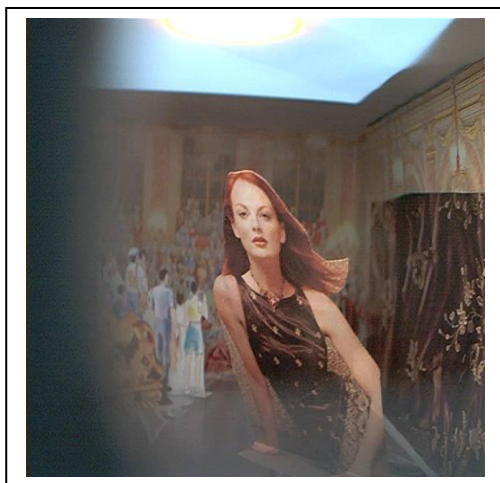
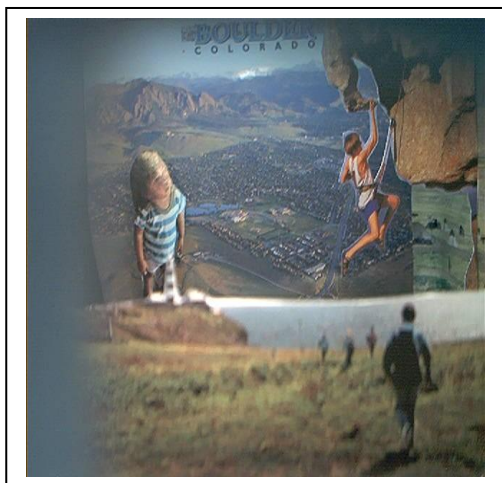
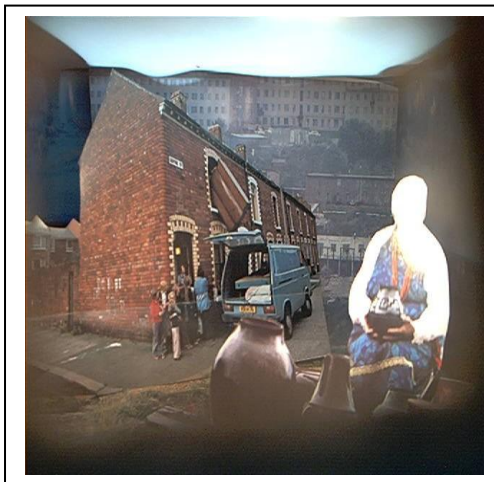

Térbeli montázsok / dobozterekben

Montázsainkat elkészíthetjük térben is, egy doboz oldalfalaira, belsejébe rendezve. Maga a doboztér műfaja a montázshoz, művészkönyvhöz hasonlóan szinte önmagában is teljes képzőművészeti világ, alkalmas technikaként sok feladatnál bevethető.

A mellékelt képek a Bárka Színházban működő, Ungváry Fanny vezette gyermekkörtől valók.

Változatok

Jó játékot játszhatunk egy képzőművészeti albumból kimásolt képpel. A játék célja a sablonoktól történő elszakadás, a későbbi tematikus feladatokhoz történő vázlatozás szokásának kiépítése.

Az órát gondosan kell előkészítenem, hisz több tízezer forintnyi, ráadásul többnyire pótolhatatlan kötetből dolgozunk. Nem árt előtte elmagyarázni, hogyan használunk egy könyvet. Nem törögetem, ha nem akar megállni, ráteszek keresztben egy vonalzót. Nem nyálazom az ujjam lapozás előtt, nem az újságon rajzolok, stb.

Még a képek kiválasztása előtt tisztázzuk:

- Mindenki olyan képet válasszon, ami tetszik neki.
- Aminek viszonylag pontos lemásolása nem haladja meg az erejét,
- és aminek el tudja képzelni a változatait.

A mai óra feladata ugyanis az lesz, hogy másolatunkhoz változatokat készítsünk.

Van Gogh: Az arles-i hálószoba. 1888. Dávid Katalin: Van Gogh. Corvina, 1973.

Ugyanez Roy Lichtenstein átfogalmazásában. ?

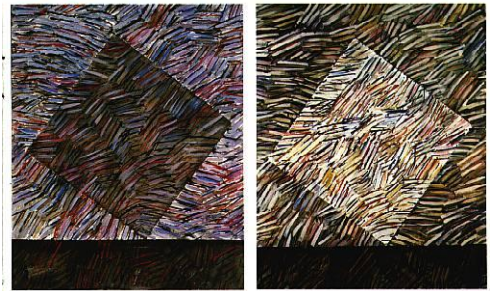
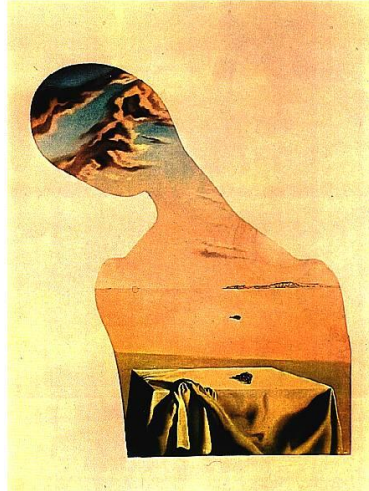
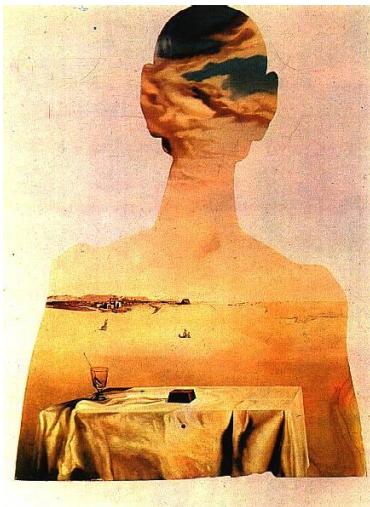

A teremben körberakok egy csomó albumot,
Művészet folyóiratokat, katalógusokat.
Mindegyiket egy jellemző, másolásra ajánlott

képnél nyitom ki. (Minden kötetben van egy széles papír könyvjelző) A gyerekek körbesétálnak. Nem lehet megbeszélniük ki mit választ, nehogy a barátok egymást beszéljék rá valami tőlük idegen alkotásra. Nehogy a centrumgyerekek diktáljanak.

Nem nyúlhatnak hozzá a könyvhöz, nem lapozgathatnak benne. Amikor helyrevitték, akkor már választhatnak belőle mást is, de nem hozhatja vissza, mert másképp a bizonytalanabb gyerek órákon át válogatna. Választhatnak festményeket, szobrokat, de nem választhatnak fotókat, hacsak nem fotózunk. Aki kiválasztotta a másolandó képet, a könyvjelzőre ráírja nevét, osztályát és a kép címét. Ennek az a célja, hogy a következő osztálynak lehetőleg más képet ajánljak, a lapozgató gyerek pedig tudja - ezt a képet már választotta valaki. (Így ugyanis nyilván kevesebb az esély hogy kiállítják az ő munkáját is.) A könyvjelzőt mindig ahhoz a képhez teszi vissza, amelynél nyitva volt a könyv. Azoknál a köteteknél, ahol a címlapot ajánlottam feldolgozásra, a könyvjelzőt teljesen becsúsztatják a kötetbe. A munkát indíthatjuk játékkal (J 8 - 9/, képelemzéssel, vagy teljesen önállóan dolgozhatnak, és a képsort csak akkor nézzük meg, amikor már kifulladásig látszik az osztály. Ha képelemzéssel kezdünk, az első lehet Picasso Bika sorozata, vagy gyakorlottabb képalkotóknál Orosz István Greco variációi. Aztán a többi kép jön, felírjuk a táblára az egyes változtatási lehetőségeket. Beszélgetünk egyéb változtatási lehetőségekről.

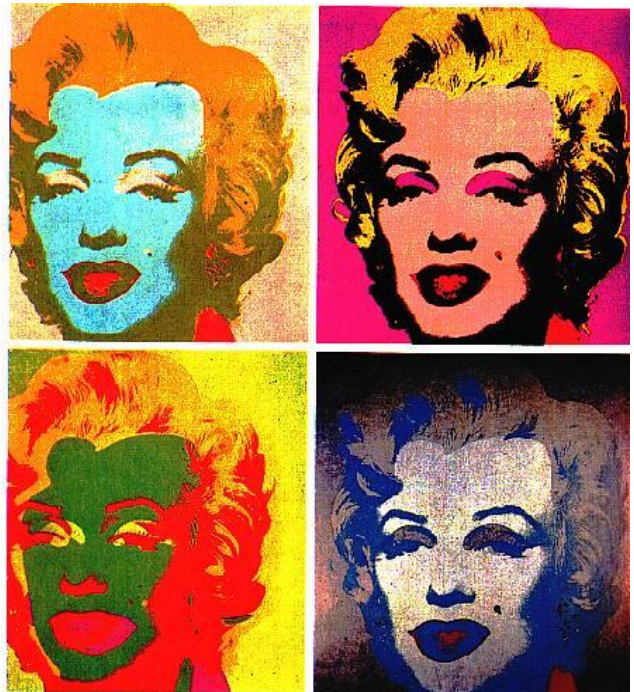
37 Hajdú László: Utazás (Részlet) Katalógus, Dorottya u. 89.

35 Salvador Dalí: :

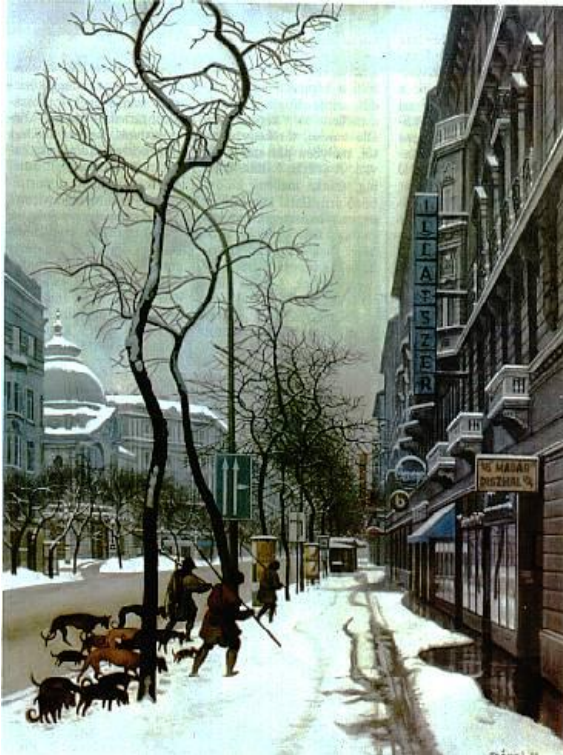
T

UKőnig Frigyes: Espolio XIV. Hommage el Greco...

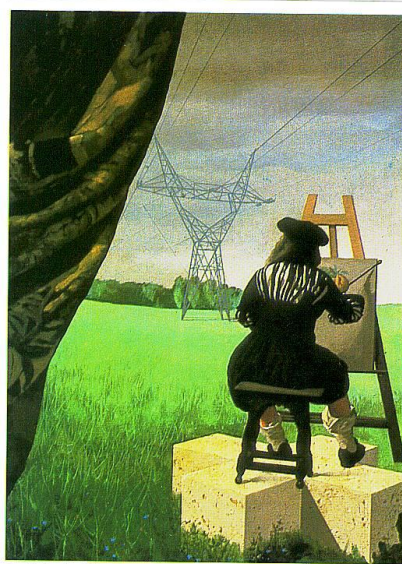
38 Andy Warhol: Marilyn Monroe. Színváltozat Művészet, 87/6.

V Mácsai István: Téli vadászat. Művészet, Motívum áthelyezés.

W A tékozló fiú Velencei Biennále katalógusa, 1986.

Szabó Endre: Múterem, olaj, vászon

X 42 Kőnig Frigyes: Espolio XV. Hommage el Greco...
A képművészet

Három groteszk

- Egyéb diák: Picasso bika sorozat. (Lásd: Kompozíció, 6.o)
- Heitler László: Két épület
- Helényi Tibor: Lápcsón felfelé menő akt 1988 (Lóhalálában 1983 ?
- Hajdú László: Utazás 1989
- Kéri Ádám: El Greco
- Pinczehelyi Sándor: Coca Cola (Szürke Birkák (Színház 1986/
- Kelemen Károly: Heidegger szánt (A kép folytatása)

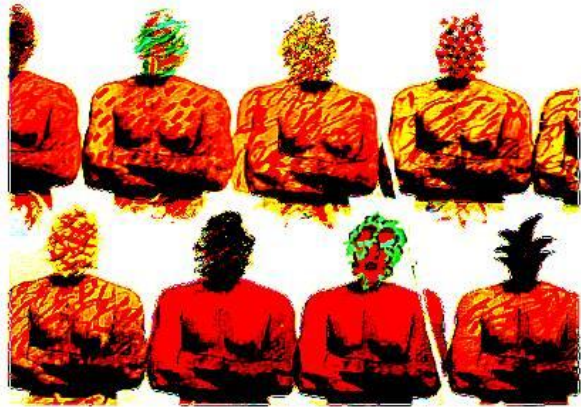
Diasorozat: tematikus diák / változatok

Y Papp Oszkár: Vertikális fej variációk ?

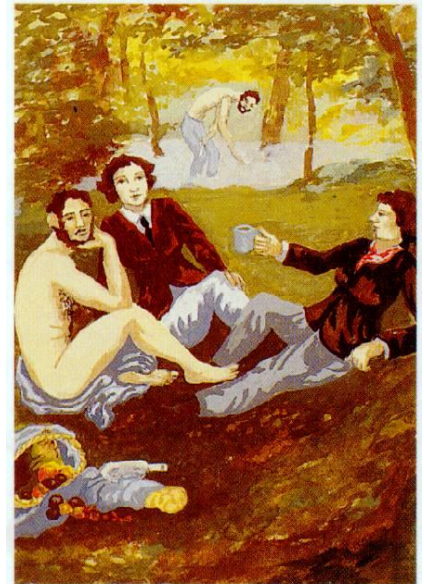
46 Helényi Károly:
Tandem...(részlet) Katalógus, 1988.
Ernst Múzeum.

Z Pinczehelyi Sándor: Színház Katalógus. (Grotteszk

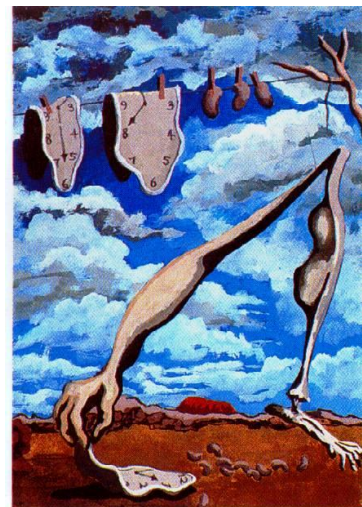
MRS KLIMT sews a patchwork quilt

MRS MANET entertains in the garden

BB Kelemen Károly: "Életképek a tarokk kártyából" XVII. (uo.)

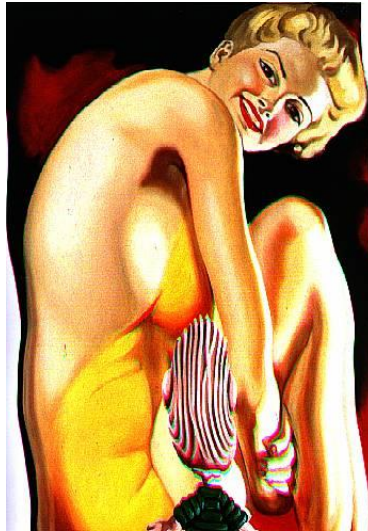

MRS DALI hangs out the washing

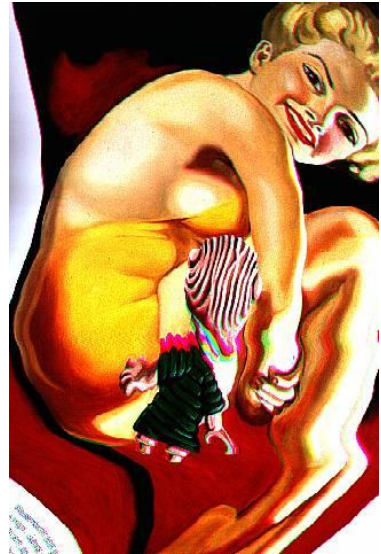
Szkennelés közben is trükközhetünk.

48 Weissenbacher: Ó, átölelem magam, kősi. Művészet 97/5-6

CC Lefelé mozgatus.

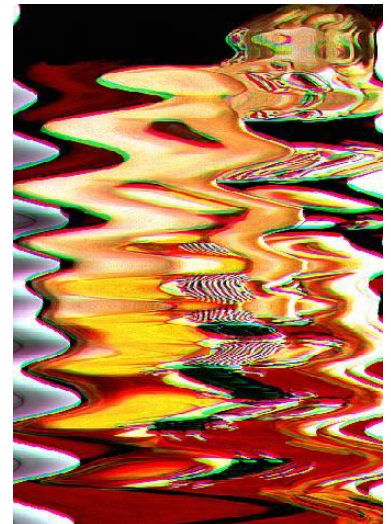
49 elforgatus

DD felfelé mozgatus.

EE Felemelés

FF gyors ide-oda mozgatus.

És persze szinte végtelen variációs lehetőséget biztosítanak a képfeldolgozó programok.

A variálás szempontjait rábízhatjuk a gyerekekre, vagy bizonytalanabb osztályoknak meg is adhatjuk.

A táblára általában a következő lehetőségek kerülnek:

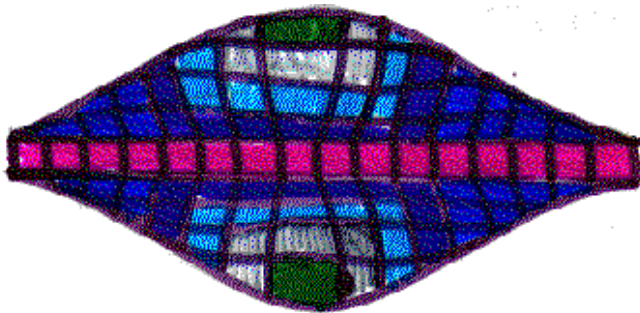
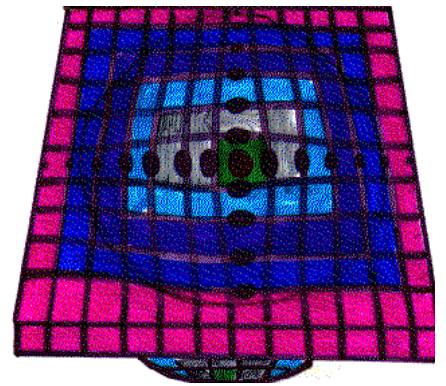
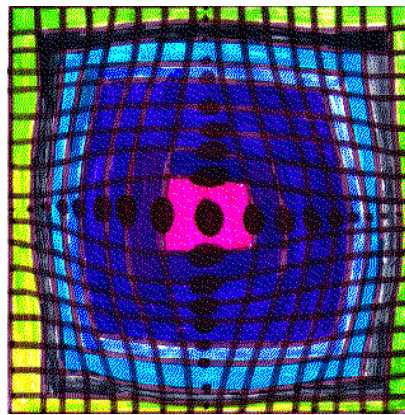
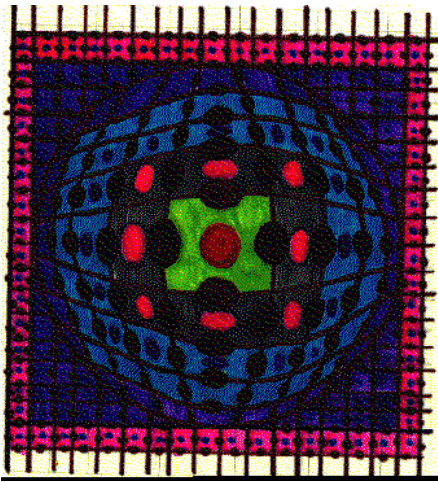
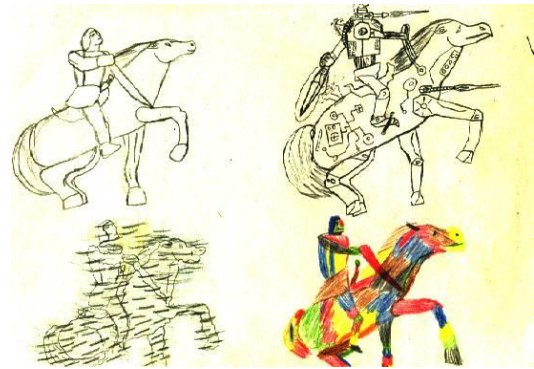
Forma - Szín - Tónus - Felület - Arány - Más technika - Más háttér - Más kor (pl. úgy készíti el a Picasso képet, mintha egy egyiptomi festő alkotta volna) **Más alkotó** (pl. Egy Cezanne kép Matisse stílusában) - **Folytatás** (kiegészíti a képet, mintha valaha levágtak volna belőle egy darabot.) - **Gazdagítás - Egyszerűsítés - Groteszk - Más nézőpont** A változatok készülhetnek egyetlen képen belül is.

Az egyszerűbb változtatási lehetőségek közül (aláhúzva) jobb osztályokban csak egyet választhatnak.

Mielőtt a munkát elkezdenék, nem árt felhívni a figyelmet a megfelelő technika és méret kiválasztására.

A feladatot Lugossi László műhelye a "Bütykölde" egyik kiállítása inspirálta. Amit viszont a mi Másolatok kiállítsunk indított, én ennek ötletét szintén vettem valakitől, így jönnek-mennek az ötletek.

Várható eredmény

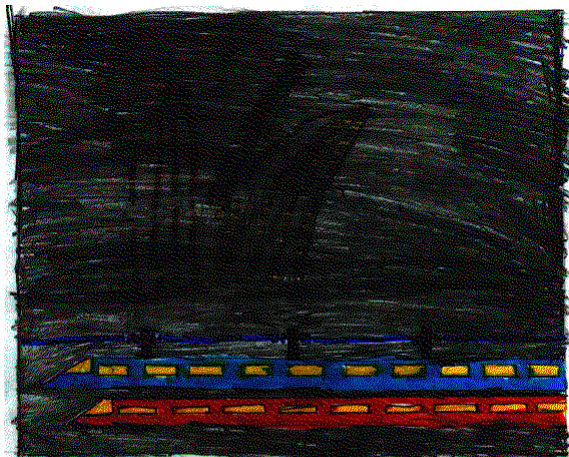

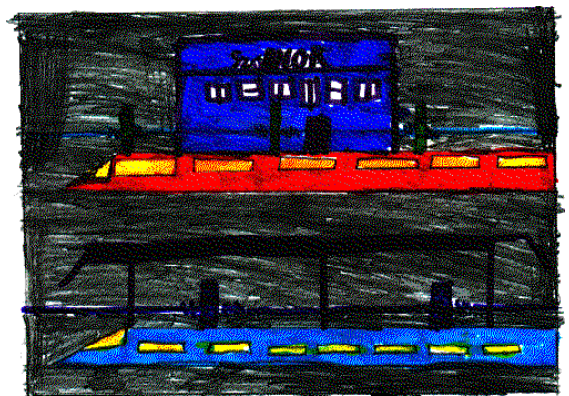
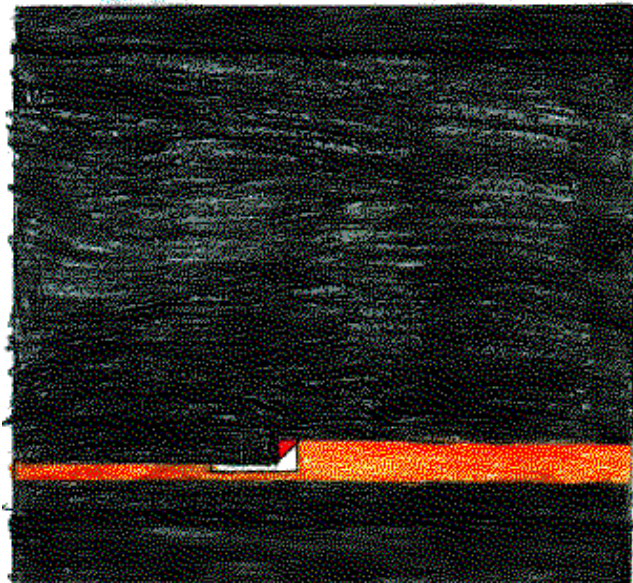
Ezt az utolsó képet meg kell magyaráznom. Sok feladatnál kényszerített rám kegyetlen válogatást a "végtermék bemutató", de talán itt volt a legnehezebb néhány munkára szorítkoznom. Ezt a kényszerű fegyelmet oldom egy kis fegyelmetlenséggel, a címmel együtt mellékelem a névtelen szerző megoldását. Azt hiszem felesleges elemezni, mennyivel haladja meg az általa beszélt képi nyelv azt, amin ír. Ez a kisfiú örömmel rajzolt, festett, szőtt - font, stb., egy jó iskolarendszerben, ahol személyre szabottan kaphatta volna a bevezetést a kultúra világába, nem kellene együtt

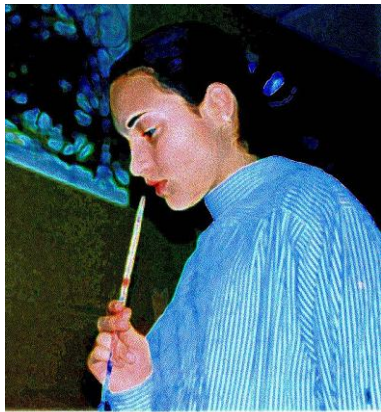
meneteljen az osztállyal, kizárt dolog, hogy csak eddig jutott volna el hatodikra, az írás-olvasás tudományában. (Lásd alapelvek.)

szépi galdaósnatok VARIQIO
az északban túrjátelhal

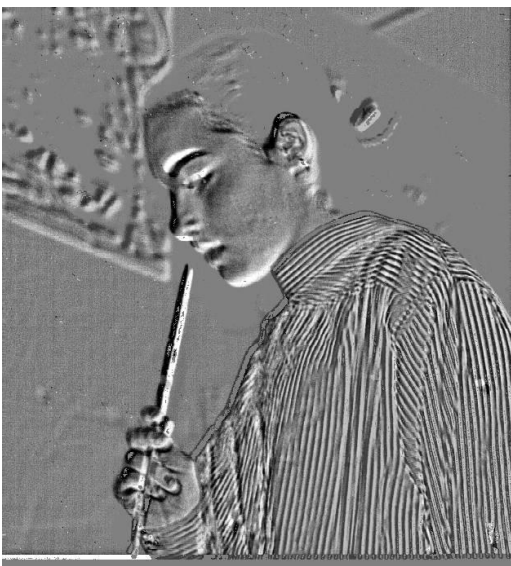
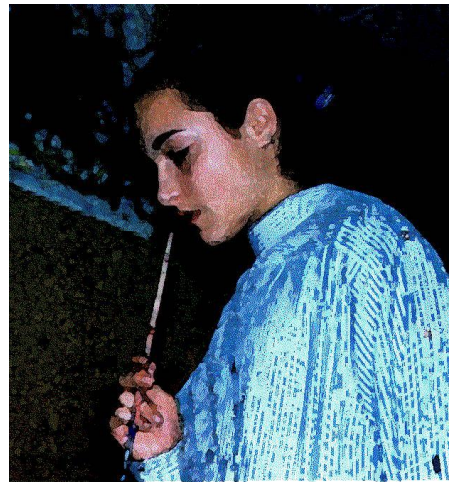

Egy változat sor a Photoshop (Adobe Photoshop 4.0) segítségével.

Vanda festés közben.

A képet helyhiány miatt 16 bites formátumba konvertáltuk, az eredetiek természetesen sokkal szebbek voltak.

A spirál

Több változatban tervezhető óra. Az egyszerű, praktikus szerkesztéstől a világberendező játékokig. A tervezéshez végig kell gondolnunk, meddig mehetünk a gyerekekkel az organikus gondolkodás útjain. A spirál óra folytatódhat a növényi mozgások feladatsorban. 7. o.

Spirális szerkesztése

Spirált úgy szerkesztünk, hogy az egymás mellé kerülő kanyarulatok monoton növekszenek.

A növekedés aránya lehet 1

És lehet egynél nagyobb érték. (Logaritmus spirálok)

Speciális logaritmus spirál az aranymetszés spirál. $(A : B = AB : C)$

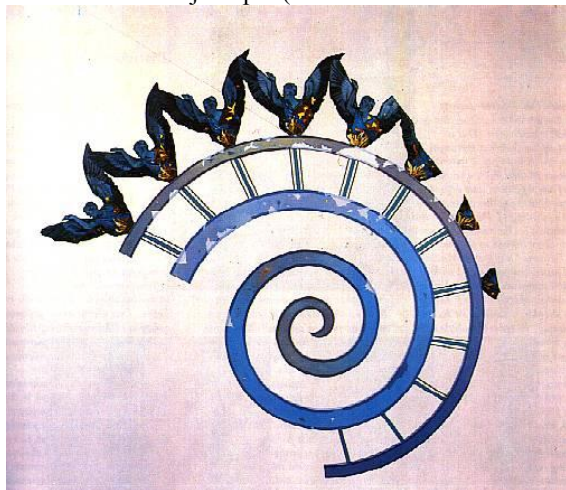
Ennek szerkesztését írja le Kerei Györgyné - Kuttyánszky Jenőné a Rajztanítás 84/1. számában.

Legegyszerűbben akkor járhatunk el, ha az aranymetszés értékeit megközelítő Fibonacci számsort mérjük fel egy egyenesre, és összekötjük egy spirálvonallal a pontokat. Korrektebb a szerkesztés, ha megadjuk egy aranytéglalap oldalait, és ebbe írunk spirált. Itt a téglalapot érintő spirál valóban aranymetszés pontokat jelöl ki.

Spirális kompozíciók

Archaikus, illetve törzsi spirálmintákat vetíték. Mit jelenthettek?

Zolnay Vilmos tetszetősen vezeti le a spirált, mint lélek jelképet, a lehelet páragomolygásából. (Zolnay Vilmos: a művészetek eredete. 139. o.) Ennek profanizált változata a vadászok által az elejtett vad szájába tett leveles ág. (Az állat kiadott lelkének a jelképe. (Uo. 164.o/

55 Barabás Márton: Angyalörvény. Hommage à El Greco Katalógus. Szépművészeti Múzeum, 1991.

Spiráljáték

A beszélgetés közben játsszuk is, amiről szó van. Egy ember élete mozdulatokban. Egy nagy út fázisai, stb. A beszélgetés után következik a rajzolás.

Diasorozat: tematikus diák / csiga

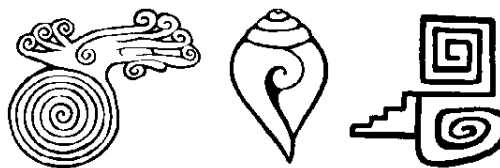
Ornamens terv

Kígyózó vonalából, foltokból épületekre tervezhetünk ornamenseket, vagy kilincseket, ablakokat, lépcsőkorlátot, stb.

"Bél labirintus", mezopotámiai agyag dombormű.

Lurisztáni bronzszarvas, i.e. 9-8. sz. Teherán

GGSkíta - agathürsz bronzrátét. Kisselyk (volt Nagyküküllő) Románia.

Visnu, védikus isten egyik jelvénye a bíborcsiga. Csigavonalas, lépcsős jelegyüttes. Hopi indián rajz. Hoppál... Jelképtár, 46. o.

Te mit rajzolnál egy spirálra?

A Jelképtár

(Hoppál - Jankovics - Nagy - Szemadám) a spirálnak a következő főbb jelentéseket tulajdonítja:

Útjelkép (A kifelé haladó: indulás, kibontakozás, növekedés, fejlődés, a befelé haladó mindezek ellentéte: elmúlás, halál, megérkezés, bezárulás, összehúzódás. Időciklusok jelképe. A természet évenkénti meghalása és újjászületése.

A beszélgetés után rajzoljunk spirálokat, amelyek vonalvezetésükkkel, folthátterükkel valamelyik tartalmat fejezik ki.

A másik lehetőség: nem a spirál formája fejezi ki a tartalmat, hanem a spirálra rajzolt jelképek sora. Ezt a lehetőséget diával is szemléltethetjük. (lásd: Csigafeldolgozása (

Rönkvár alaprajz

Kivitelezhető vagy a kivitelezés lehetőségeit meghaladó változatban is készülhet. A rajz alapján a térbeli modell is elkészíthető papírhengerekből vagy fahulladékból.

A várba különböző játékokat is tervezhetünk. (Fogócska változatok, hadijáték, stb.)

Először tervezzük meg a vár elemeit. Billenő ajtó, lengőajtó, kötélletra, lendülő kötél, bűvó folyosó, stb.

Házak

A spirál tanulmányok után hajló, tekeredő, spirális formákból, vagy ettől szabadabban elszakadva épületeket mintázhatunk.

Diasorozat: tematikus diák / mesebeli sorozat / mesebeli épületek / egyéb épületek

Danka Attila tanítványainak munkái a művészeti iskolából.

A mozgó vonal, a mozgó forma.

Az ívelt vonalak szabad feldolgozásához kiválaszthatjuk a mozgó vonal címszót. A feladat megoldható nonfiguratív ill. figuratív komponálással. a figuratív kompozíciók címszavait a tekeredő vonal témájához hasonlóan keressük meg.

A figuratív kompozícióra a növény, a táj, a frizurák címszavak kínálkoznak.

Dombormű hatást is elérhetünk, hosszan futó vonalakkal.

Figuratív és nonfiguratív átmeneteket kereshetünk.

Mozgalmas témájú verseket ábrázolhatunk. (lásd: (Érdekes lehetőség a fényrajzok készítése. lásd KF?

Sebők Éva: *Io-Noi Boccioni*. 1987. M 89/10

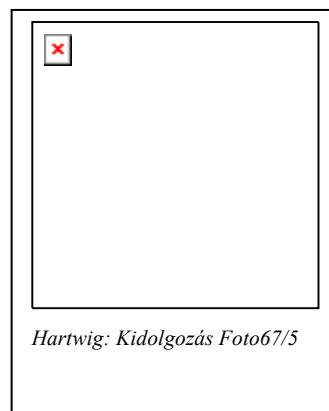
Diasorozat: tematikus diák / mozgás

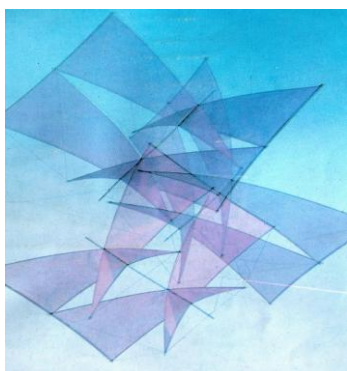
HH Fajó János: *Hulló négyzetek*

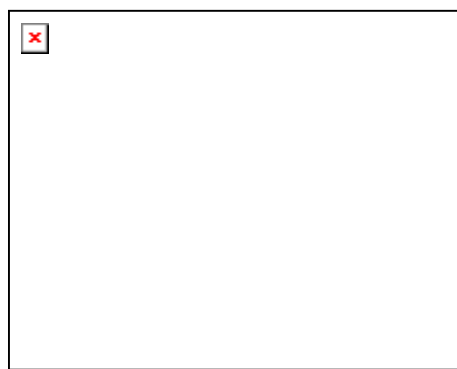
56 Székely Vera.

Hartwig: *Kidolgozás Foto67/5*

Bodóczy István: *Sárkány*

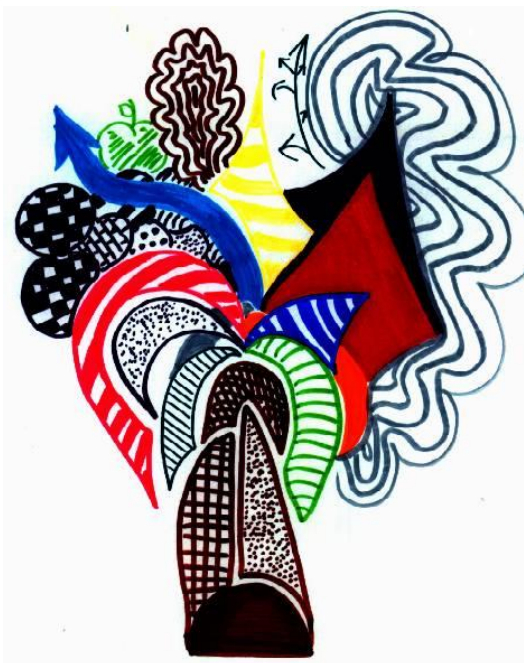
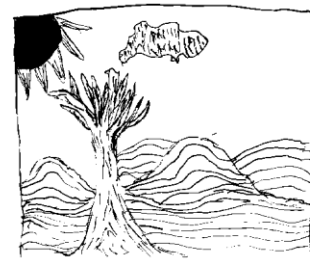
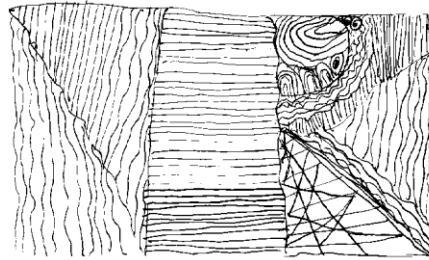
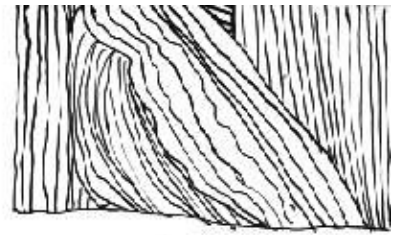
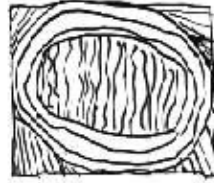

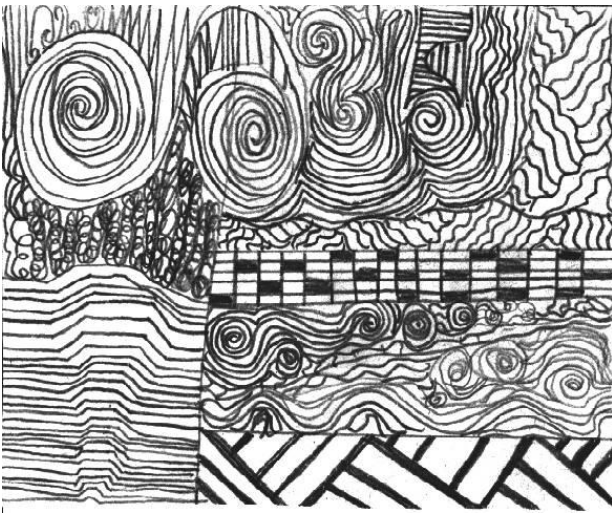
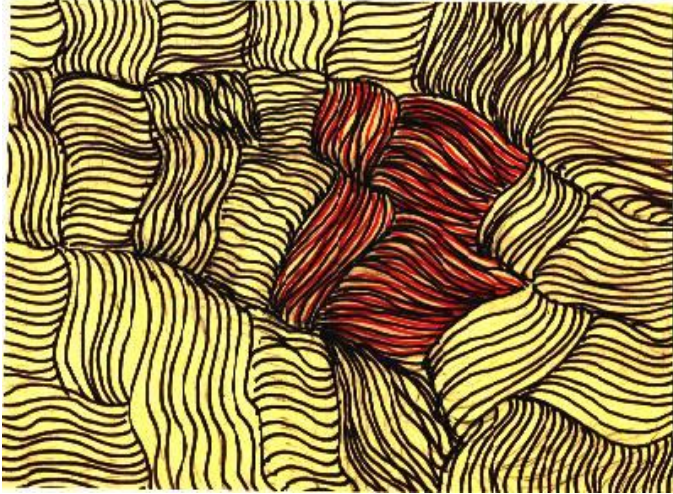
58 Russolo: *Egy autó dinamizmusa. Művészet, 87/3.*

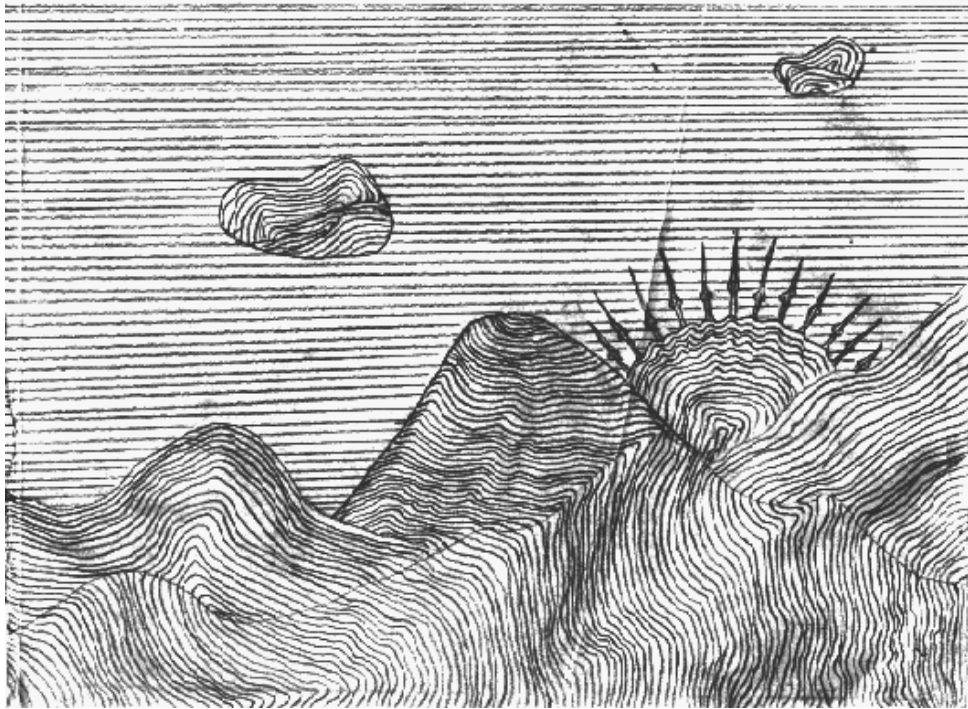
II Kiss György: *Vágta VI. Művészet, 89/1.*

Eredmény:

63 Itt már helyenként sikerült a" térdomborítás."

KK Egy kudarcos próbálkozás. Sehogy sem sikerült teret kifejezni a vonalakkal, de maga a kép tagadhatatlanul mozgó hatást kelt.

Mozgó vonalkompozíció terméstanulmányok után

Hólyagfa

Szétbontjuk a növényt, és megfigyeljük a magot tartó válaszfal vonalvezetését.

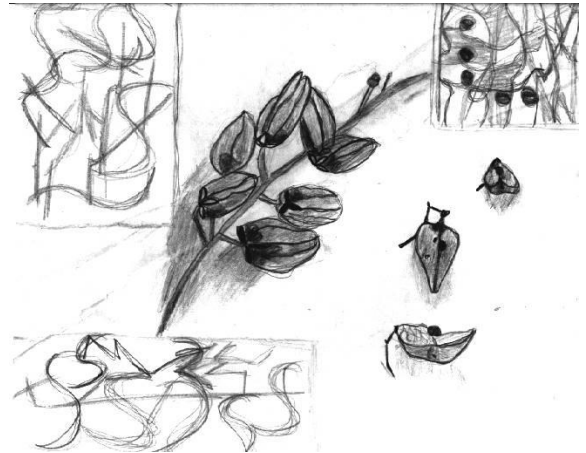
Tanulmányrajzokat készítünk, majd nonfiguratív kompozíciókat.

Nád szárát rajzoljuk meg ránézetben és metszetben.

Szőlőtőkéről készítünk tanulmányrajzot.

A tanulmányok után rajzainkon lendületesen futó, mozgó hatást keltő vonalakat keresünk, változatokat rajzolunk hozzájuk, majd elszakadva a látványtól kompozícióvá fejlesztjük őket. Szemléltetésül esetleg használhatjuk a gesztenye feldolgozás sort.

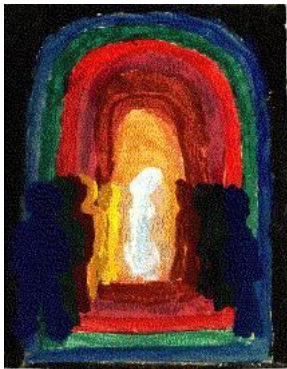
**Diasorozat: tematikus diák /
formatanulmányok / Boros Anikó sorozata**

Növényi mozgások

Mozgásábrázolás figuratív motívumokkal.

Ha nem tartottunk meg előtte a mozgó vonal órát, akkor első lépésben próbáljunk olyan folyamatokat ábrázolni, ahol valamiféle mozgás történik.

Mozgást kifejező nonfiguratív jelek

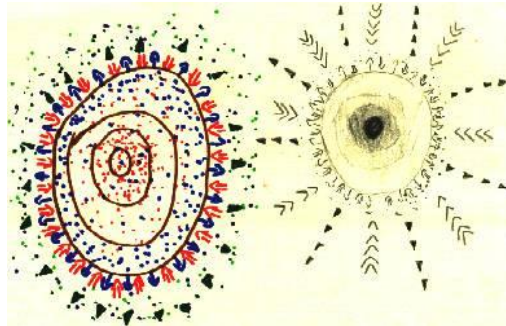
Most próbáljuk meg megfosztani ezeket a képeket figuratív tartalmuktól, keressünk mozgást kifejező nonfiguratív jeleket.

Növényi életműködések ábrázolása nonfiguratív jelekkel

Következő feladatunk: a növény életműködéseit ábrázoljuk nonfiguratív jelekkel.

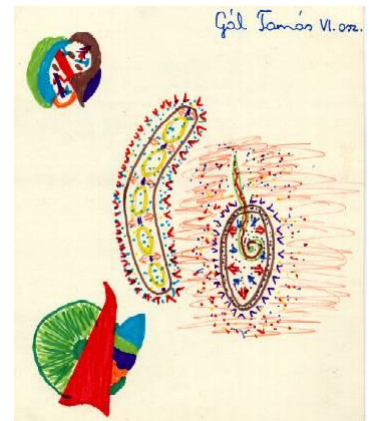
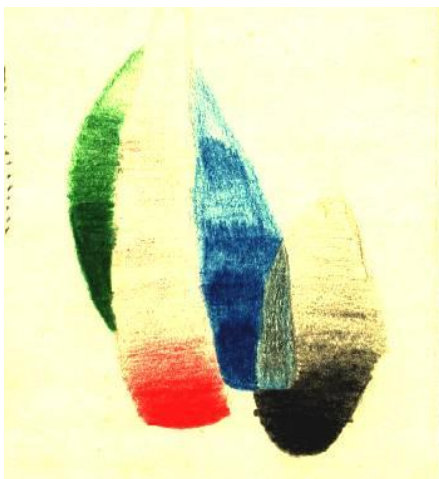
A gyökér

A gyökérzet beszívja a tápanyagokat. Ábrázoljunk színekkel, tónusokkal, grafikai jelekkel egy központba történő beáramlást.

A szár

A szár felfelé szállítja a tápanyagokat, lefelé pedig a feldolgozott táplálékot. Ábrázoljunk fel-le mozgást!

A levél

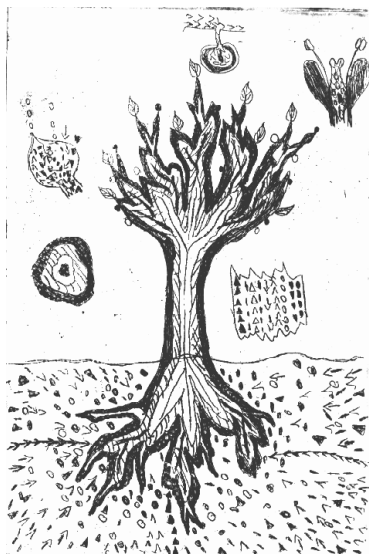
A levél átalakít. Ábrázoljuk jelek átalakulási folyamatát.

Ábrázoljuk most a növény életét, szintekbe rendezve, vagy egy növényrajzba sűrítve!

A virág

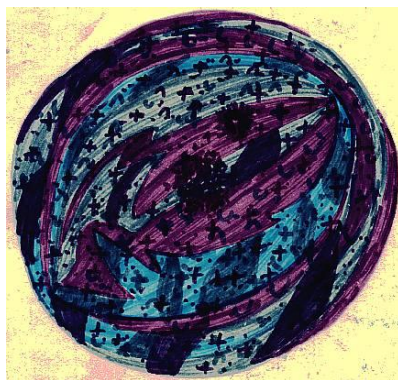
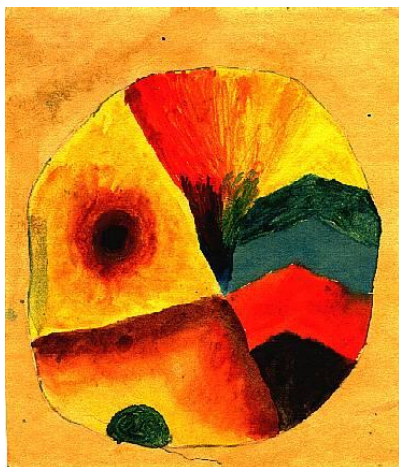
A virágban eddigi jeleinkből valami látványos kiteljesedés, felépülés megy végbe. Komponáljuk eddigi jeleinket valami látványos együttessé.

A termés

Majd ennek leegyszerűsített változata lesz a termés.

Ezt követheti egy műelemzés, organikus népi formákról, majd újabb munkák (lásd: Földi Péter, Makoldi Sándor (, vagy például látvány utáni növény tanulmányok.

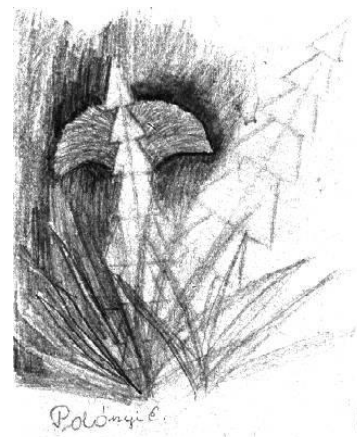
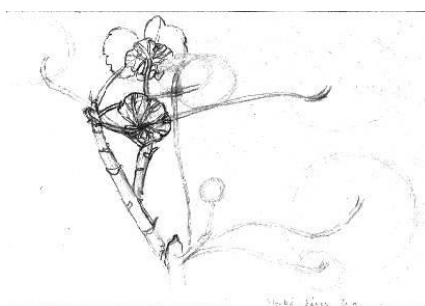

Diasorozat: tematikus diák / mozgás

Illusztráció mozgó vonal témájára

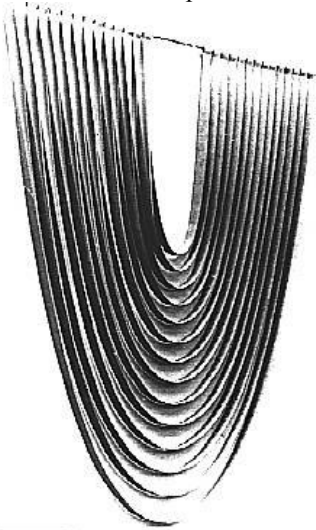
Utassy József: Tüzem, lobogóm
 Lobog tulipán szoknyád,
 leng liliomláng sálad,
 szikrás szél fúj, s lobot vet
 hajad is: csupa láng vagy!
 Élek-halok a fényért,
 égj hát gyönyörűm, lángolj!
 Tüzem, lobogóm vagy már.
 Lobbantsd rám ifjúságom!

Diasorozat: tematikus diák / mozgás

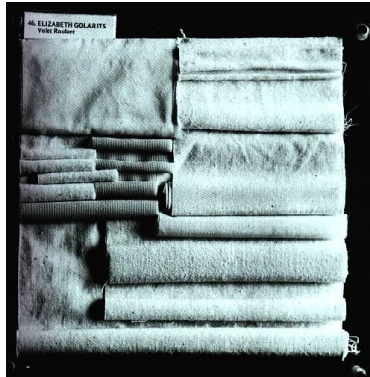

Textil plasztika

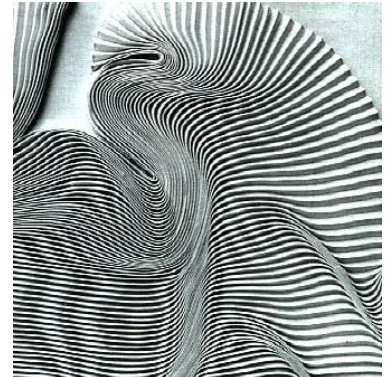
Diasort nézünk végig. Megfigyelünk néhány egyszerű plasztikai megoldást. A textil darabokkal készíthetünk nonfiguratív plasztikákat varrással, vágással, ragasztással. Nehezebb technika a pliszírozás.

65 Attalai Gábor: Ívek, 1974. 460x220 cm. Szövött kender, heveder.

64 Golarits Erzsébet: Textilhengerek, 1976 20x20x2 cm, pamut, len.

LL Hübner Aranka: Egy reláció fázisai. 1978, 90x90 cm. Pliszírozott selyem. Részlet.

Figuratív plasztikákat formálhatunk, olyan látványról, ami eredetileg nem textilből készült.

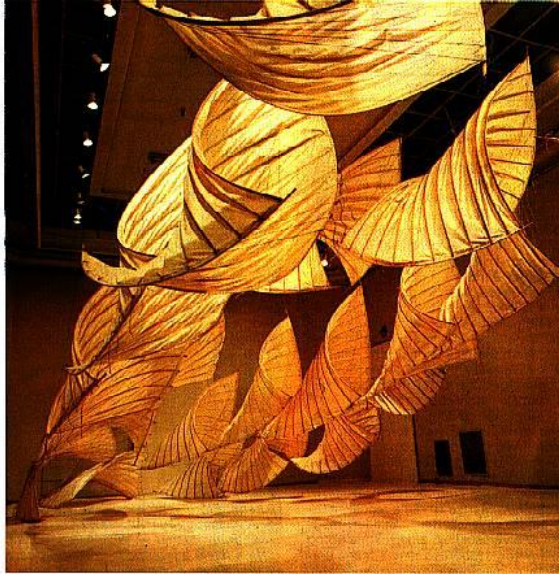

67 Gecser Lujza: Hid, 1975. 300x200x200 cm. Szövött, kötözött szizál.

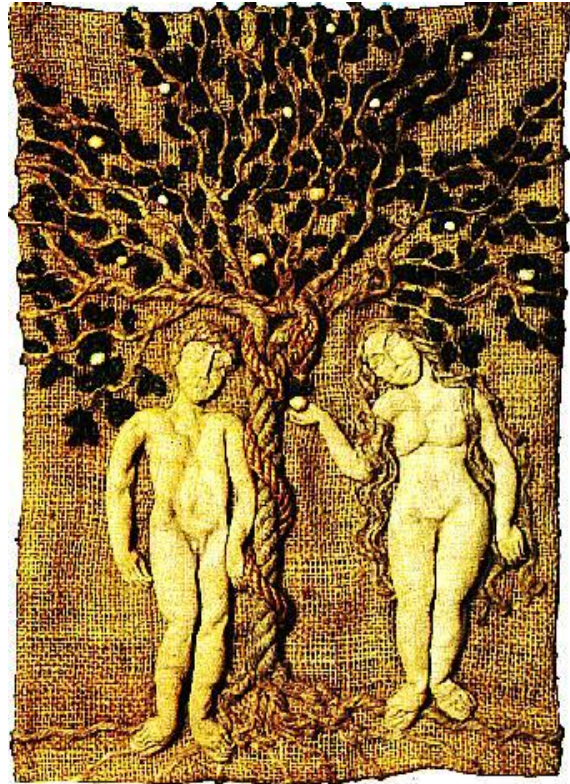
Egy üveg - textil plasztika. Mit lehetne még kezdeni az üveg és a textil találkozásával?

MM Solti Gizella: Befőtt, 1976. 19 cm. Gyapjú, gobelin üvegben.

69 Székely Vera. Művészet, 1981/1.

70 Würtzné Szentirmay Klára: Ádám és Éva. Művészet 84/12.

71 Paizs László: Atomfelhő gézből. Műv. 78/10.

Diasorozat: tematikus diák / mozgás
Tematikus diák / technikák / textil
Tematikus diák / drapéria

(válogatást kell készíteni!)

Gipszes drapéria

Kis textildarabokat gipszbe mártunk, majd plastikákat rögtönzünk belőlük, szabadon, vagy megadott címszavakra.

Madár, bánat, öröm, repülés, zuhanás, stb.

Először a száraz drapériával próbálkozzanak, kísérletezzenek a gyerekek, amikor már tudják mit akarnak csinálni, jöhet a gipsz kikeverése, a bemártás, a felhelyezés a kis keménypapír, fa stb. alaplapra.

Vázként, alátámasztásként használhatunk drótokat, papírgombócokat, stb.

A munka előtt hangsúlyozzuk, hogy azok a jó megoldások, amik kihasználják a drapéria esését, nem erőszakolnak rá, egy természetétől idegen kényszerhelyzetet.

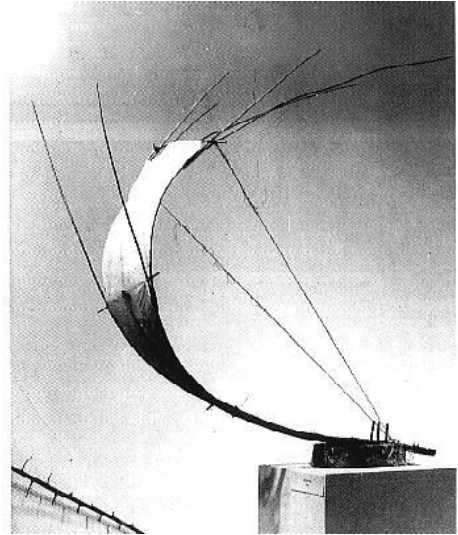
A munkák lehetnek figuratívak, vagy nonfiguratívak. A madár lehet madárszerű lény, vagy egy elszálló lepedő.

A figurákat kötés után ki is lehet festeni.

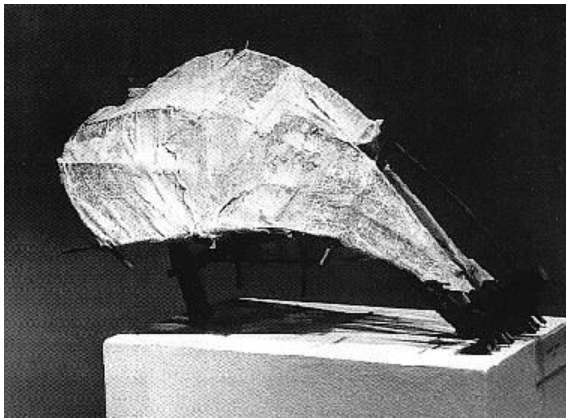
Néhány plasztika elkészülte után domborművek is készíthetők ugyanezzel a technikával.

A vászon helyett ehhez könyvkötő ragasztóba mártott (Pl. Rikoll Super B (selyempapírt is használhatunk).

Diasorozat: tematikus diák / drapéria

NN Húber András: Elszakadás. uo.

73 Húber András: Tavaszi áldozat. Fa, textil, 80 cm

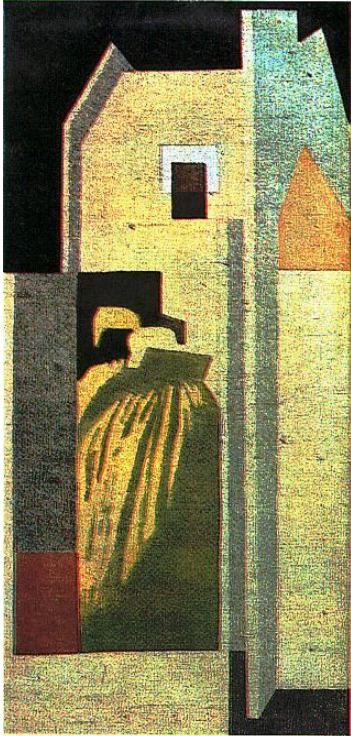
Művészet, 89/9.

00 Agyag talpba tűzött hurkapálca, céna, papírvatta segítségével készült vázra húzott, kifestett gézgipsz plasztika.

A zsák

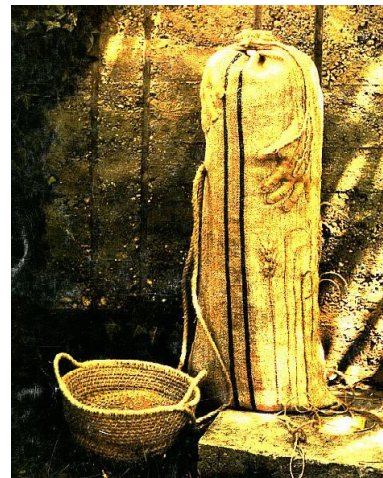
Megnézzük diaképen:

PP Bálint Endre: *Ommage à Pietro Lorenzetti. Művészet, 85/2.*

Nánov Gábor: *Emlékműkészítés 1981*

Balázs Irén: *Bőség*

Mi mindent lehet kiformálni egy zsákból?

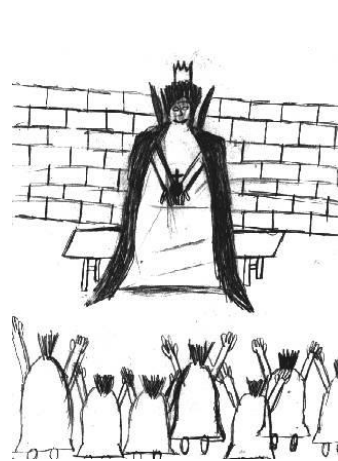
Festés, rajz, textil, papír vagy agyagplasztika.

Zsákokat készítünk textilanyagból, kitömjük, majd elköltözéssel szobrokat formálunk. Hasonló a gömb feldolgozása feladataihoz.

Dramatikus játékot is játszhatunk a zsákkal, majd tematikus képeket formálunk.

Vágyfantáziákat rajzolhatunk meg. Mit szeretnénk találni egy nagy zsákban?

Van bizonyos veszélye az órának, könnyen átcsúszik sablonok felmondásába. (Zsákos ember, stb.)

Diasorozat: tematikus diák / zsák

Izom tapadása a kézen.

Csontkézen, izomkézen, rajzokon, röntgenképen, saját kezünkön tanulmányozzuk az izmok működését, majd rajzban rögzítjük.

A mozgó kéz címszónak is kiválóan alkalmas. Papírsablon segítségével sokszorozhatunk, vagy fázisfotókat készíthetünk mozgó kézről. Szerepjátékkal is előkészíthető a munka.

Kesztyű-kéz

Régi kesztyűket hímezhetünk ki. Hozzávarrunk, különös mesebeli kezeket formázunk.

A kesztyűt gipszbe mártathatjuk, hozzáépíthetünk egyéb anyagokat, kifesthetjük.

Diasorozat: tematikus diák / kezek

Történet kezekkel.

Játékkal készíthetjük elő az órát. Ez lehet stop játék vagy szituációs játék. Időnként megállítjuk a játékot, képkerettel meghatározzuk, minek kell a képre kerülnie. Esetleg fotózunk.

Bábjátékból is kiindulhatunk.

Két állófogason átvetünk egy rudat, függőnyt terítünk rá, kész a paraván.

A paraván mögött eljátszom egy történetet két kézzel.

Pl.: Boltos és betörő

/Bal kéz ujjai lépegetést imitálnak, közben füttyörészés. Redőnyfelhúzás, kulcs az ajtóba, kilincs lenyomás, pakolászás a boltban. Jobb kéz vevőként érkezik. Integetéssel köszön, árukra mutogat. Bal kéz leadja. Jobb kéz fizet, távozik.

Jobb kéz osonva be. Pisztolyt formálva árut kér. Bal kéz megadja magát, majd lepakol. Jobb kéz futva távozik.

Bal kéz ki az utcára, segítségért kiabál.)

A játék során a kezek hol az egész embert alakítják, hol csak a kezét.

A feladat: csoportok alakulnak, és felkészülnek egy-egy történettel.

A következő játékhoz kellékeket is használunk.

) Csecsemő sír. Bal kéz ökölbe zárul - széttáruul, közben: OÁ! OÁ! Jobb kéz cumit ad a szájába. Az összezáruló ujjak közé illeszti. (

Mindenféle kellékekkel lehet előadni újabb történeteket.

Végül a paraván nélkül következhetnek szituációs játékok.

A feladat: a játékok valamelyikéből tematikus képet festeni, rajzolni.

Fotók kezekről.

Diasorozat: tematikus diák / kezek

Rajzfilm kezek témára

Korábban készített kéz rajzainkból kiindulva papír figurákat vágunk ki. Hátttereket tervezünk, majd a figurákra kis fémlapokat ragasztva, egy üveglapon, amelynek hátoldalára felragasztjuk a hátteret, mágnesekkel elmozgatunk egy rövid történetet. Csoportmunkában dolgozunk, az előkészület általában többszörösen meghaladja a felvétel idejét, így nincs tolongás a kameránál.

Videók:

Családi séta...[\video\kezekcsalad.asf](#)

Vendéglőben...[\video\animvendeglo.asf](#)

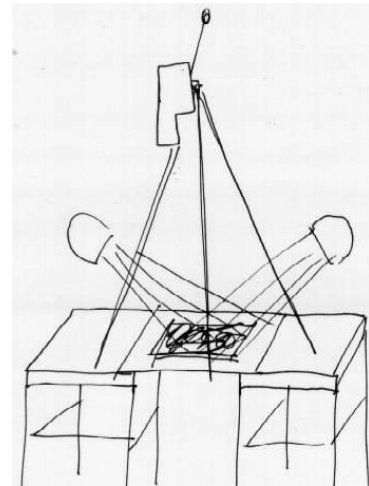
Krimi...[\video\kezekkrimi.asf](#)

Zenekar...[\video\kezekzenekar.asf](#)

Egyéb, a kezek témától elszakadó animációs filmek:

Állatkertben...[\video\animallatkert.asf](#)

Kiskutya...[\video\animkutya.asf](#)

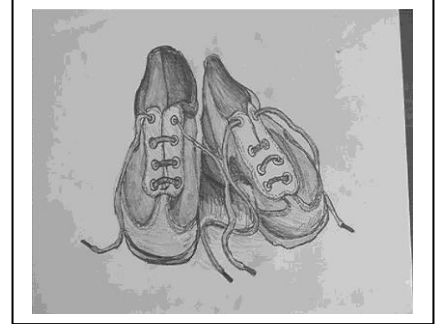
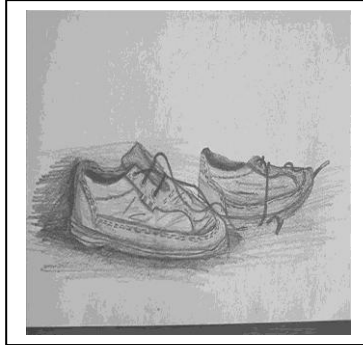
Homok animációra az órán sajnos nincs elég idő, legfeljebb, ha több órára húzzuk szét a munkát. Technikai kivitelezést lásd: [...\SZAKTERE\Szakter98.doc - homok animáció](#)

A cipő

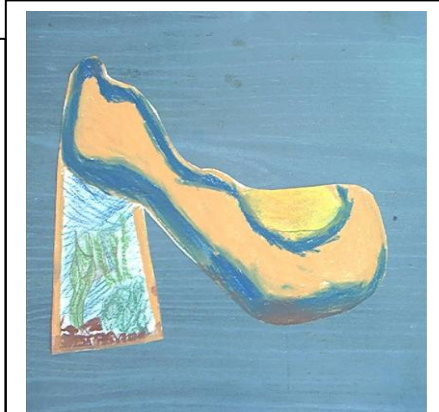
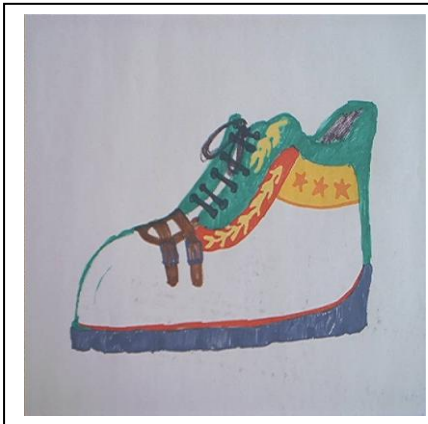
Nehezen szántam rá magam a téma feldolgozására. Nem lesz-e túl intim, vagy viszolygást keltő a modell? De a pincében egy nagy, cipőkkel teli dobozra lelve, csak beleváltunk, és a gyerekek, érdekes módon, nem találtak benne semmi különösét. (A foglalkozást a művészeti iskolában tartottam.)

Cipők rajza, festése

Kezdhethünk klasszikus tanulmányrajzokkal, az eddig tanultak alapján szabadon, vagy valamilyen formaproblémára koncentrálnva. Esetleg kiköthetjük, hogy készüljön két grafika és két színes munka, stb.

Megpróbálkozhatunk ugyanazt a cipőt újra megrajzolni, megfesteni, más hangulatot sugallva.

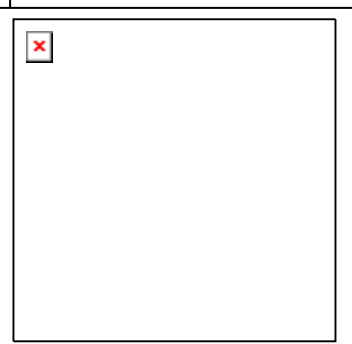
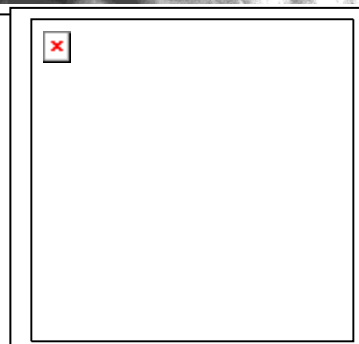
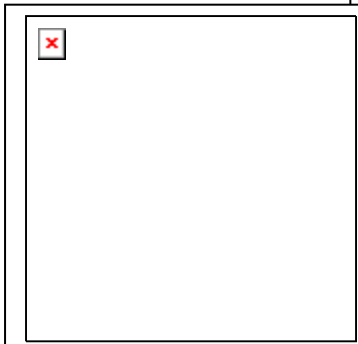
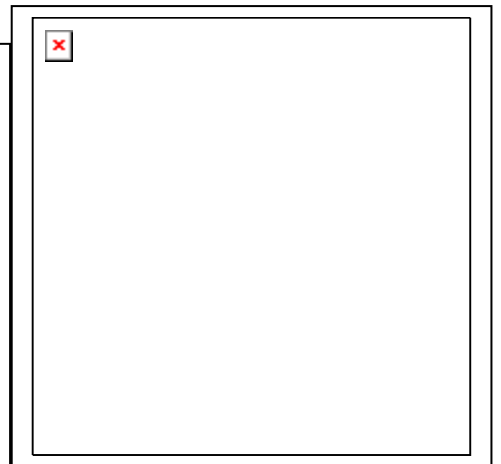
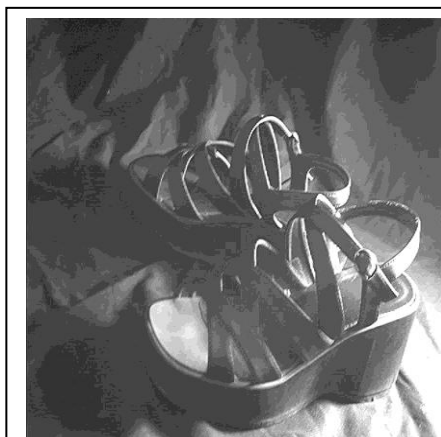
43. Ábra Cipő terv

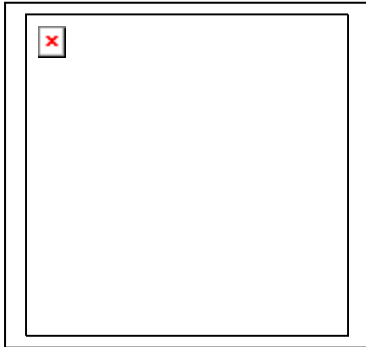
Cipő tervek

Cipő terveket készíthetünk, majd a tervek alapján maguk a cipők is elkészülhetnek.

Fotók a cipőkről

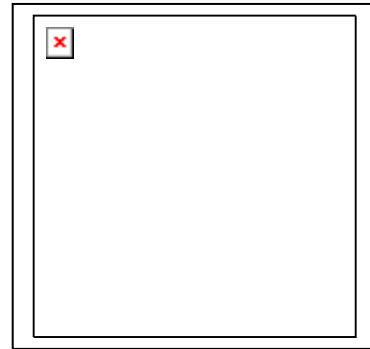
Kiadható egyszerű reklámfotó feladatként, lehet próbálkozni a világitással különböző hangulatokat érzékeltetni, vagy valami történetre utaló fotókat lehet készíteni.

Cipő készítés

Voltaképp nem túl eszközigenyes feladat, bár mi dekopír fűrész, állványos és kézi fűrőgépet, csiszológépet is használtunk a kéziszerszámok mellett. A cipők persze többnyire szandálok lesznek, egyszerű fa, vagy gumitalppal, de kézműves képzettségű gyerekek megfelelő szerszámokkal bizony hordható

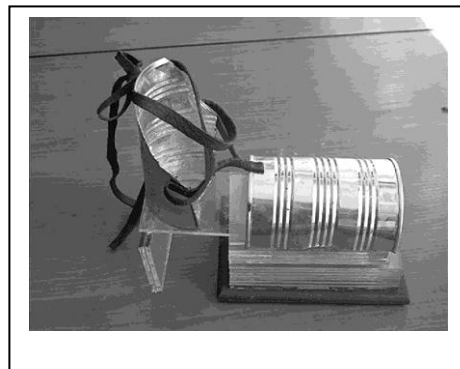
bőrsarukat is készíthetnek.

Abszurd cipők.

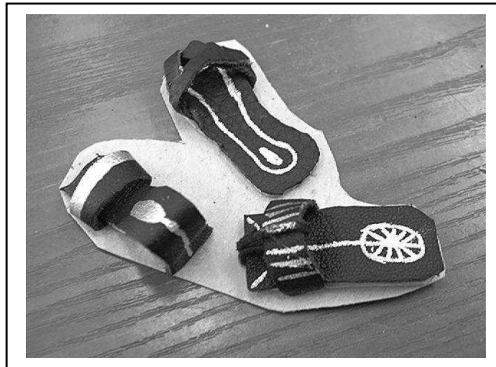
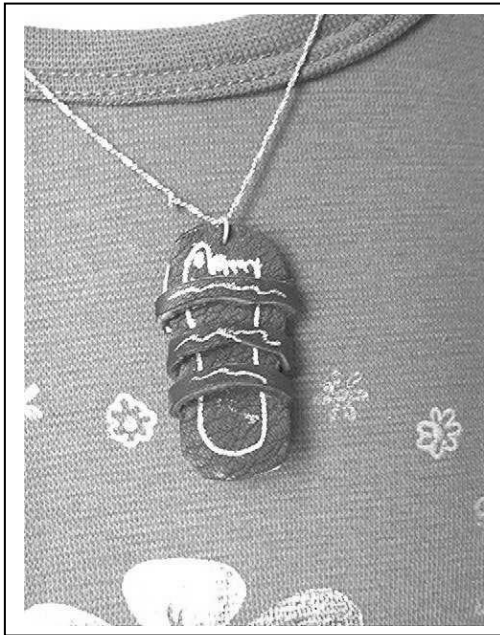
Néha nehéz megkülönböztetni az érdeks,

hordható cipőt az abszurd szándékkal készült viselhetlentől.

Diasorozat: tematikus diák / cipők

Kis ékszerek is készülhetnek.

Abszurd cipők

Ékszer cipők.

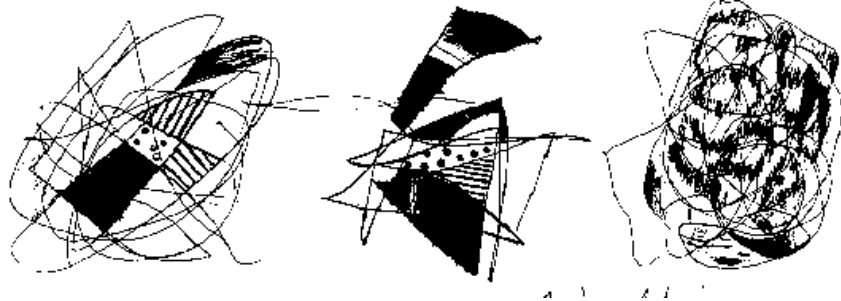
Kis mértében, nykalánkra, karkötőre fűzhető cipők, vagy kitűzők készülhetnek.
A feladatsor kesztyűvel is végigcsinálható.

Játék a vonalakkal KIEG /HATOD / kieg6198.doc

Cél: A vonal probléma felvezetése, vagy a vonalképzési gyakorlatok egyhangúságát enyhítjük egy kis játékkal.

Előkészítés: Sálak kiosztása, nagy papír felrajzszögezése a falra.

1.1.1.1.1.P

, bekötött szemmel.

Különböző karakterű vonalak rajzoltatása

A padszomszédok (barátok) közösen fognak rajzolni. Kössétek be szomszédotok szemét, adjátok kezébe a ceruzát! (Vagy zsírkkrétát.) Fogjátok meg a csuklóját! Én a táblára felrajzolok valamit, próbáljátok megrajzoltatni velem! Nem szólalhattok meg, csak a kezét vezethetitek!

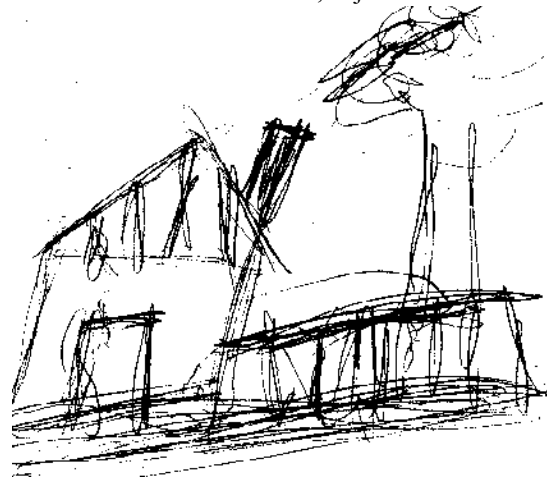
A rajzom nem ábrázol semmit, azt kell kitalálnotok milyen karakterű vonalkompozíciót rajzolok.

Dinamikus, határozott vonalkötegek egyenes, ívelt, összetetten ívelődő, megtörten haladó egyenes vonalakból.

Finom, keresgélő, vonalkötegek a fentiek szerint.

Ugyanezek egyes vonalakból.

Szerepcserével ugyanez még egyszer.

Ábrázoló motívum rajza

Most ábrázoló jellegű motívum következhet.

A feladatok ismétlése megszakítás nélkül húzott vonalakkal

Rajzolás közben nem lehet felemelni a lapról a ceruzát, tollat. Az a pár nyer, amelyek a legpontosabban követi a táblai rajz stílusát. A játékot szerepcserével folytatjuk.

Most ugyanilyen játék következik, de ábrázoló jellegű ábrákat kell követnetek.

Közös rajz címszóra

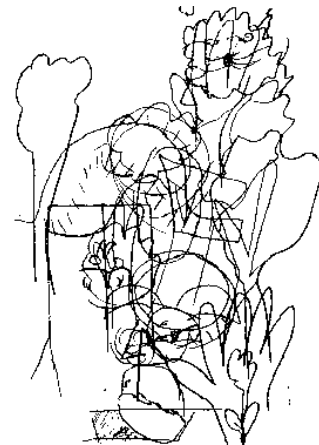
A következő játékban csak a megrajzolandó dolog címét írom fel. (Fa, ház, híd, virág, stb.) A megrajzolásához van két percetek. Nem súghatjátok meg mit fogtok rajzolni!

Megrajzolhatunk bonyolultabb címszavakat is. Fáradság, építmény, félelem, lendület, stb. Megadhatjuk, hogy csak nonfiguratív vagy csak figuratív megoldásokat alkalmazhatnak, vagy mindkettőt.

Csapatrajz.

A következő játék során nagyobb csapatok küzdenek egymással. Négyfős csapatokkal indítunk. Az első gyerek kezében kréta van. A tábla vagy egy falra rajzszögezett nagy lap előtt áll. A második megfogja a csuklóját, a következő az övét.

A negyedik gyerekeknek megmutatok egy nagy lapra rajzolt motívumot. (Figuratív vagy nonfiguratív, a fentiek szerint) (Az osztálynak is megmutatom. Ezután a negyedik emberek is bekapcsolódnak a láncba, és lassan

megpróbálják megrajzoltatni a rajzot. (Kisebbekkel először kétfős csapatokkal kezdünk. (Amelyik csapat nem tudja megoldani, helyreül. A többiekhez újabb gyerekek állnak be. Az a csapat győz, amelyik legtovább marad játékban.)

Több változatban is játszható, az első gyerek szemét beköthetjük, a kezek fogása is változhat (Bárhogy, csak a csuklót, csak az alkart, stb.)

A játék emléke

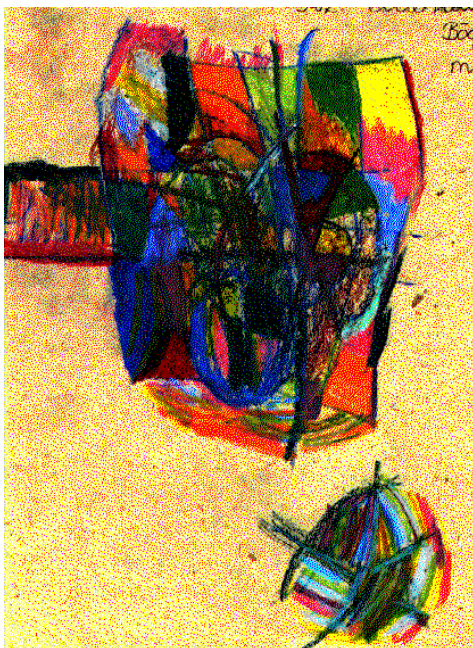
Végül az elkészült rajzok valamelyikét kiszínezhetjük, figuratív vagy nonfiguratív kompozícióvá alakíthatjuk. Nonfiguratív kompozíciók.

A nagy közös rajz készülhet krétával a táblára, vagy zsírkrétával a falra szögezett nagy papírlapokra. Ebben az esetben erre is készülhet egy közös színezés.

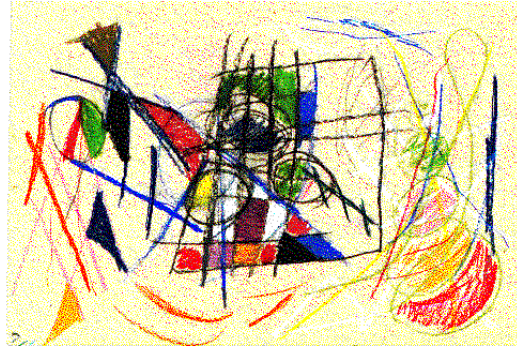
Figuratív kompozíciók

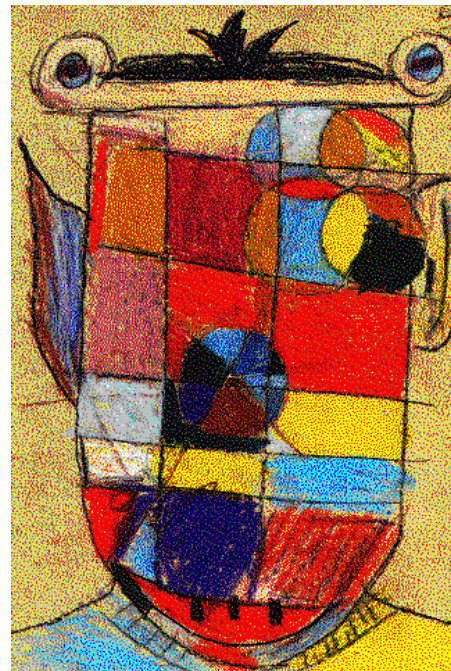
1 Gyurgvák Zita-Hajdú Dénes 6. b.

1 Bata Szilvia- Barna Veronika Az elcsorbult Bögre ami mintás!

1 Katonka Péter-Elter Tamás 6.b

1 Sipos Roland-Barabás János: Neutron b. úrlény

Technika: AF

Nehézségek:

A feladat maga nem szokott nehézséget okozni, de szétesett osztályokban a gyerekek zavarba jönnek a játékos feladattól, a szemek bekötésekor agresszívek lesznek, elhárítóan viselkednek.

1.1.1.2. Ösvényrajz

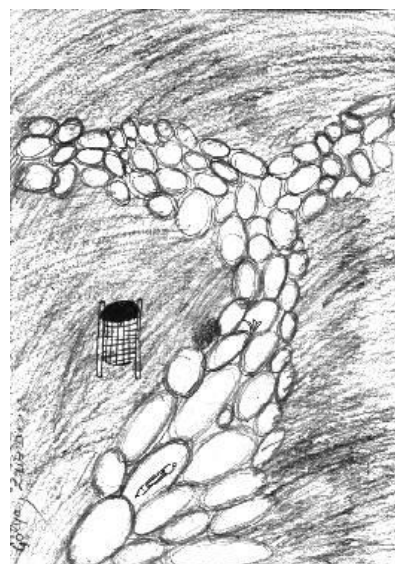
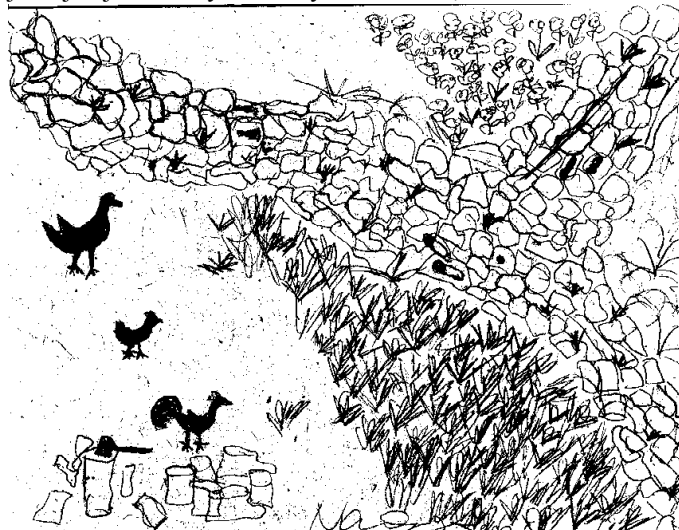
A játék célja a lendületes vonalkötegek előkészítése, (ekkor vonalkötegekkel rajzoltatok) vagy az egyvonalas rajzolgatás megőrzése. (Ekkor egy vonallal rajzolnak.) Használható persze fantáziarajzok előkészítésekor is, vagy technikai tanulmányok után.

Rajzolj egy ösvényt, ami szabálytalan kövekből van kirakva, meghúzzhatjuk a szélét jelző vonalakat is. (A táblára rajzolom (

A kövek alakja lehet változatos, vagy egyetlen alapforma nagyon finom variálása. Dolgozhatunk színes vagy egyszínű eszközzel. Használhatunk grafikai felületeket is, vagy csak vonalakat. Az ösvény kitöltheti az egész papírt, vagy kanyarogva húzódhat végig rajta.

Ha kész a rajz, választhatunk:

- Belelátunk valamit a rajzba?
- Kiegészítjük valami ábrázoló jellegű formává?) Ősállat csontváza, vagy a testtakaró pikkelyei, különös fa törzse, különös lény ruhája, stb.)
- Vagy gazdagítjuk az ösvényt tárgyakkal, nyomokkal, amikből egy megtörtént eseményre lehet következtetni? (fedő ráfestéssel vagy új rajz készítésével.)
- Újra rajzoljuk ösvényünket enyhe rálátással, és különös alakokat

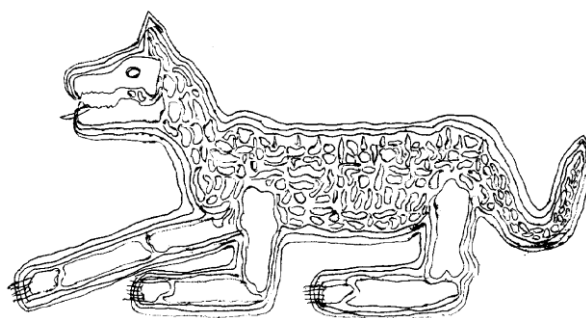
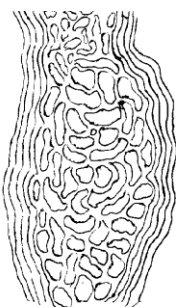

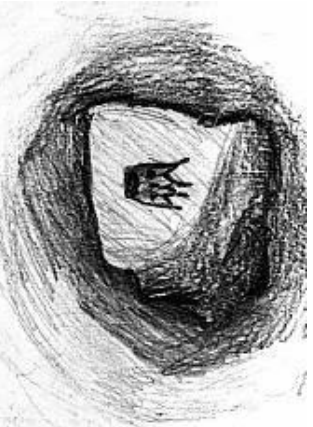
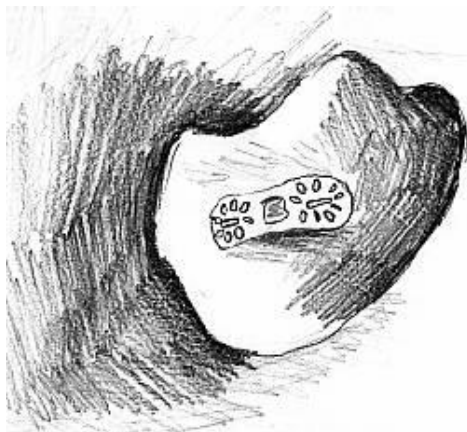
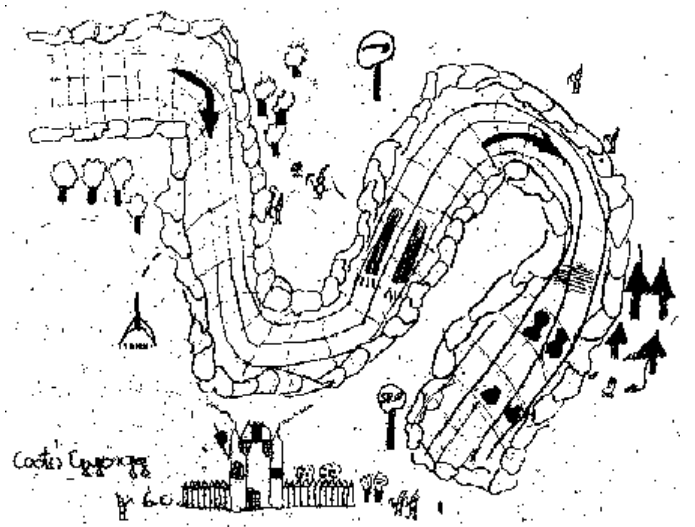
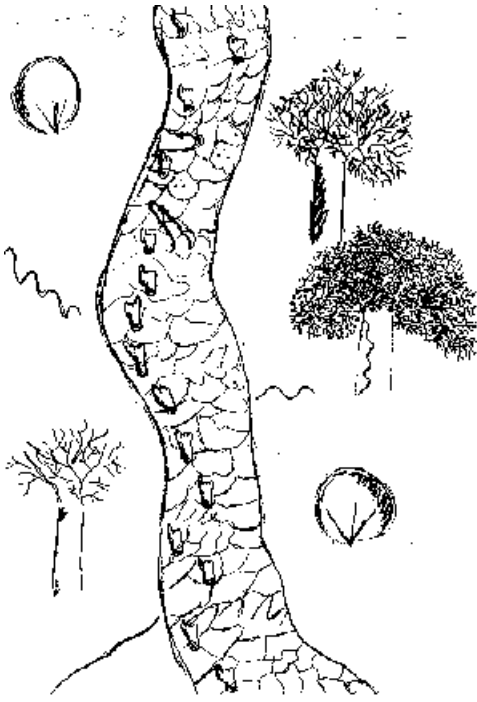
vonultatunk rajtuk?

Technika: AT

Nehézségek:

Kissé unalmas feladat, kevés gyerek szokta ezt választani.

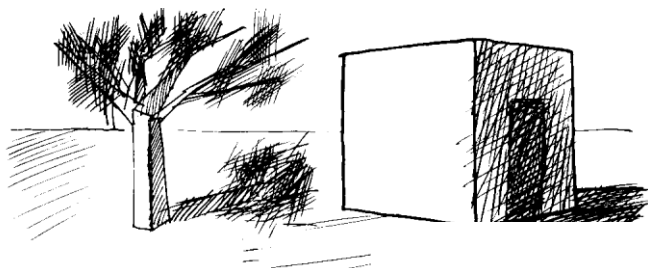

A tónusos tanulmányt követő ösvény rajz.

1.1.1.3. Rajzolás csuklóból

Később majd oldjuk a csuklóból rajzolás tilalmát. Esetleg most is játszható a következő játék:

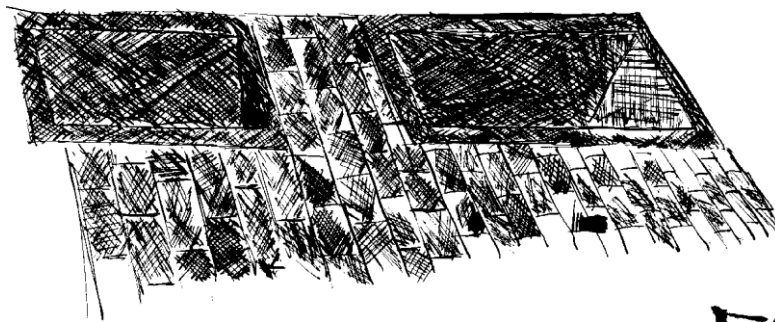
Építs fel úgy egy képet, hogy csak csuklóból rajzolhatsz! Az alkarod mozdulatlanul kell feküdjön a padon.

Így ugyan nem tudsz nagy, lendületes vonalakat feltenni, de apró kis formatömegeket igen pontos vonalkázással láthatsz el.

A kép készülhet egyetlen fogással, kisméretű papírra, vagy több fogással, nagyobb lapra. Közös képet is készíthetünk.

Technika: Rajztoll, ceruza, filc.

1.1.1.4. Összekapcsolások

Játékos feladat a vonalak és tónusok, grafikai felületek képzésére.

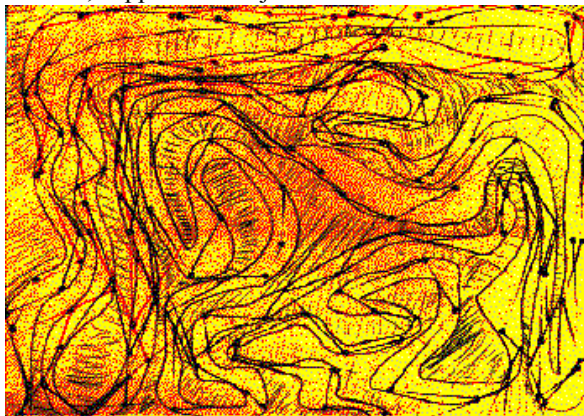
A feladat: minél többféle módot találni két pont, vagy folt összekötésére, összetartozásuk jelzésére.

Összeköthetjük őket különböző jellegű vonalakkal. Melléjük tehetünk különféle jeleket. A foltokat hasonló színűre, vagy grafikai felületűre színezzhetjük, stb. A feladat megoldható egyénileg, és csoportban is. Lezárhatjuk a játékot egy fantáziarajzzal. Kinek mi jutott eszébe a feladatról?

Közös rajz

A csoportos munkának érdekes esete, ha mindenki elhelyez két foltot egy nagy lapon, lehetőleg jó messze egymástól. Mindenki rááll egy zsírkretával az egyik foltra. Úgy kell eljutnia a másik folthoz, hogy ha lehet, ne keresztezze más vonalát.

Ha kész, képpé alakíthatjuk

Csillagos ég

Kézenfekvő ötlet, hogy a papírra elszórtan felhordott pontok alakuljanak csillagképekké, azaz úgy kössük össze őket, hogy valami figuratív alakzatot adjanak ki. Eközben persze a pontok is átalakíthatók különböző méretű és színű csillagokká.

Kapcsolatok

Eddigi rajzainkból, vagy új ötletekből tematikus képet rajzolhatunk, vagy mintázhatunk. Gácsi Anna egy fa köré rendeztette tanítványaival a páros vagy többes kapcsolatokat ábrázoló plasztikákat.

Nagyobbakkal esetleg illusztrálhatjuk Apollinaire: Liens c. versét is.

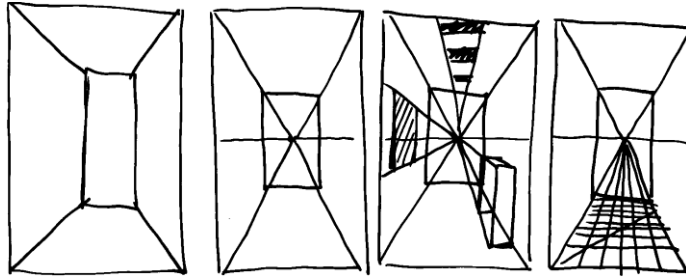
Sipos Barbara 1. o Ligárt Márta osztálya.

Technika: AT.

1.1.1.5.A folyosó

A tónusozás gyakorlásához használt legegyszerűbb síkmodell néhány vonallal átalakítható egy folyosóvá. Átalakíthatjuk minden magyarázat nélkül, vagy elmagyarázhatjuk a centrális perspektíva alapvető ismérveit is, az osztály képességeinek függvényében. Legjobb osztályokban

akár a folyosó kockáinak szerkesztését is. Folyosónkat alakítsuk át valami különös, álombeli folyosóvá. Először nagyon halványan a falakat, ablakokat érdemes megrajzolni, majd megtervezni a berendezését. Végül a látható vonalakat felerősítjük. Folyosó helyett ábrázolhatunk felül nyitott síkátort, barlangot, stb.

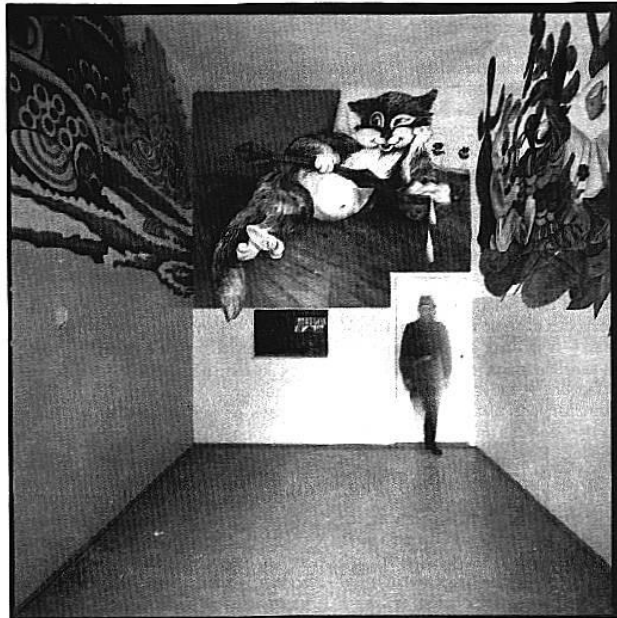
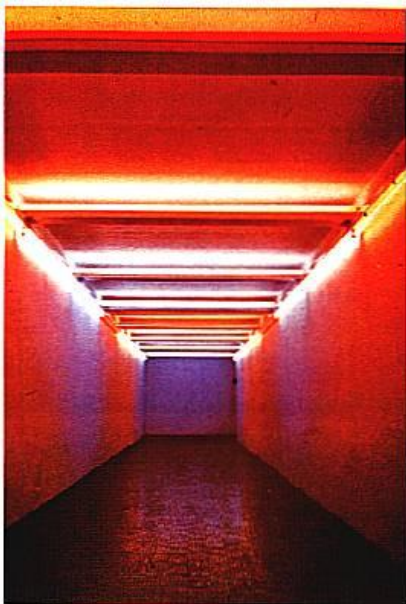
Történetek a folyosóban.

A feladatot bevezethetjük játékkal. Bejátszunk egy zenét, ami elindíthatja a gyerekek fantáziáját.

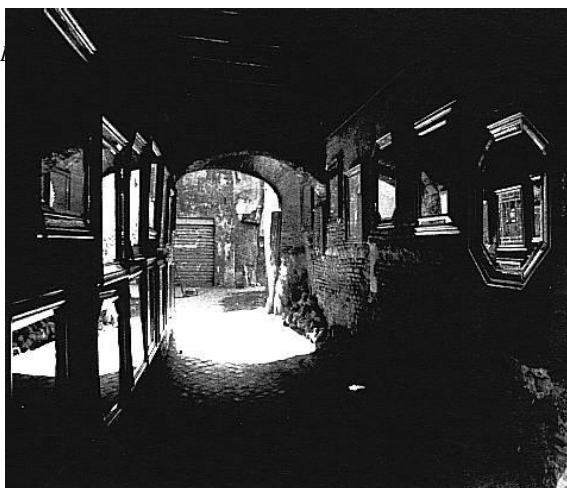
Összeállnak két sorba, a kezüket feltartják, folyosót képeznek. Az utolsó szép lassan végigsétál a folyosón. Közben arra próbál koncentrálni, mi történhet a folyosóban. Esetleg ugyanezt szerepjáték nélkül. Szól a zene, mindenki elképzei, hogy egy folyosóban halad, mi történik? Milyen a folyosó?

Ha nem játékkal vezetjük be, kiadhatjuk a következő feladatokat:

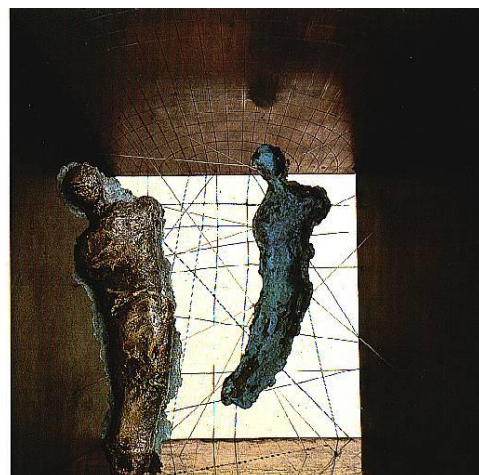
Rajzolj, vagy fess egy folyosót, ami egészen különös formájú tárgyakkal van berendezve, vagy nem túl érdekes maga a folyosó, de különös dolgok történnek benne. Mentőövként pedig: rajzold meg a folyosót úgy, hogy a különböző sávokat különböző sötétségűre tónusozod, vagy színezed.

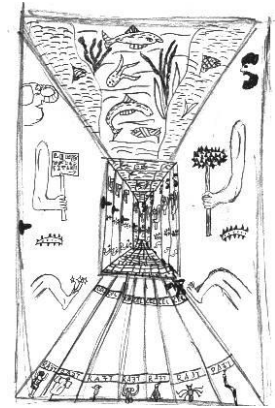
B Mudrák Attila fotója. Fotóművészet 1990/2

D Féner Tamás fotója. Fotóművészet, 1989/1

4 Muzsnay Ákos: Egyenes labirintus., Ommage á Pilinszky. Művészet, 88/7.

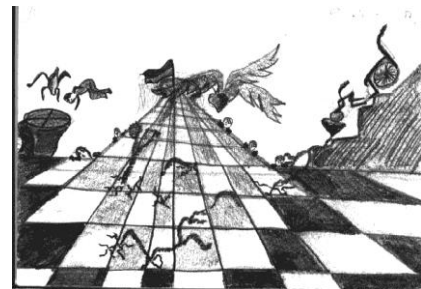
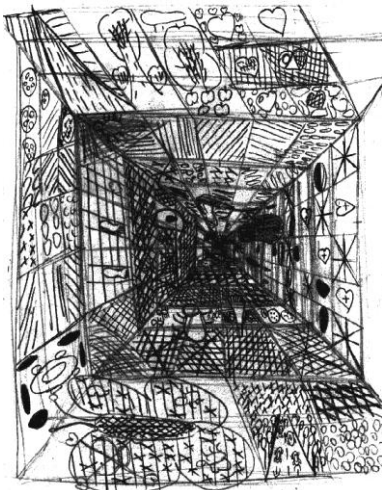
Néhány egyszerű megoldás.

Gyakran választják a feladatot, de a kivétel ritkán igényes. Ide talán valami irodalmi szöveget kellene keresni.

Erősebb képek születnek, ha hetedikben a "fal óra" kiegészítő feladatként adjuk.

Diasorozat: tematikus diák / folyosó
Technika: AT.

1.1.1.6. Síklapok akvarellal.

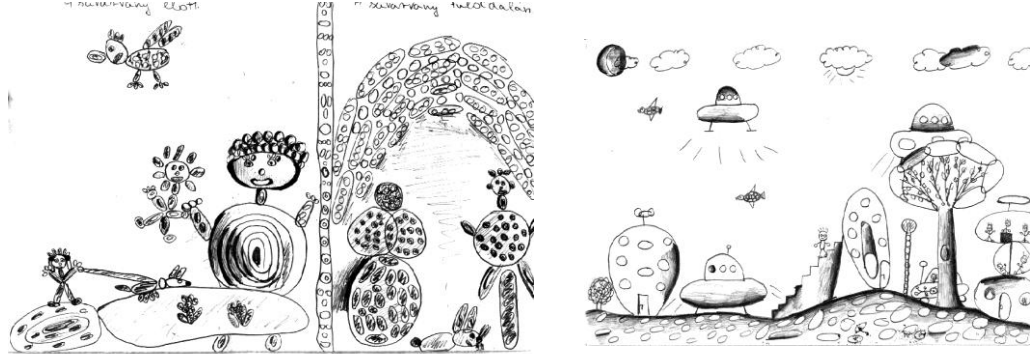
Ha nagyon gondosan akarjuk előkészíteni a későbbi akvarell tanulmányokat, a tónusos modellt akvarellal is megoldhatjuk.

Megfesthetjük a ceruzarajz szürke modelljeit is, szürkével, vagy valamilyen élénkebb színbe adagolva a szürkét, de készíthetünk színes modelleket is, egy illetve több színben. Inkább rajziskolai feladat.

1.1.1.7. Kompozíciók körre és ellipszisre.

A játék célja lehet minél több körből és ellipsziszből építeni képet.

Minél érdekesebb képet komponálni. Minél szellemesebben alakítani.

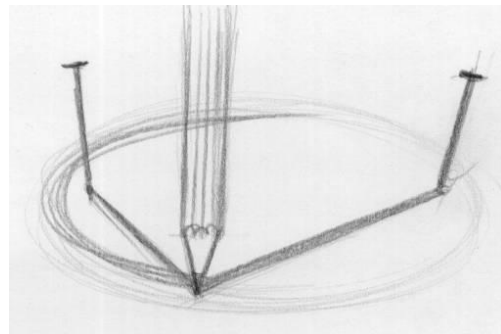

1.1.1.8. Ellipsziskörző

Inkább csak játék.

Két rajzszög (még jobb két kisszög, ezen könnyebb áttemelni a cérnát), és egy cérna segítségével ellipsziskörzőt készíthetünk.

1. Próbálgassuk a cérna különböző feszességével rajzolható ellipsziseket.
2. Rajzoljunk néhány ellipszist, majd a megrajzolt ellipsziseket építsük valahogy összefüggő képpé. (A rajzolás előtt nem mondom, mi lesz a feladat.)
3. Az ellipszis rajz mellé próbáljuk megrajzolni a két gombostűt is, vagy a ceruzát tartó kezünket.

1.1.1.9. Tílalom tábla

A tilalomfa valamit megtiltott. Aztán táblákat szereltek rá. Rajzoljunk különböző táblákat, egymást részben takarva, esetleg átlátszó üvegtáblaként, amik valamit tiltanak. Képpel, vagy szöveggel. A táblákat tónusozzuk különböző színűre. A piktogram tárgykörbe történő bevezetés.

Játékkal is felvezethető. Mik a jellegzetes tiltó mozdulatok? Mik a leggyakoribb tiltó színek, stb.

1.1.1.10. Csőben

Van az udvaron, vagy valahol másutt egy cső. Te képzeld el mekkora, milyen helyzetben. Ebbe belenézünk, és valami nagyon furcsát látunk benne.

1.1.1.11. Csíkos papírlapok

A legjobb rajzolókat megerősíthetik a papírcsíkok rajzát, ha becsíkozott lapokat rajzolnak.

A modelleket is maguk készíthetik hajlítással (a pad élén meghúzza (gépírólapból, amelyre rá fénymásoltuk a csíkokat, műszaki rajzlapból vagy keményebb átlátszó fóliából. Ügyeljünk, hogy az átlátszatlan lapok csíkozása pontosan fedje egymást a két oldalon. Bonyolultabb modellnél eltérő színt használjunk a két oldalon.

A hajtásoknál egyenes éleket is képezhetünk.) Főleg ha együtt vezettük be a szögletes és forgástestek látvány utáni rajzát.)

Az összegyűrt csíkos papír után következhet a csíkos drapéria rajza, vagy az árnyékvetés tanulmányozása (KF 111/B)

1.1.1.12. Escher-szalag

Bemutatom Cornelis Escher két grafikáját. A feladat, ceruzarajzot készíteni egy formáról, majd befonni szalagokkal. Ezután a szalagokat átdolgozzuk valami radíráló eszközzel, majd az eredeti formát kiradírozzuk.

1.1.1.13. Papírplasztikák (Szabados Árpádtól gyűjtött feladat)

Gyerekenként legalább harminc géppapír, vagy újságpapír lap, néhány műszaki rajzlap, illetve nagyobb csomagolópapírok, újságok szükségesek.

Először minden gyerek kap néhány papírlapot. Felszólítjuk őket: gyűrjék össze!

Második lépésben arra kérjük őket, minden lapot más módon gyűrjenek össze, a lehető legnagyobb legyen a különbség az egyes gyűrések között. Kiállítást rendezünk egy nagyobb papírra a legkarakteresebb gyűrésekből. Akril sprével kiemelhetjük a formákat. (Ferdén fűjünk rá.)

Harmadik lépésben megkérjük őket, próbáljanak szobrokat gyúrni a papírokból. A szobrok lehetnek ábrázoló jellegűek, vagy nonfiguratívok.

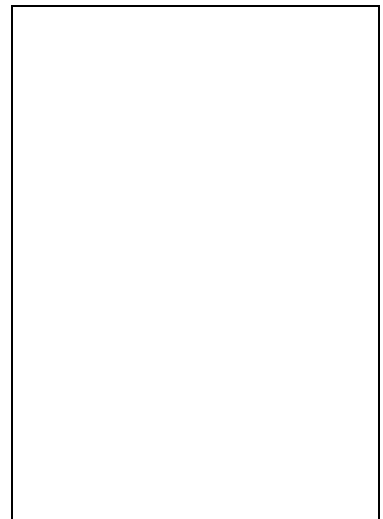
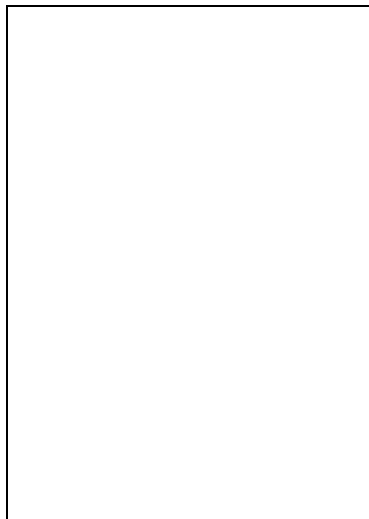
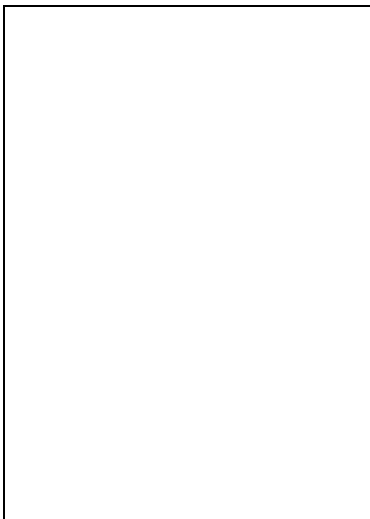
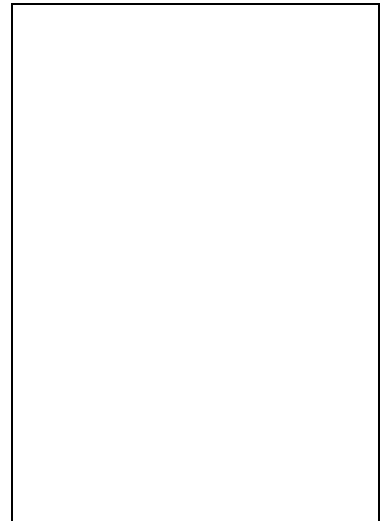
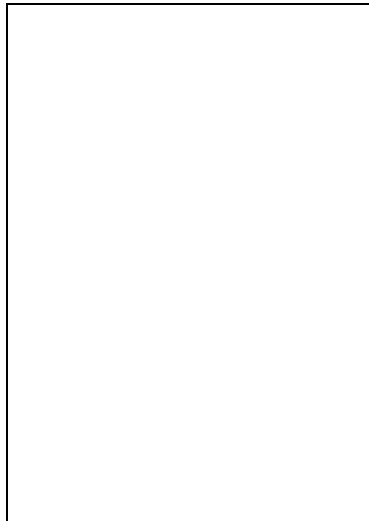
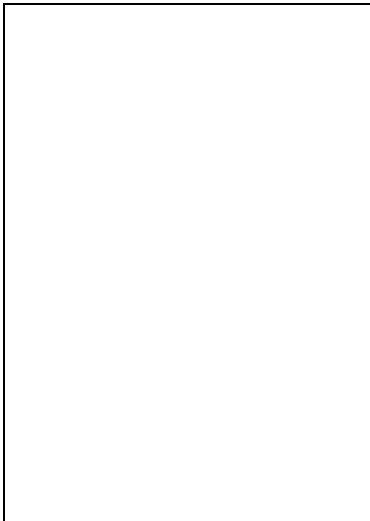
Most tépve, hajlítva, gyúrva készítsünk szobrokat.

Ollót is használhatunk.

Ismét csak tépve készíthetünk plasztikát, egy lap feltépegetésével.

Vegyük elő ismét az ollót, több lapot is egymásba építhetünk.

Végül tónusos rajzot készíthetünk valamelyik modellről.

1.1.1.14. Gömbfestés kompresszorral, spray-vel.

A/3-as lap közepéből finoman, szikével kivágunk egy kört. Vagy ollóval, a közepébe belevágva, majd vágunk egy ugyanilyen méretű kört egy másik lapból. Így kaptunk egy negatív és egy pozitív kört. Bemutatom a gyerekeknek, hogyan fúvom meg a papírra fektetett negatívon át a kört, majd száradás után, ráfektetem a pozitív kört, lefedem, és megfúvom az árnyékot.

A gömb megfúvása után tetszés szerinti sablonokat vághatnak.

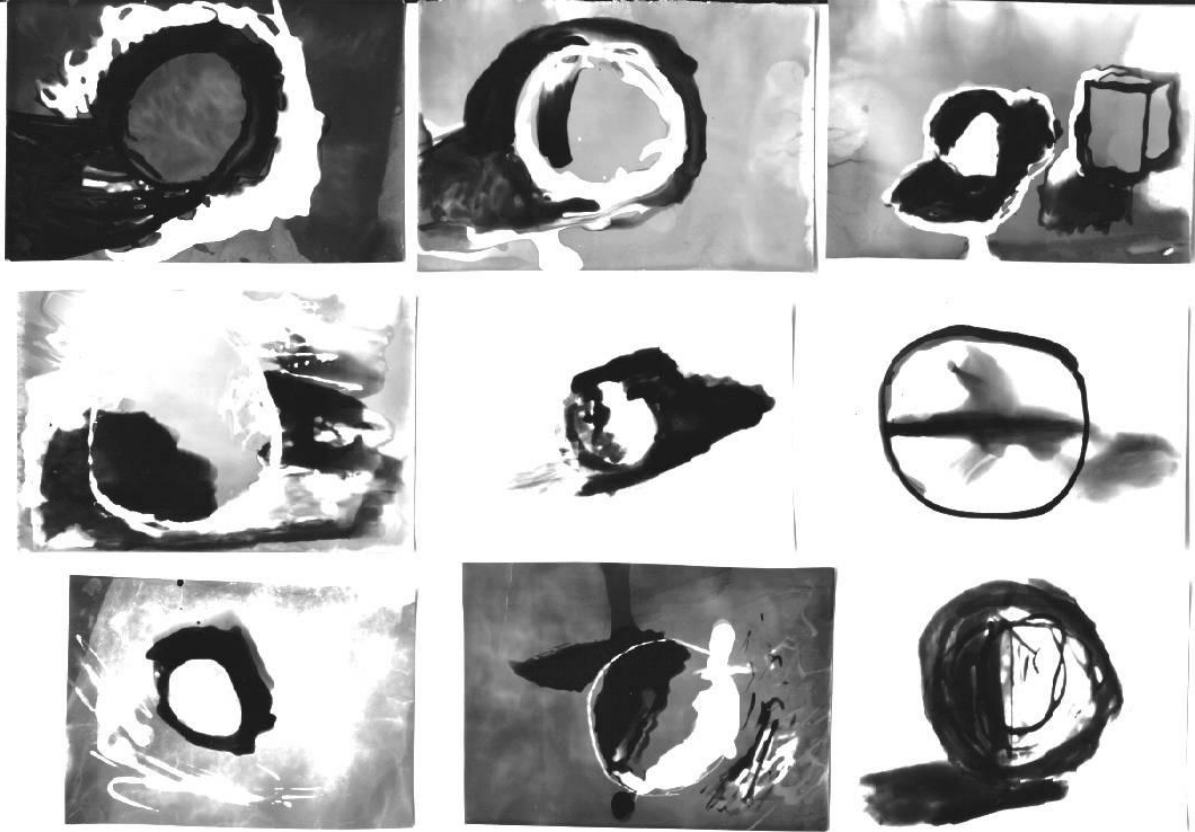
1.1.1.15. Fotók a gömbről

Cél: Elemi fototechnikai ismeretek kialakítása.

Előkészítés

Sötétítőlapok felrakása az ablakra. Nagyító, vörös lámpa, szárítógép, vegyszeres tálak, vegyszerek, fényt kapott és ép papírok, fényt kapott film, néhány modell lámpa, ping-pong labda modellek, fényképezőgép befűzött filmmel. Az asztalokat csoportokba rakjuk. Egyik asztalcsoponton a ping-pong modellek a lámpákkal, másikon a vegyszerek a nagyítógéppel, harmadikon a fényképezőgépek.

Kis üvegekbe hívót, rögzítőt töltünk. Eddig hagyományos eszközökkel készítettük el a gömb látszati képét, ahogyan azt évszázadok óta csinálják a rajzolóok. Most egy fiatalabb eszközzel, a fényképezéssel ismerkedünk meg. Tudjuk, ha hosszú időn át fény ér egy színes anyagot, az kifakul, elhalványodik a színe. Más anyagok meg épp hogy besötétednek, megfeketednek fény hatására. Ezt a fehér lapot ilyen, fényre feketedő, nagyon apró szemcsékből álló kristályos anyaggal vonták be. Most, hogy felmutattam, már be is feketedett. Nem látjuk, mert a feketedés csak néhány apró szemcsét érintett. Épp csak megindult. Hogy valamennyi kis szemcse befeketedjen a környezetében, ahhoz egy folyadékba kell mártani. Ezt nevezzük hívónak. Ez minden olyan szemcsét feketére színez, amit fény ért. Ha már befeketedett, meg kell állítani ezt a folyamatot, ezt a rögzítőnek nevezett folyadék végzi. Ha a fényt kapott lapra hívóval rajzolunk, sötét vonalakat, foltokat kapunk. Utána lemoszuk, rögzítőbe rakjuk. Ha rögzítővel dolgozunk, majd hívóba tesszük az anyagot, fehér rajzolatot kapunk. Rajzoljunk kis gömböket, vagy bármi mást! A gömböket korábbi rajzaink nyomán. Csak raszterezve tudunk dolgozni, vagy esetleg a nagyon gyors gyerekek a legkésőbb felrakott foltokat szürkére hívják. Na, de ez így csak kézimunka. Tegyük le a pingpong labdát a fotópapírra, és világítsunk rá. Beállítjuk a modellt, leoltjuk a villanyt, rátesszük, villantunk. Megismételjük néhány lámpatartással. Előhívjuk a képeket. Ez még negatív kép. A fényképezőgépbe nem papírt teszünk, hanem filmet. Ahol a filmet fény éri, befeketedik. Ahol nem éri fény, fehér marad. Ha egy ilyen filmet teszünk a papírra, ahol a filmet fény érte, a papír nyilván fehér marad, ahol nem érte fény, fekete lesz. Próbáljuk ki! Egy kis filmdarabra apró kis dolgokat helyezünk, majd rávillantunk. Előhívjuk, rögzítjük. Ez így persze eléggé esetleges. Ha egy lencserendszeren vezetjük át a fényt, sokkal pontosabb képet ad. Készítsünk néhány felvételt a pingpong labdáról. Be kell állítani a távolságot, a megvilágítás erejét. Ezt a rekesznyílással, illetve a megvilágítás idejével tudjuk megtenni.

Felvételek. Ezt most nem hívjuk elő, majd jövő órán.

Befejezésül csináljunk egy felvételt egy nagy gömbről, amit magatokból formáltok. Kinek van még valami ötlete a gömb érdekes fényképezésére? (A legtöbb szavazatot kapott ötleteket fényképezzük meg.)

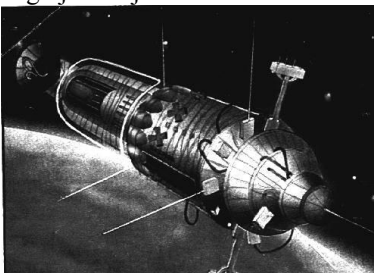
1.1.1.16. Behálózás

Nagyon nehezen elinduló gyerekeknek adhatunk egy képeslapból kivágott fotót.

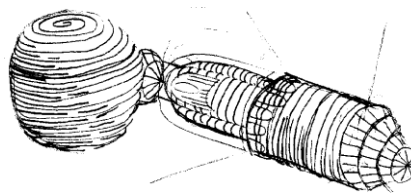
A feladat: tetet ölelő vonalakkal behálózni a formát.

Ezután jöhet a forma lemásolása, és ismét a behálózás.

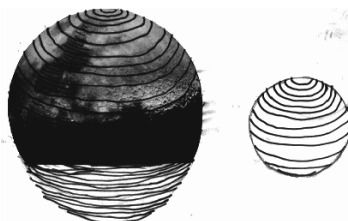
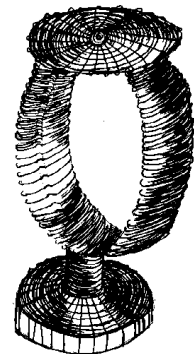
Megrajzolhatjuk ceruzával is a formát, majd a rajztollal történő behálózás után kiradírozzuk a ceruzarajzot.

rajzoló is meg szokták próbálni.

Igazából a leggyengébbek feladata lenne, de a jobb

1.1.1.17. A tojás

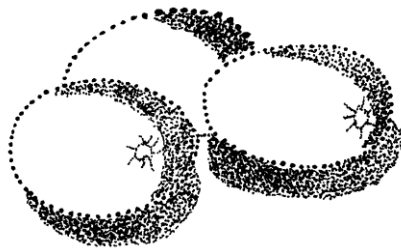
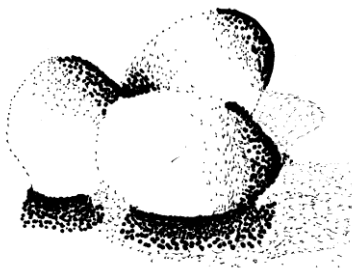
A tojás címszó szabad feldolgozása. Bármit rajzolhatunk, ami valami módon kapcsolatba hozható témánkkal.

Néhány ötlet:

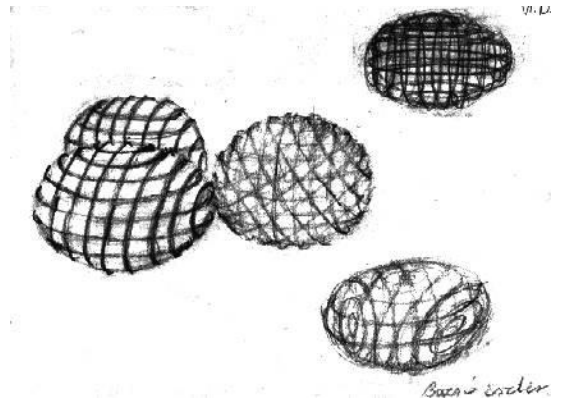

Behálózhatjuk.

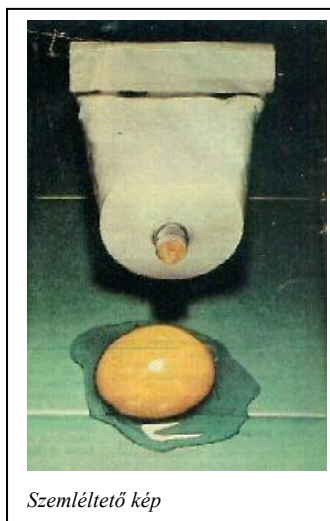
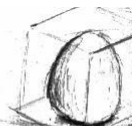
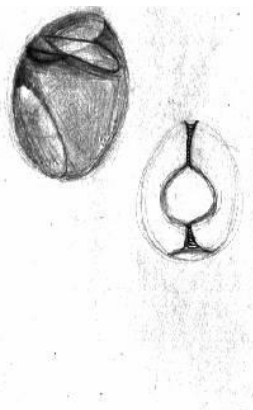
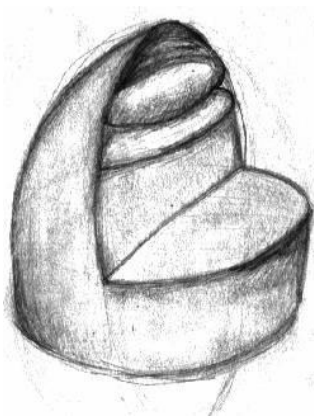
Megrajzolhatjuk a tojást valamelyik raszteres technika segítségével.

Ábrázolhatunk egy tojás csendéletet.

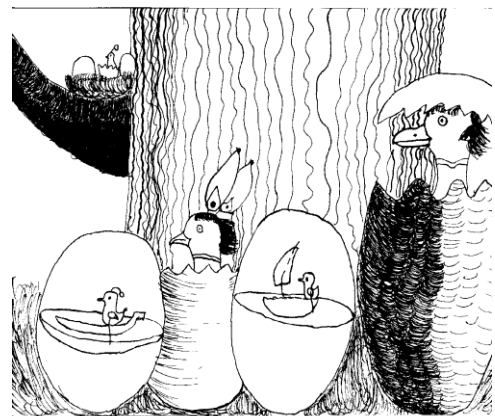
Mértani testként kezelhetjük, csonkolhatjuk, továbbépíthetjük.

Szemléltető kép

Furcsa tojások

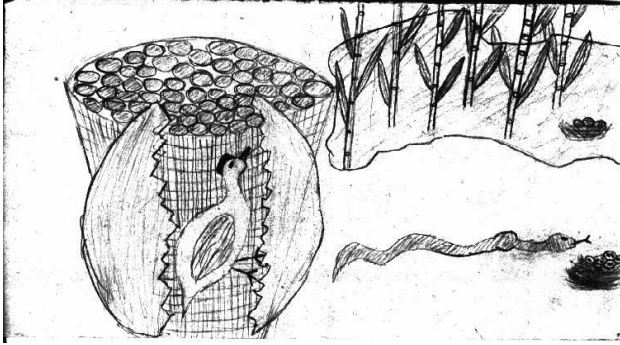
Sárkány bújik ki egy különös tojásból, vagy valami még meglepőbb dolog? Egy történet főszereplője lesz a tojás?

Illusztrációk

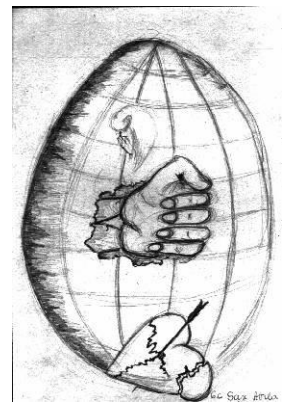
Egy verset illusztrálunk, amiben a tojással történik valami.
Rézfűben zöld tojás,
benne Kunkori,
kőmös karmos sárkány,
Jakab találta ki.
Rézerdőben Jakabbal
Csoszog nagy tarka ló,
Rezi tóban híg réz,

Rezi réten tó.....

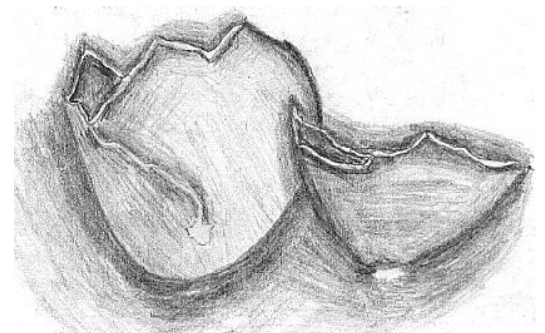
/Kiss Anna: Sárkányölő (

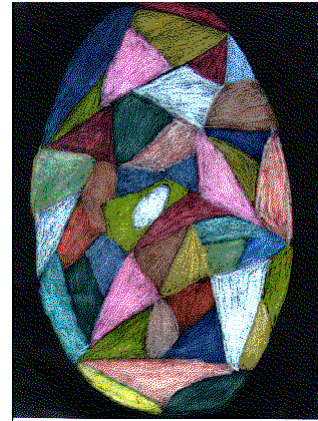
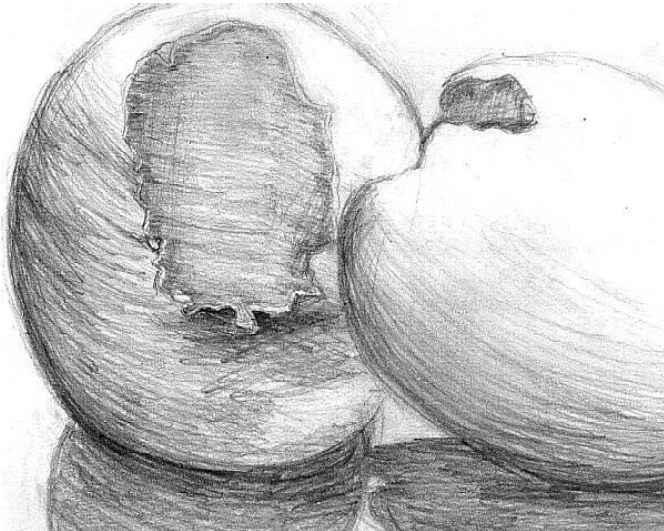
A Kalevala első fejezetét is illusztrálhatjuk, ahol egy tojás héjából keletkezik az ég és a föld.
Kitalálhatunk valami világ - keletkezési történetet, és azt illusztráljuk.

Törött tojások

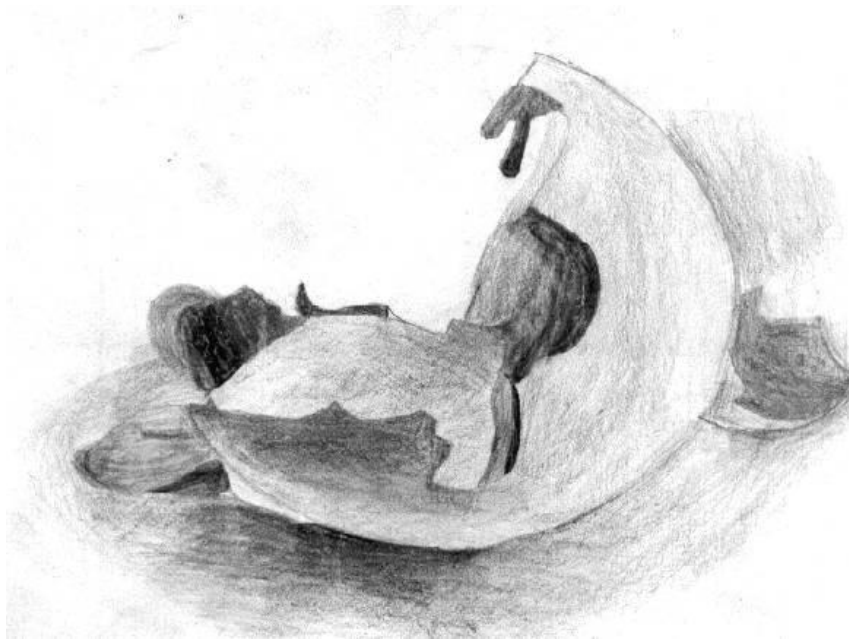
Törött tojásokat rajzolva érdekes jelenséggel találkozunk. (Bár a papírsíkok rajzolásakor is felfigyelhettünk rá.)
A törésvonalak fehér csikokként jelennek meg egy világosabb és egy sötétebb szürke felület határán. Eleinte nehezen álljuk meg, hogy ne magát a vonalat rajzoljuk meg. (Ami persze már nem teszi lehetővé a fehér vonal kihagyását.) Meg kell tanuljunk a vonalak kihagyásával dolgozni, azaz mindjárt a két szürke felület határvonalát kell meghúznunk. Hasonló problémával találkozunk pl. a pitypang gömbjének megrajzolásakor is. Itt is a fehér vonalakat kell kihagyni.

Tojáséj

Weöres Sándor
egyszavas verséről
beszélgetünk. A
vers a tojáshéj és éj
szavak
összemontírozásából
keletkezik, úgy,
hogy egy "h" betűt
elnyelünk. A tojás
éjsötétjében egy
élet készülődik.
Leoltjuk a villanyt,
mindenki
összekuporodik,
felvesz egy zárt,
gömböses formát,
és felépít magában
egy alakot. Egy
lényt, akivé meg
fog születni. Halkan

megszólal egy egyszerű ritmusú zene (Makám, Boleró, stb.), a zenére fokozatosan megindulnak a tojásán belül az embrionális mozgások. Majd felgyullad egy kis lámpa erőtlén fénye, a lény áttöri a tojáshéjat, felegyenesedik. Mozdulatlaná dermed. Sorra megnézzük a mozdulatokat, megpróbáljuk kitalálni kiből miféle teremtmény lett. Nehezebb osztályban csak arra hagyatkozunk, amit játék közben láttunk, éreztünk.

Meg lehet rajzolni valamelyik mozdulatot emlékezetből.

Meg lehet rajzolni a tojásba a keletkező lény génállományát, azaz nonfiguratív formákba fogalmazni a jellemét, tulajdonságait.

Tojásabszurdok

Diasorozat: tematikus diák / tojás (hiányos)

1.1.1.18. Különös üvegek

Felidézhetjük katonák, tengerészek unaloműző tevékenységét, amikor egy üvegben építettek fel hajókat, egyéb építményeket, szobrokat.

Készülhetnek rajzok, vagy térplasztikák.

Színes textilekből, képeslapokból készíthetünk különös befőtteket.

1.1.1.19.A tükör

Indítás mozgásjátékkal

A gyerekek párosával megállnak egymással szemben. Maguk közé képzelnek egy tükört. Gyakorlott színjátszóknál egyszerűen csak mozogni kezd egyikük, a tükörkép követi. Aztán szerepcserével ugyanez. Tarthatunk bemutatót is, melyik pár lesz a legügyesebb?

Egyszerre mindenki játszhat a tükörképével, majd a játékosok elfordulnak a tükörtől, és egymással kezdenek beszélgetni, akciózni. Lehet spontán is a játék, valaki kitalál egy helyzetet, a többiek alkalmazkodnak, de meg is határozhatjuk, hogy mondjuk egy elvarázsolt kastélyból szeretnének kijutni. A tükörképek közben követik az épp előttük lévő szereplő mozgását.

Gyakorlatlanabb játékosoknak először diktálok. Én is felállok egy gyerekekkel, a többi pár követi a mozdulataimat. Reggeli ébredést játszok. Közben mindig mondom mit csinálok. Nyújtózom, dörzsölöm a szemem, fésülködök, letörölgetem a tükört, nézem magam, elfordulok a tükörtől, de a szemem sarkából észreveszem, hogy a tükörképem nem mozdul. Visszanézek, ijedten látom hogy lefagyott a kép. Belenyúlok a tükörbe, megmozgatom a fejét. Most már működik. Megsimogatom az arcát, és elmegyek.

Ezután jöhet a rögtönzés.

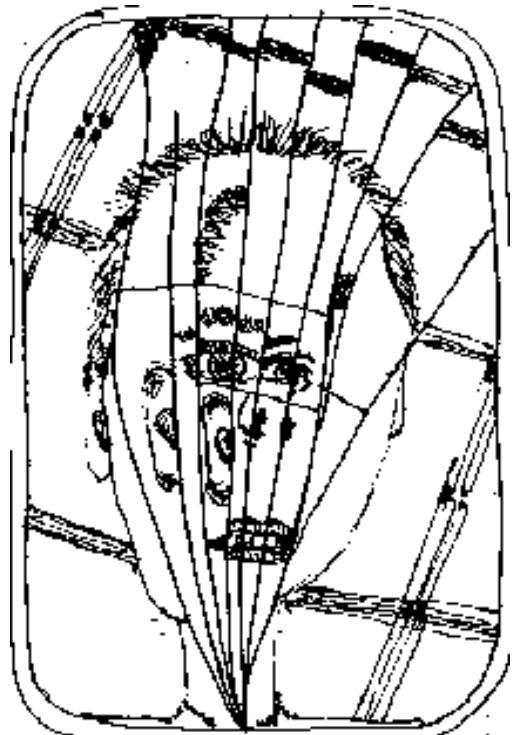
Beszélgetéssel is indíthatunk:

Mi minden történhet egy tükör körül?

Megrajzolhatjuk, megfesthetjük a játék egyes pillanatait, persze hozzáképzelve pl. az elvarázsolt kastély elvarázsolt lakóit.

Rajz törött tükörről.

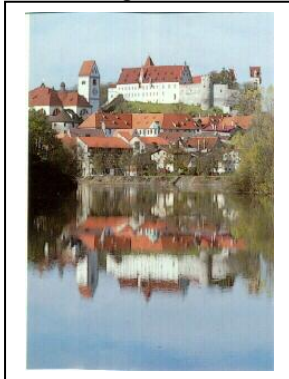
Önarcképet, vagy a terem belső képét rajzolhatjuk meg, ahogyan törött tükörben látjuk.

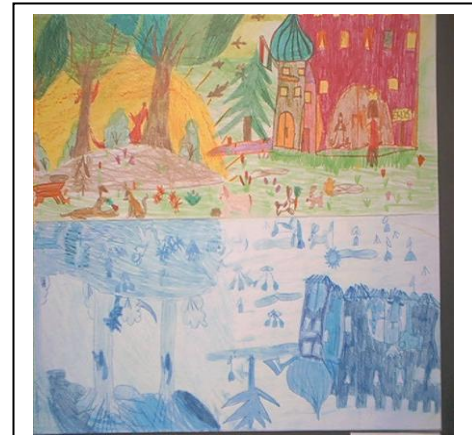
Vízben tükröződő formák.

Megfigyelhetjük a vízben keletkező tükörcép tulajdonságait, majd tematikus, vagy látvány utáni rajz alá készíthetünk képzeletbeli tükörcépet.

Különös figura nézheti a

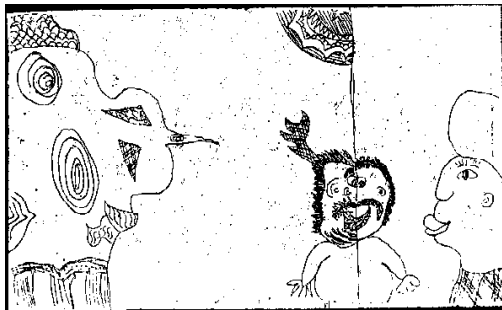

A megfigyelés egyik módszere lehet a kép lemásolása. (Györe Zoltán feladata.)

Gevicszer Gyula monokrómmra fordította le a látványt. (Széchenyi Városrészi Művészeti Iskola, Kecskemét.)

tükörben elváltozott képét.

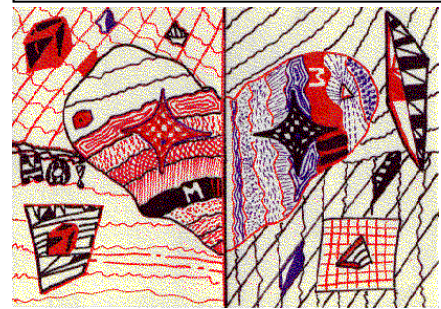
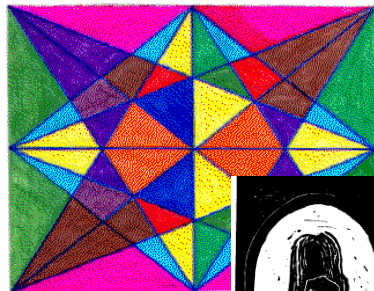

Szimmetrikus rajz fejlesztése.

Kettéoszthatjuk a képet, és amit az egyik oldalon

megrajzolunk, rögtön ismétljük a másikon. Képünk lehet figuratív vagy nonfiguratív

és persze el is szakadhatunk egy idő után a teljes szimmetriától.

Illusztrálhatunk

Pilinszky János: Kórkép és

Egy fehér kar a hófehér egy vézna szép kar kitarató hideg spongyával a hideg öröktől fogva próbál valakit, valakit vagy valamit eltüntetni.

hattyúdal

tükörről,
erővel,
üvegről

Tükörcép fotók.

Hogyan készíthetünk felvételeket, ha gép van a kezünkben?

Kihasználhatjuk a többszörös tükrözés lehetőségét.

Érdekes fényhatásokat érhetünk el üvegajtókkal, üvegfalakkal, amelyek félig tükrözik, félig átengedik a fényt.

Maszkot festhetünk tükör elé helyezett üveglapra magunkról, közben fényképek készülhetnek különböző helyzetekből, illetve a maszkon át.

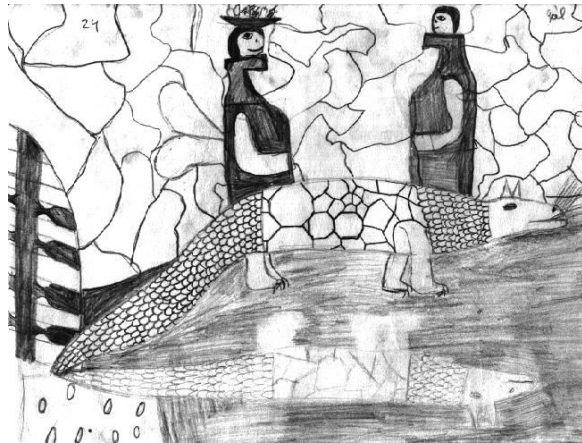
Eljátszhatjuk az előző órai tükrójátékot, azzal a kiegészítéssel, hogy közben lesz egy olyan szakasz, amikor a játékosok saját arcuk különböző kifejezéseit figyelik a tükörben. Erről fotósorozat készülhet, majd laborban montírozhatunk belőlük.

Szabad tematikus munkák

Végül természetesen teljesen szabadon is rajzolhatunk, festhetünk, lényeg: legyen rajta valami tükröződés.

Diasorozat: tematikus diák / Tükör

1.1.1.20. Akvarell az üvegről

Csak jól akvarellező gyerekeknek ajánlott.

Először készítsünk ecsetvázlatot, nagyon halvány okkerrel, szinte tiszta vízzel. Jelöljük be a fények helyét, amit teljesen fehérre hagyunk. (Másik megoldás, utólag rávinni temperával, de ez mindig lelóg.)

Kezdjük el nagyon finoman a fejlesztést.

1.1.1.21. Fotók az üvegről

Az üvegből készült tárgyak anyagszerűségét az átlátszóság, és a felülete finom, selymes csillogása mutatja. Ezeket többféle módon érzékeltethetjük, legjobban úgy, hogy sötétebb tónusú háttérrel választunk, és szórt fényrel világítunk. A különböző alakú, és homályos felületű tárgyakat is célszerű sötét háttér előtt fényképezni. ... Csiszolt, üreges üvegtárgyakról, kristályüvegből készült vázákra szórt fényben, világosszürke háttér előtt készíthetünk jó felvételt. Ellenfényben a tárgyak szélén fényszegélyek keletkezhetnek, ezeket, és a csiszolások csillogását derítőernyőkkel szabályozhatjuk. Az alap csillogásának, vagy tükrözésének elkerülésére néha nem felülnézetből, hanem az alap síkjában elhelyezett fényképezőgéppel vízszintes optikai tengellyel készítjük el a felvételt. Szabadban többnyire a közvetlen, szórt világítás adja a legjellemzőbb képet. (Sárközi-Sevcsik-Kun: Fotósok könyve, 322. o.)

Rendezzünk be üvegcsendéletet különböző hátterek elé. Alkalmazzunk különböző megvilágítást!

Próbálkozhatunk erős ellenfényben megvilágított tárgyra vakuzással, stb.

Érdekes becsillogásokat, tükröződések kereshetünk a géppel. Mi látszik az üvegben?

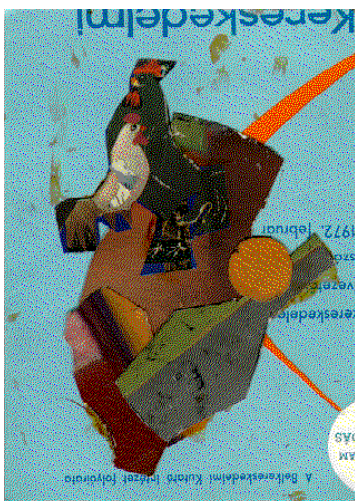
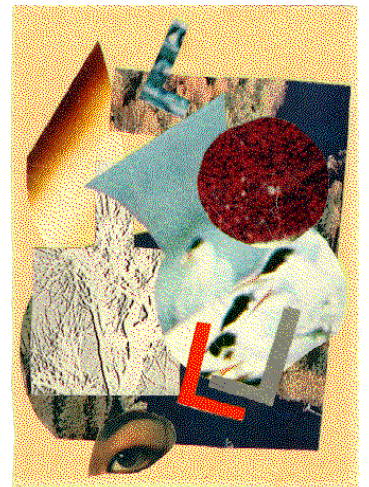
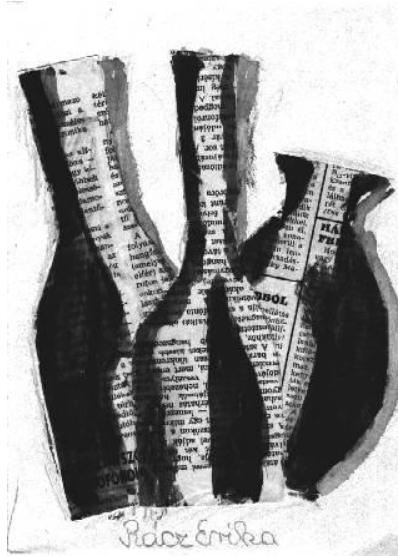
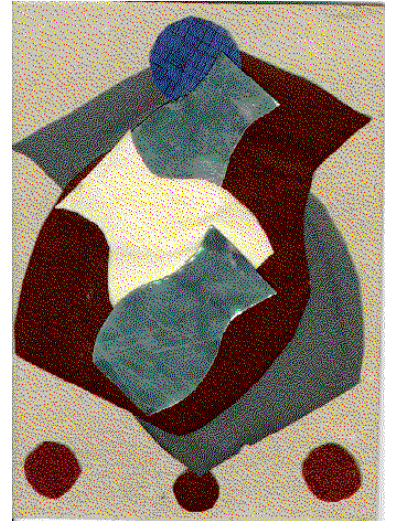
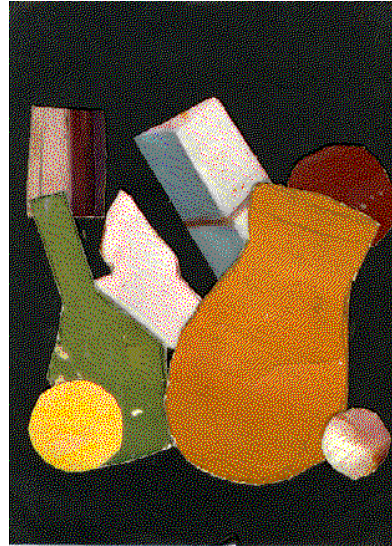
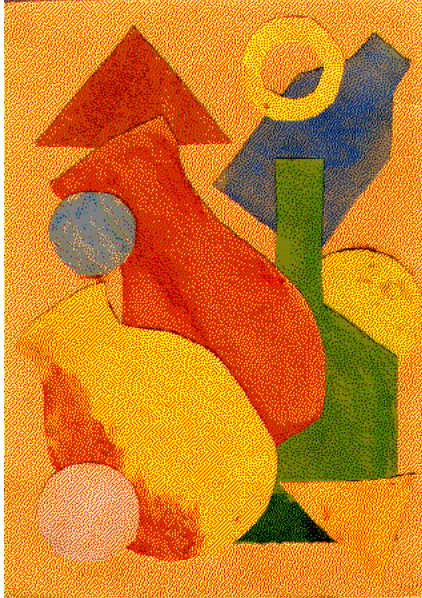
Az üveg akcióban. Fotózzunk üveget különböző helyzetekben. A közhelyszerű beállításokat próbáljuk meg elkerülni vagy (részeges ember iszik az üvegből) a nézőpont megválasztásával, a bevilágítással hatásosabbá tenni.

1.1.1.22. Kompozíció építése nagy háttérfoltokból üzenet játék után.

Üzenet játékot játszunk láncban. Miután kész, mindenki maga elé teszi a telerajzolt lapját, kiválaszt belőle egy motívumot, és megpróbálja a lehető legpontosabban lemásolni, úgy, hogy kitöltse a lap legalább háromnegyed részét, majd innen a nagy háttérfoltokból fejlesztett kompozíciónál leírtak szerint folytatjuk a kompozíció építését.

Kollázs

Vágjuk ki jeleinket színes papírokból. Ha igazán igényesen akarunk dolgozni, akkor előzőleg magunk festünk meg papírokat, harmonizáló színekből. Azután a Színespapír készletet használjuk, majd mindenféle újságlapokat, számkártyákat, stb. A kolláznál csak a képi egyensúlyra ügyelünk, az ábrázoló jellegű fotókivágások majd később jönnek. Igazából nem technikai, mint inkább kompozíciós problémákat vet fel, nagyon jó átvezetés a montázshoz.

Ha korábban már foglalkoztunk kollázzsal, akkor itt egészen szokatlan, merész anyagfelhasználásig mehetünk el.

Diasorozat: tematikus diák /technikák / kollázs (hiányos)

- Egy hulladék kollázs 1

1.1.1.23. Átvilágított kollázs

Kollázst készíthetünk üveglapokra, vagy hátulról átvilágítva, átlátszó, áttetsző, és át nem tetsző anyagok felhasználásával.

Tettamanti Zsófia tanítványainak munkája

nagy háttérfoltokból.

Ha a gyerekeknek nincs különösebb szobrászgyakorlatuk, a legjobb alkalom, hogy a síkból a térbe lépjünk.

Ha térben dolgozunk, formázzuk meg először a legnagyobb háttérfoltot, majd sorra kisebbeket, végül építjük őket kompozícióvá, ügyelve, hogy egy szobortestet kapjunk, ne többalakos kompozíciót. Ne legyen kitüntetett nézőpont, a szobrot körbejárásra tervezzük. Célszerű kis forgólapon dolgozni.

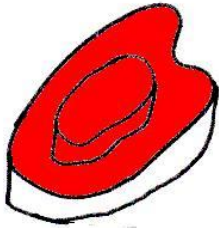
1.1.1.24. Nonfiguratív térkompozíciók

A statikus, dinamikus kompozíciókat térben is felépíthetjük. Először itt is célszerű nonfiguratív elemekből építkezni. Dolgozhatunk agyagból, papírból, vagy kész elemekből. Mindenféle méretű, alakú dobozokból. Jól használható anyag pl. a neoncsövek papírburkolata. Ezt a kitolható pengéjű papírmetszővel finoman méretre vághatjuk, kis bemetszésekkel illesztéseket hozhatunk létre, vagy ragaszthatjuk. A kis hasábokat kifordíthatjuk, festhetjük, a betűk is beépülhetnek a kompozícióba. Diával rávetíthetünk, fényképet készíthetünk.

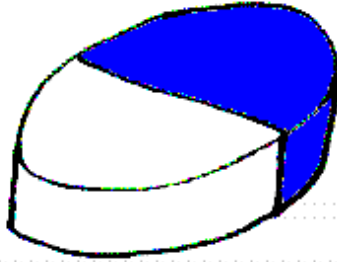
1.1.1.25. Figuratív térkompozíciók építése

1.1.1.26.A szoborfestés alapelemei (Archipenko)

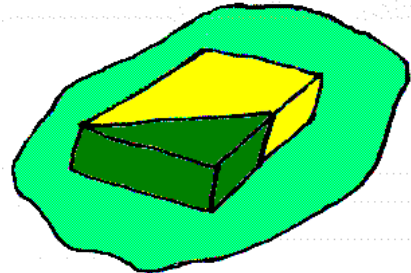
Készítetek egyszerű nonfiguratív plasztikát, amin az alábbi festési elemekből bemutatott néhányat.

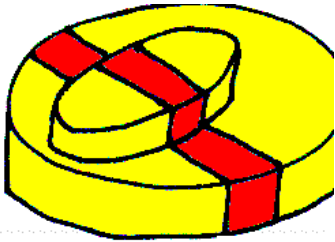
E Színnel egységesített forma.

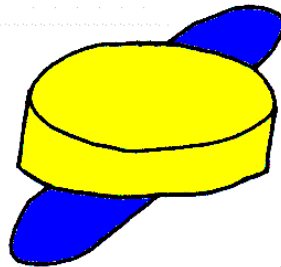
F A forma osztása színnel.

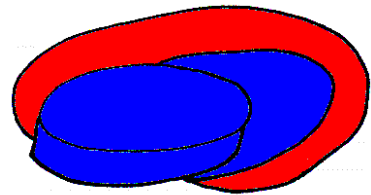
G Színes motívum színnel osztott

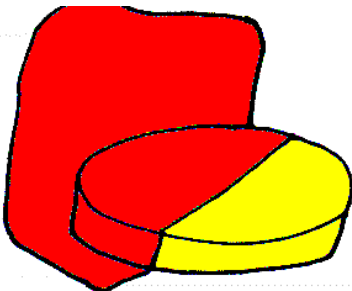
H Színnel átfedett forma.

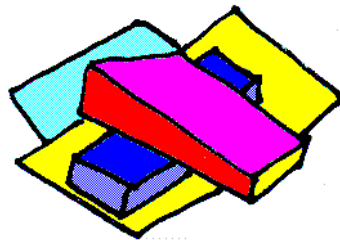
J Formával átfedett szín.

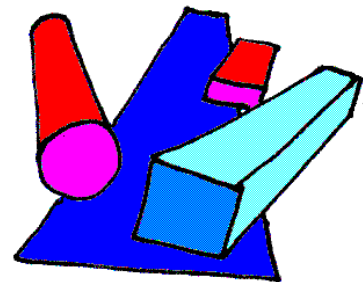
I Színes motívumra helyezett forma optikai megnövelése.

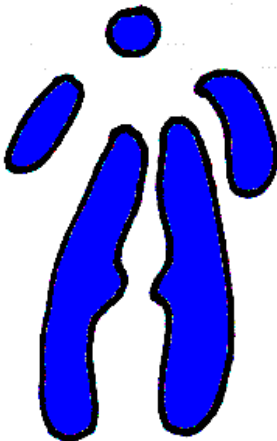
K Színes motívum kiterjesztése a formára.

L A mélységérzet felkeltése egymásra helyezett színes motívumok és formák által.

M A mélységérzet felkeltése perspektivikus formák által.

14 Tér vagy távolság képzése formák között.

A feladat átlag osztályban egyszerű mintázgatást indíthat meg, ami persze folytatódhat egy figuratív mintázásban, művészeti iskolákban fejlesztő feladatként adhatjuk. Arányok, színharmóniák keresgélésre alkalmas.

1.1.1.27. Forgástart hasonlatok

Gyűjtőverseny, ki tud adott idő alatt több hasonlatot rajzolni?

Hasonlatok táblázat

Közös munkával készíthetünk olyan táblázatot, amin a forgástartek valamennyi hasonlatát megpróbáljuk feltüntetni.